

m

آخرین حجت؛
زندگی و ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه

تالیف محمد رجالی و ریخته گران اصفهانی

سرشناسه	رجالی، محمد، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پدیدآور	آخرین حجت: زندگی و ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف / تألیف محمد رجالی، ریخته گران اصفهانی.
مشخصات نشر	اصفهان: آیین هنر، ۱۴۰۴.
مشخصات ظاهری	۱۳۶ ص: ۱۴/۵۰×۲۱/۵ س.م.
شابک	922-92477-3-0498-
موضوع	محدثین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۴۵۵ق. --- سرگذشتنامه
موضوع	Muhammad ibn Hasan, Imam XII -- Biography:
موضوع	محدثین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۴۵۵ق. --- غیبت
موضوع	Muhammad ibn Hasan, Imam XII -- Occultation:
موضوع	مهدویت Mahdism مهدویت -- جنبه های قرآنی Mahdism -- Qur'anic teaching مهدویت -- پرسش ها و پاسخ ها Mahdism-- Questions and answers
شناسه افزوده	ریخته گران اصفهانی، فرحاتر، ۱۳۴۳-
رده بندی کنگره	۵/BP۲۲۴:
رده بندی دیویی	۴۶۲/۲۹۷:
شماره کتابشناسی ملی	۱۰۰۶۱۴۶۷:

آخرین حجت: زندگی و ظهور امام زمان

❖ تألیف: محمد رجالی - ف. ریخته گران اصفهانی

❖ ناشر: انتشارات آیین هنر

❖ مدیر تولید: فاطمه شاهنظری

❖ صفحه آرای: محمد حسین جزینی

❖ چاپ: دانا

❖ صحافی: آذر

❖ نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۴

❖ شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

❖ قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-91522-3-2

❖ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۵۲۲-۳-۲

اصفهان، سه راه حکیم نظامی، خیابان ارتش ۹۷۵۸۷ ۰۹۱۳۱۰

به نام خداوند بخشنده مهربان

تقدیم به

حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها، ام المومنین علیهم السلام

و

حضرت زین العابدین، روحی وارواحناک العزاء

و

چهارده نور مقدس، سلام الله علیهم اجمعین

که نام و یادشان روشنی بخش جان پادشاهان و دل های مشتاق حقیقت است.

این اثر را به پیشگاه نورانی شان تقدیم می دارم، به امید آن که قطره ای از دریای معرفت و ولایتشان را در دل خوانندگان بشاند.

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه کتاب زندگانی امام زمان علیه السلام
۱۳.....	ضرورت شناخت امام زمان علیه السلام
۱۴.....	هدف از نگارش این کتاب
۱۶.....	پیام این کتاب
۱۷.....	خلاصه زندگانی امام زمان علیه السلام
۱۷.....	۱. ولادت امام زمان علیه السلام
۱۷.....	تاریخ ولادت:
۱۷.....	مکان ولادت:
۱۷.....	پدر و مادر:
۱۷.....	چگونگی ولادت:
۱۸.....	۲. دوران کودکی و اختفا
۱۸.....	مدت زندگی با پدر:
۱۸.....	اختفا از دید عموم:
۱۸.....	شهادت امام حسن عسکری علیه السلام :
۱۹.....	۳. دوران غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هجری)
۱۹.....	مدت غیبت صغری:
۱۹.....	ویژگی این دوران:
۱۹.....	نواب اربعه (نمایندگان خاص):

- ۱۹..... پایان غیبت صغری:.....
- ۴..... دوران غیبت کبری (۳۲۹ هجری تا کنون).....
- ۲۰..... آغاز غیبت کبری:.....
- ۲۰..... ویژگی های دوران غیبت کبری:.....
- ۲۰..... وظایف شیعیان در این دوران:.....
- ۵..... نشانه ها و علائم ظهور امام زمان علیه السلام.....
- ۲۱..... الف) علائم حتمی:.....
- ۲۱..... ب) علائم غیر حتمی:.....
- ۶..... دوران ظهور و قیام جهانی.....
- ۲۲..... زمان ظهور:.....
- ۲۲..... مکان ظهور:.....
- ۲۳..... یاران امام:.....
- ۲۴..... برقراری عدالت جهانی:.....
- ۷..... حکومت امام زمان علیه السلام.....
- ۲۵..... مدت حکومت:.....
- ۲۷..... ویژگی های حکومت:.....
- ۸..... شهادت یا رحلت امام زمان علیه السلام.....
- ۲۷..... پایان حکومت:.....
- ۲۸..... رجعت امام حسین علیه السلام:.....
- ۳۰..... شرح زندگی و تاریخ زندگانی حضرت ولی عصر علیه السلام.....
- ۱..... نام، نسب و ولادت.....

- محل ولادت: سامرا (عراق)..... ۳۰
۲. دوران کودکی و غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هجری)..... ۳۰
- نمایندگان چهارگانه (نمایندگان خاص امام):..... ۳۱
۳. دوران غیبت کبری (۳۲۹ هجری تا امروز)..... ۳۱
- ویژگی‌های دوران غیبت کبری:..... ۳۲
۴. ویژگی‌های شخصیتی و مقام معنوی امام زمان علیه السلام..... ۳۲
۵. نشانه‌ها و علائم ظهور..... ۳۲
- الف) نشانه‌های حتمی:..... ۳۳
- ب) نشانه‌های غیر حتمی:..... ۳۴
۶. حکومت امام مهدی علیه السلام پس از ظهور..... ۳۵
۷. وظایف منتظران در دوران غیبت..... ۳۶
- منابع معتبر درباره زندگی امام زمان علیه السلام..... ۳۶
- رجعت در زمان ظهور امام زمان علیه السلام..... ۳۷
۱. معنای رجعت..... ۳۷
۲. رجعت در قرآن..... ۳۷
۲. زنده شدن عزیر (علیه السلام):..... ۳۷
۳. زنده شدن اصحاب کهف:..... ۳۸
۳. رجعت در روایات..... ۳۸
۴. هدف و فلسفه رجعت..... ۳۹
۵. افرادی که در رجعت بازمی‌گردند..... ۳۹
۶. دوران رجعت و حکومت امام زمان علیه السلام..... ۴۰

۷. تفاوت رجعت با معاد..... ۴۱
۸. منابع معتبر درباره رجعت..... ۴۱
- نتیجه گیری..... ۴۱
- آیات قرآنی درباره امام زمان علیه السلام..... ۴۳
۱. آیات مرتبط با وجود و ظهور حضرت مهدی علیه السلام..... ۴۳
- الف) آیات درباره وعده الهی برای برپایی حکومت عدل..... ۴۳
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- تطبیق با امام زمان علیه السلام..... **Error! Bookmark not defined.**
- نتیجه گیری..... ۵۸
- تفسیر روایی آیات مرتبط با امام زمان علیه السلام..... ۵۸
۱. آیه استخلاف و حکومت صالحان..... ۵۸
- افرادی که با امام زمان علیه السلام ملاقات کرده‌اند..... ۶۶
- ترجمه دعای فرج (الهی عظم البلاء) **not defined.**
۲. دعای عهد..... ۷۲

۳. دعای ندبه..... ۷۷
- متن و ترجمه دعای ندبه..... **Error! Bookmark not defined.**
۴. زیارت آل یاسین..... ۱۰۵
- نحوه خواندن نماز امام زمان علیه السلام، آثار و زمان خواندن آن..... ۱۱۷
- زمان و مکان مناسب برای اقامه نماز امام زمان علیه السلام..... ۱۱۷
- آمادگی برای اقامه نماز امام زمان علیه السلام..... ۱۱۸
- نحوه خواندن نماز امام زمان علیه السلام..... ۱۱۸
- نماز امام زمان علیه السلام بصورت خلاصه..... ۱۲۱
- آثار و فضیلت خواندن نماز امام زمان علیه السلام..... ۱۲۱
- سندیت و اعتبار نماز امام مهدی علیه السلام..... ۱۲۲
- آیا نماز امام زمان قنوت دارد؟..... ۱۲۲
- اشعاری در فراق امام زمان علیه السلام..... ۱۲۳
- . دوبیتی از باباطاهر..... ۱۲۳
- غزل از محتشم کاشانی..... ۱۲۳
- سوته دلان..... ۱۲۴
- دوای قلب سوزان..... ۱۲۵
- شمع دل افروز..... ۱۲۶
- شباهت پیرامون امام زمان علیه السلام و پاسخ‌های آن‌ها..... ۱۲۸
۱. شبیه: طول عمر امام زمان غیرعادی و غیرممکن است!..... ۱۲۸
۲. شبیه: چرا امام زمان غایب است؟ چرا مانند سایر امامان ظاهر نیست؟..... ۱۲۹

۳. شبهه: چرا امام زمان ظهور نمی‌کند؟ آیا تأخیر در ظهور به دلیل

کوتاهی شیعیان است؟ ۱۳۰

۴. شبهه: آیا امام زمان ازدواج کرده‌اند؟ ۱۳۰

۵. شبهه: آیا ملاقات با امام زمان در دوران غیبت ممکن است؟ ۱۳۱

۶. شبهه: آیا رجعت همزمان با ظهور امام زمان اتفاق می‌افتد؟ ۱۳۲

شبهات بیشتر پیرامون امام زمان علیه السلام و پاسخ‌های آن‌ها **Error!**

Bookmark not defined.

۷. شبهه: آیا غیبت امام زمان به دلیل گناه شیعیان است؟ ۱۳۲

۸. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور همه مخالفان را قتل عام خواهد

کرد؟ ۱۳۳

۹. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام شیعیان را در غیبت خود رها کرده است؟

..... ۱۳۴

۱۰. شبهه: چرا شیعیان امام زمان را امام دوازدهم می‌دانند، در حالی که

در قرآن نامی از ایشان نیامده است؟ ۱۳۵

۱۱. شبهه: آیا شیعه امام زمان را معصوم می‌دانند؟ چرا؟ ۱۳۶

۱۲. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور، حکومت جهانی تشکیل

می‌دهند؟ ۱۳۷

شبهات بیشتر پیرامون امام زمان علیه السلام و پاسخ‌های آن‌ها **Error!**

Bookmark not defined.

۱۳. شبهه: آیا قیام امام زمان علیه السلام فقط برای شیعیان است؟ ۱۳۷

۱۴. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور، قرآن جدیدی می‌آورد؟

..... ۱۳۸

۱۵. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام بعد از ظهور، همه مخالفان را قتل عام می‌کند؟ ۱۳۹
۱۶. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در هنگام ظهور با تکنولوژی پیشرفته می‌آیند؟ ۱۴۰
۱۷. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام تنها برای شیعیان است؟ ۱۴۱
۱۸. شبهه: چرا شیعیان امام زمان علیه السلام را فرزند امام حسن عسکری (ع) می‌دانند، در حالی که برخی منابع سنی فرزندی برای ایشان قائل نیستند؟ ۱۴۱
۱۹. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور، همه اهل سنت را دشمن می‌داند؟ ۱۴۲
۲۰. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در هنگام ظهور با معجزات خارق العاده می‌آیند؟ ۱۴۳
- شبّهات بیشتر پیرامون امام زمان علیه السلام و پاسخ‌های آن‌ها **Error!**
- Bookmark not defined.**
۲۱. شبهه: آیا مدعیان دروغین مهدویت، نشانه‌ای از عدم وجود امام زمان علیه السلام نیستند؟ ۱۴۳
۲۲. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام به زبان عربی سخن می‌گویند یا زبان‌های دیگر؟ ۱۴۴
۲۳. شبهه: آیا همه مردم در زمان ظهور امام زمان علیه السلام ایمان می‌آورند؟ ۱۴۵
۲۴. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام فقط با شمشیر می‌جنگند؟ ۱۴۶

۲۵. شبهه: آیا پس از ظهور، امام زمان علیه السلام نیاز به وزرا و یاران خواهند داشت؟ ۱۴۶
۲۶. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور، کعبه را قبله‌ی جدید قرار می‌دهند؟ ۱۴۷
۲۷. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در زمان ظهور، نظام اقتصادی جدیدی برقرار می‌کنند؟ ۱۴۸
- توقعات امام زمان علیه السلام ۱۴۹
۱. اهمیت و جایگاه توقعات ۱۴۹
۲. نواب اربعه و نقش آنان در انتقال توقعات ۱۴۹
۳. نمونه‌هایی از توقعات امام زمان علیه السلام ۱۵۰
۴. منابع معتبر توقعات ۱۵۲
- منابع معتبر برای کتاب زندگانی امام زمان علیه السلام ۱۵۳
۱. منابع حدیثی و روایی ۱۵۳
۲. منابع تاریخی و سیره‌نگاری ۱۵۴
۳. منابع تفسیری (آیات مرتبط با امام زمان) ۱۵۵
۴. منابع کلامی و اعتقادی ۱۵۶

مقدمه کتاب زندگانی امام زمان (عجل الله تعالی فرجه)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا محمد ﷺ وعلى أهل بيته الطاهرين، سيما بقیة الله الأعظم، روحی وأرواح العالمین له الفداء.

به نام خداوندی که بشارت عدالت جهانی را در کتاب خویش وعده داده است: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلُهمُ الْوَارِثِينَ»^۱

به نام آن یگانه دادگر، که زمین را پس از لبریز شدن از ستم، به دست آخرین حجت خویش، از عدل و قسط پر خواهد کرد.

ضرورت شناخت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه)

- شناخت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) نه تنها یک مسئله اعتقادی، بلکه یک نیاز حیاتی برای هر مؤمن منتظر است. امام، واسطه فیض الهی و حجت خداوند بر زمین است. حضور او، مایه بقای عالم و امید محرومان است.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

«مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ، مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً»^۲

^۱ سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۵

^۲ مسند احمد بن حنبل، ج ۲۸، ص ۸۸

«هر کس بمیرد و امام زمان خویش را نشناسد، به مرگ جاهلیت از دنیا رفته است.»

امروز که جهان در گیر ظلم، فساد، جنگ و تبعیض است، قلب‌های مشتاق در انتظار ظهور مصلحی الهی هستند. این کتاب، تلاشی است برای معرفی آن موعود الهی، منجی بشریت و عدالت‌گستر جهانی.

هدف از نگارش این کتاب

این اثر، بر آن است که سیمای نورانی امام زمان علیه السلام را از ولادت تا ظهور و حکومت جهانی ایشان، بر اساس روایات معتبر و منابع مستند به تصویر بکشد.

همچنین تلاش شده است تا مبانی اعتقادی، فلسفه غیبت، علائم ظهور و وظایف منتظران در دوران غیبت به گونه‌ای منسجم و علمی تبیین گردد.

ساختار و محتوای کتاب

این کتاب در چند قسمت تدوین شده که هر قسمتی به بررسی بخش مهمی از زندگانی و سیره امام زمان علیه السلام می‌پردازد:

۱. ولادت امام زمان علیه السلام

تولد مخفیانه در سامرا

ماجرای ولادت و شرایط سخت دوران عباسیان

کرامات و ویژگی‌های دوران کودکی امام

۲. غیبت صغری و کبری

دوران غیبت صغری (۶۹ سال) و ارتباط با نواب خاص

آغاز غیبت کبری و فلسفه آن

تأثیرات غیبت بر جهان اسلام

۳. علائم و نشانه‌های ظهور

علائم حتمی (خروج سفیانی، خسف بیداء، ندای آسمانی)

علائم غیر حتمی (افزایش ظلم، قحطی و فساد جهانی)

۴. ظهور و قیام جهانی

مکان و زمان ظهور

قیام در مکه و بیعت یاران خاص (۳۱۳ نفر)

فتح جهان و برقراری عدالت

۵. حکومت امام زمان علیه السلام

برقراری عدالت اجتماعی و اقتصادی

گسترش علم و معنویت

نابودی ظلم و شرک

۶. وظایف شیعیان در عصر غیبت

انتظار فرج؛ برترین عبادت

دعا برای تعجیل در فرج

پیروی از فقهای عادل

پیام این کتاب

این کتاب، دعوتی است برای بازگشت به فرهنگ انتظار؛ انتظاری که با عمل و آمادگی همراه است، نه با سکون و بی‌تفاوتی.

انتظار ظهور امام عصر علیه السلام تنها به دعا و آرزو خلاصه نمی‌شود؛ بلکه نیازمند خودسازی، بصیرت و تلاش برای گسترش عدالت و یاری مظلومان است. امید آن است که این اثر بتواند گامی کوچک در مسیر معرفت‌افزایی نسبت به آخرین حجت الهی باشد و دل‌های مؤمنان را به نور امید و ایمان روشن سازد.

در پایان، با فروتنی و اخلاص، این کتاب را به محضر مقدس و نورانی حضرت بقیة الله الأعظم علیه السلام تقدیم می‌کنم. باشد که مقبول حضرتش افتد و در زمره منتظران و یاران واقعی آن امام همام قرار گیریم. به امید ظهور آن حضرت و برپایی عدالت جهانی.

نویسنده: محمد رجالی

خلاصه زندگانی امام زمان علیه السلام

برای بررسی کامل زندگانی امام زمان علیه السلام، می توان آن را به بخش های زیر تقسیم کرد:

۱. ولادت امام زمان علیه السلام

تاریخ ولادت: ۱۵ شعبان سال ۲۵۵ هجری قمری (مطابق با ۸۷۰ میلادی)

مکان ولادت: شهر سامرا، عراق

پدر و مادر:

پدر: امام حسن عسکری علیه السلام، یازدهمین امام شیعیان

مادر: نرجس خاتون علیها السلام، بانویی پاکدامن از نسل قیصر روم و نواده شمعون،

وصی حضرت عیسی علیه السلام

چگونگی ولادت:

ولادت امام زمان علیه السلام به صورت مخفیانه و به فرمان الهی صورت گرفت،

چرا که دستگاه خلافت عباسی تلاش داشت نسل امام حسن عسکری علیه السلام

را از بین ببرد.

روایت: حکیمه خاتون، عمه امام حسن عسکری علیه السلام، شاهد ولادت حضرت

بود.

او می گوید: «ناگهان کودکی به دنیا آمد که مانند ماه می درخشید.»^۳

۲. دوران کودکی و اختفا

مدت زندگی با پدر:

امام زمان علیه السلام تا پنج سالگی در کنار پدرشان، امام حسن عسکری علیه السلام، زندگی کردند.

اختفا از دید عموم:

به دلیل تلاش خلفای عباسی برای قتل امام، ولادت و زندگی ایشان مخفیانه بود و تنها یاران خاص از وجود ایشان مطلع بودند.

شهادت امام حسن عسکری علیه السلام:

پس از شهادت امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۶۰ هجری قمری، امام زمان علیه السلام به فرمان الهی به غیبت صغری رفتند.

^۳ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۲

۳. دوران غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هجری)

مدت غیبت صغری: ۶۹ سال

ویژگی این دوران:

در این دوره، امام زمان علیه السلام از طریق چهار نایب خاص با شیعیان در ارتباط بودند و به مسائل دینی و سیاسی رسیدگی می کردند.

نواب اربعه (نمایندگان خاص):

۱. عثمان بن سعید عمری
۲. محمد بن عثمان عمری (فرزند عثمان بن سعید)
۳. حسین بن روح نوبختی
۴. علی بن محمد سمري

پایان غیبت صغری:

پس از درگذشت علی بن محمد سمري (آخرین نایب)، دوران غیبت صغری به پایان رسید. امام زمان علیه السلام در آخرین توقیع (نامه) به علی بن محمد سمري فرمودند:

«از این پس، غیبت کامل آغاز می شود و تا زمانی که خداوند اجازه ندهد، ظاهر نخواهم شد.»^۴

^۴ بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۳۶۱

۴. دوران غیبت کبری (۳۲۹ هجری تا کنون)

آغاز غیبت کبری:

غیبت کبری از سال ۳۲۹ هجری قمری (۹۴۰ میلادی) آغاز شد و همچنان ادامه دارد.

ویژگی‌های دوران غیبت کبری:

- عدم ارتباط مستقیم: در این دوران، امام زمان علیه السلام دیگر نماینده خاص ندارد و ارتباط مستقیم ایشان با مردم قطع است.
- ارتباط غیرمستقیم: شیعیان از طریق فقها و علما با امام علیه السلام مرتبط هستند.
- نقش فقها: در دوران غیبت کبری، فقیهان عادل، اداره امور دینی را برعهده دارند.

وظایف شیعیان در این دوران:

۱. دعا برای تعجیل در فرج
۲. پیروی از فقهای عادل
۳. تقویت ایمان و آمادگی برای یاری امام

۵. نشانه‌ها و علائم ظهور امام زمان علیه السلام

بر اساس روایات، ظهور امام زمان علیه السلام با نشانه‌های خاصی همراه است که به دو دسته تقسیم می‌شوند:

الف) علائم حتمی:

۱. خروج سفیانی: فردی فاسد از نسل ابوسفیان که در شام قیام می‌کند.
۲. خروج یمانی: مردی صالح از یمن که مردم را به حق دعوت می‌کند.
۳. صیحه آسمانی: ندایی که در ماه رمضان از آسمان شنیده می‌شود.
۴. خسف بیداء: فرو رفتن لشکر سفیانی در زمین.
۵. قتل نفس زکیه: کشته شدن جوانی پاک‌دامن و بی‌گناه در کنار کعبه.

ب) علائم غیر حتمی:

گسترش ظلم و فساد
رواج گناه و انحرافات اخلاقی
اختلاف میان امت‌های اسلامی
جنگ‌ها و فتنه‌های فراگیر

۶. دوران ظهور و قیام جهانی

زمان ظهور:

ظهور امام زمان علیه السلام در روز جمعه خواهد بود. زمان دقیق آن تنها نزد خداوند متعال است.

روایت از امام صادق علیه السلام: «إِنَّ الْقَائِمَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ».^۵

«همانا قائم علیه السلام جز در روز جمعه قیام نخواهد کرد».

روایت از پیامبر و اهل بیت علیهم السلام: «كَذَبَ الْوَقَاوُنُ، إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ لَا نُوقَّتُ».^۶

«تعیین کنندگان وقت دروغ می گویند. ما اهل بیت [برای ظهور] وقتی مشخص نمی کنیم».

مکان ظهور:

مکه مکرمه، کنار کعبه. ایشان پس از ظهور، بر دیوار کعبه تکیه می زنند و مردم را به حق و عدالت دعوت می کنند.

روایت از امام باقر علیه السلام:

«يُنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ بِأَسْمِ الْقَائِمِ، فَيَسْمَعُهُ مَنْ فِي الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ... فَيُظْهِرُ عِنْدَ الْكَعْبَةِ، وَيُصَلِّي عِنْدَهَا رَكَعَتَيْنِ».^۷

«منادی ای از آسمان به نام قائم ندا می دهد، پس آن را اهل مشرق و مغرب می شنوند... پس او نزد کعبه ظاهر می شود و در کنار آن، دو رکعت نماز می گزارد».

^۵ کمال الدین، ج ۲، ص ۶۵۵

^۶ الغیة، شیخ طوسی، ص ۲۶۳ / بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۰۵

^۷ الغیة، شیخ طوسی، ص ۲۷۲ / بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۹۰

روایت از امام صادق (ع):

«إِذَا قَامَ الْقَائِرُ، أَتَى الْكُوفَةَ، فَنَزَلَ بِهَا، وَخَرَجَ إِلَيْهَا ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ، يَعْرِفُ أَهْلُ مَكَّةَ أَنَّهُمْ لَا يُؤَلِّدُوا مِنْ آبَائِهِمْ وَلَا أَجْدَادِهِمْ...»^۸

«وقتی قائم قیام کند، به کوفه می آید و در آنجا سکونت می گزیند. آنگاه ۳۱۳ نفر از اهل مکه به سوی او بیرون می آیند، در حالی که مردم مکه می دانند اینان از پدران و نیاکان خود زاده نشده اند [بلکه با امداد غیبی حاضر شده اند].»

یاران امام:

۳۱۳ نفر از یاران خاص (مانند سلمان فارسی، مالک اشتر و...) اولین گروهی هستند که به امام می پیوندند.

روایت از امام صادق (ع):

«إِنَّ عَدَدَ أَصْحَابِ الْقَائِرِ كَعَدَدِ أَهْلِ بَدْرٍ، ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا، رِجَالُ كَأَنَّ قُلُوبَهُمْ زُبُرُ الْحَدِيدِ...»^۹

«تعداد یاران قائم همانند تعداد یاران بدر است، سیصد و سیزده نفر. مردانی که گویا دل هایشان همچون پاره های آهن است...»

روایت دیگر:

«إِذَا قَامَ الْقَائِرُ، نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ: إِنَّ الْحَقَّ مَعَ عَلِيٍّ وَسَيَعْتِهِ... فَيَجْتَمِعُ إِلَيْهِ ثَلَاثُمِائَةٍ وَثَلَاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ، عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ...»^{۱۰}

^۸ الغيبة، نعمانی، ص ۳۱۴

^۹ الغيبة، شیخ طوسی، ص ۴۷۷ / بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۸۴

^{۱۰} الغيبة، نعمانی، ص ۳۱۴

«هنگامی که قائم قیام کند، منادی از آسمان ندا می دهد: همانا حق با علی و شیعیان اوست... سپس سیصد و سیزده نفر از اهل زمین بدون قرار قبلی نزد او گرد می آیند.»

برقراری عدالت جهانی:

امام زمان علیه السلام با تشکیل حکومت جهانی، ظلم و فساد را ریشه کن کرده و عدالت و امنیت را در سراسر گیتی برقرار می سازند.

۷. حکومت امام زمان علیه السلام

مدت حکومت:

بر اساس روایات، حکومت امام زمان علیه السلام ۷ سال یا ۴۰ سال (بر اساس برخی روایات) به طول خواهد انجامید. پیرامون این موضوع دست کم، دو دسته روایات وجود دارد که در ظاهر با هم اختلاف دارند.

۱. روایات دسته اول بیشتر از منابع اهل سنت نقل شده است^{۱۱} و بر اساس آن مدت حکومت حضرت متفاوت (بیست، سی و چهل سال) گزارش شده است.

الف) حذیفه نقل می کند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: مهدی از فرزندان من؛ صورتش مانند ستاره درخشان؛ رنگش عربی؛ بدنی مانند بدن های بنی اسرائیل دارد؛ زمین را پر از عدل و داد می کند چنان که پر از ظلم و جور بوده است، تمام اهل زمین و آسمانیان و حتی پرندگان آسمان از حکومتش خشنود هستند؛ آن حضرت مدت بیست سال حکومت می کند.^{۱۲}

^{۱۱} آنچه در منابع شیعی آمده از منابع اهل سنت گزارش شده است.

^{۱۲} مقدسی شافعی، یوسف بن یحیی، عقد الدرر فی أخبار المنتظر، ص ۱۰۰، مکتبه المنار، اردن، چاپ دوم، ۱۴۱۰ ق، «المهدی رجل من ولدی وجهه کالکوکب البدری، اللون لون عرقی والجسر جسر اسرائیلی، بملأ الأرض عدلاً كما ملأته جوراً، برضی بخلافه أهل السماء وأهل الأرض والطیر فی الجو، یملك عشرين سنة».

(ب) پیامبر ﷺ فرمود: مهدی سی یا چهل سال حکومت می کند.^{۱۳}
 ۲. دسته دوم فقط از منابع شیعی نقل شده است و بر اساس آن مدّت حکومت حضرت هفت (هفتاد) سال گزارش کرده اند.
 (الف) امام صادق علیه السلام فرمود: قائم آل محمد ﷺ هفت سال حکومت می کند و برای او مدت شبانه روز طولانی می شود، آن چنان که یک سال از مدّت حکومتش معادل ده سال از سال های شما است و در واقع معادل هفتاد سال از سال های شما حکومت می کند.^{۱۴}

(ب) امام باقر علیه السلام ضمن حدیث مفصلی فرموده است: چون قائم آل محمد قیام کند به کوفه می رود ... و هفت سال فرمانروایی او طول می کشد که هر سال آن معادل ده سال است.^{۱۵}

برای آگاهی بیشتر: ویژگی های جامعه ی بعد از ظهور حضرت مهدی علیه السلام.
 ۱۲۷.

نظر دیگر: عبدالله بن ابی یعفور گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: «قائم ما نوزده سال و چند ماه حکومت می کند».

^{۱۳} منقح هندی، علی بن حسان، کنز العمال، ج ۱۴، ۵۹۱ مؤسسه الرسالة، بیروت، چاپ پنجم، ۱۴۰۱ ق، «ابی المهدی امر الناس ثلاثين سنة أو أربعين سنة».

^{۱۴} قتال نیشابوری، روضة الواعظین و بصيرة المتعظین، ج ۲، ص ۲۶۴، انتشارات رضی، قم، چاپ اول، «قَالَ الصَّادِقُ (عليه السلام) يَمْلِكُ الْقَائِمُ سِتْعَ سِنِينَ ظُلُومُ لَهُ الْأَيَّامُ وَاللَّيَالَى حَتَّى يَكُونَ الشَّقَّةُ مِنْ سِنِيهِ مِقْدَارَ عَشْرِ سِنِينَ مِنْ سِنِيكَ كَيْفَ كُنْ سِتُونَ مَلِكًا سِتِينَ سَنَةً مِنْ سِنِيكَ هَذِهِ».

^{۱۵} همان، «قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (عليه السلام) فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ إِذَا قَامَ الْقَائِمُ سَارَ إِلَى الْكُوفَةِ... فَيَمُوتُ عَلَى ذَلِكَ سِتْعَ سِنِينَ مِقْدَارَ كُلِّ سَنَةٍ عَشْرِينَ سَنَةً عَشْرُ سِنِينَ مِنْ سِنِيكَ هَذِهِ».

ویژگی‌های حکومت:

۱. عدالت فراگیر و مساوات
۲. رفاه اقتصادی و ریشه کن شدن فقر
۳. از بین رفتن جنگ و خشونت
۴. رشد علمی و پیشرفت تمدنی
۵. نابودی کفر و الحاد

۸. شهادت یا رحلت امام زمان علیه السلام

پایان حکومت:

بر اساس برخی روایات، پس از برقراری عدالت کامل و گسترش دین حق، امام زمان علیه السلام به شهادت می‌رسند.
در برخی روایات آمده است که ایشان توسط زنی از قبیله بنی تمیم به شهادت می‌رسند.

درباره موضوع شهادت یا رحلت امام زمان علیه السلام، روایات معتبری در منابع شیعه وجود دارد که به شهادت آن حضرت در آخرالزمان دلالت دارد، هرچند جزئیات آن به صورت رمز آلود و محدود بیان شده است. در ادامه، منابع و متن روایات معتبر در این زمینه آورده می‌شود:
روایت از امام صادق علیه السلام:

«إِذَا قَامَ قَائِمُنَا... يَمَكْتُ فِي ذَلِكَ سَبْعَ سِنِينَ... ثُمَّ يَقْتُلُهُ أَمْرَأَةٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ اسْمُهَا سَعِيدَةُ، تَخْرُجُ إِلَيْهِ مِنْ خَلْفِهِ فَتَضْرِبُهُ بِالْمِئَلِ فِي قَفَاةٍ... فَيَسْتَشْهِدُ».^{۱۶}

«وقتی قائم ما قیام کند... هفت سال حکومت خواهد کرد... سپس زنی از بنی تمیم به نام «سعیده» از پشت سر به ایشان ضربه‌ای با میله وارد می‌کند و آن حضرت به شهادت می‌رسد.»

رجعت امام حسین (علیه السلام):

براساس روایات شیعه، پس از شهادت امام زمان (علیه السلام)، امام حسین (علیه السلام) رجعت می‌کند و کفن و نماز بر پیکر حضرت ولی عصر (علیه السلام) را به جا می‌آورد.

باز گشت امام حسین (علیه السلام) و کفن و دفن امام مهدی (علیه السلام)

روایت از امام صادق (علیه السلام):

«أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُ وَتَرْجِعُ إِلَى الدُّنْيَا، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ... وَإِنَّ الْقَائِمَ يُسَالِمُهُ الْحُسَيْنُ الْخِلَافَةَ... فَيَكُونُ الْحُسَيْنُ هُوَ الَّذِي يُغَسِّلُهُ وَيُكَفِّنُهُ وَيُصَلِّي عَلَيْهِ وَيُدْخِلُهُ قَبْرَهُ».^{۱۷}

«نخستین کسی که زمین برای او شکافته می‌شود و به دنیا بازمی‌گردد، حسین بن علی (علیه السلام) است... قائم حکومت را به امام حسین (علیه السلام) می‌سپارد... و

^{۱۶} الغیبة، نعمانی، ص ۱۵۳ / بحار الأنوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۸۶

^{۱۷} بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۴۶ / الإیقاظ من ההجعة، ابن طاووس، ص ۴۷

امام حسین علیه السلام کسی است که بدن حضرت مهدی را غسل، کفن، نماز و دفن می‌کند.»

پایان حکومت حضرت مهدی و آغاز رجعت دیگر ائمه علیهم السلام
روایت: «فَيَقِيرُ فِي دَوْلَتِهِ مَا شَاءَ اللَّهُ، ثُمَّ يُقْبَضُ فَيَكُونُ الَّذِي يُعَسَّلُهُ وَيُكَفَّنُهُ وَيُصَلَّى عَلَيْهِ وَيُدْخَلُهُ قَبْرُهُ، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام».^{۱۸}

«حضرت مهدی به اندازه‌ای که خدا بخواهد حکومت می‌کند، سپس از دنیا می‌رود. کسی که او را غسل، کفن، نماز و دفن می‌کند، امام حسین علیه السلام خواهد بود.»

جمع‌بندی:

بر اساس منابع معتبر شیعه، پایان عمر شریف امام مهدی علیه السلام با شهادت خواهد بود.

بعد از آن، امام حسین علیه السلام رجعت کرده و پیکر ایشان را تدفین خواهد نمود. جزئیات نحوه شهادت به صورت محدود بیان شده و عمدتاً رمزگونه است.

^{۱۸} الإرشاد، شیخ مفید، ج ۲، ص ۳۸۴

شرح زندگی و تاریخ زندگانی حضرت ولی عصر علیه السلام

۱. نام، نسب و ولادت

نام شریف: محمد

کنیه: ابوالقاسم

القاب: مهدی، قائم، حجت، صاحب الزمان، بقیة الله، منتظر

پدر: امام حسن عسکری علیه السلام، یازدهمین امام شیعیان

مادر: حضرت نرجس خاتون علیها السلام، که بر اساس روایات از نوادگان قیصر روم

یا شمعون صفا (وصی حضرت عیسی علیه السلام) بود.

زمان ولادت: شب جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری قمری (۸۶۸ میلادی)

محل ولادت: سامرا (عراق)

ولادت امام زمان علیه السلام به دلیل شرایط سخت سیاسی و فشار شدید حکومت

عباسی بر امام حسن عسکری علیه السلام، به صورت مخفیانه صورت گرفت. تنها

افراد خاصی از یاران امام عسکری علیه السلام از این ولادت آگاه بودند.

۲. دوران کودکی و غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هجری)

آغاز غیبت: با شهادت پدر بزرگوارشان، امام حسن عسکری علیه السلام در سال

۲۶۰ هـ، دوران امامت حضرت مهدی علیه السلام آغاز شد.

غیبت صغری: از سال ۲۶۰ تا ۳۲۹ هجری (حدود ۶۹ سال)، امام مهدی علیه السلام در غیبت صغری به سر بردند. در این دوره، ارتباط شیعیان با امام از طریق چهار نائب خاص برقرار بود.

نمایندگان چهارگانه (نمایندگان خاص امام):

۱. عثمان بن سعید عمری
 ۲. محمد بن عثمان عمری
 ۳. حسین بن روح نوبختی
 ۴. علی بن محمد سمري
- وظیفه نواب، رساندن پیام‌های امام به شیعیان، دریافت اموال شرعی و حل مشکلات آنان بود.

۳. دوران غیبت کبری (۳۲۹ هجری تا امروز)

آغاز غیبت کبری: پس از درگذشت چهارمین نائب خاص (علی بن محمد سمري) در سال ۳۲۹ هـ.ق، دوران غیبت کبری آغاز شد. در این دوران، امام علیه السلام دیگر نایب خاصی ندارد و شیعیان برای حل مسائل دینی خود به فقها و مجتهدین مراجعه می‌کنند.

ویژگی‌های دوران غیبت کبری:

عدم دیدار آشکار: امام در این دوران از نظرها غایب است و تنها افراد خاص و اولیای الهی و کسانی که حضرت صلاح بدانند ممکن است توفیق دیدار با ایشان را پیدا کنند.

حفظ دین و تقویت ایمان: شیعیان در این دوران موظف به انتظار و آماده سازی زمینه برای ظهور حضرت هستند.

۴. ویژگی‌های شخصیتی و مقام معنوی امام زمان علیه السلام

عصمت و طهارت: امام مهدی علیه السلام همچون دیگر امامان معصوم، از هر گناه و خطا مبرا هستند.

علم الهی: ایشان از علوم الهی و دانش بی‌نهایت برخوردارند.

قدرت تصرف: بر اساس روایات، امام مهدی علیه السلام قدرت تصرف در جهان و عالم را دارند و می‌توانند به اذن الهی در امور مادی و معنوی دخل و تصرف کنند.

رحمت و عدالت: امام مهدی علیه السلام مظهر عدالت الهی است و ظهور ایشان همراه با برقراری عدالت و از بین بردن ظلم و فساد خواهد بود.

۵. نشانه‌ها و علائم ظهور

بر اساس روایات اسلامی، ظهور امام مهدی علیه السلام دارای نشانه‌هایی است که به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

الف) نشانه‌های حتمی:

نشانه‌های حتمی ظهور^{۱۹}

این نشانه‌ها طبق روایات، قطعاً پیش از ظهور رخ خواهند داد و تخلف‌ناپذیرند، مگر به اراده خاص الهی و در موارد بسیار نادر. مشهورترین این نشانه‌ها پنج مورد است:

۱. خروج سفیانی: فردی ستمگر از نسل ابوسفیان که فتنه‌ای بزرگ به پا می‌کند.

۲. خروج یمانی: فردی از یمن که مردم را به حق دعوت می‌کند.

۳. صیحه آسمانی: ندایی آسمانی که حقانیت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه را اعلام می‌کند.

۴. قتل نفس زکیه: شهادت جوانی صالح در کنار کعبه که نشانه نزدیکی ظهور است.

۵. فرورفتن زمین در بیداء: لشکر سفیانی در منطقه بیداء (بین مکه و مدینه) در زمین فرو می‌رود.

روایت معروفی از امام جعفر صادق علیه السلام:

^{۱۹} منابع اصلی برای نشانه‌های حتمی:

۱. شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، باب ۵۷
۲. شیخ طوسی، الغیبه، ص ۴۳۶، حدیث ۴۱۴
۳. نعمانی، الغیبه، ص ۲۵۲ و ۲۶۴
۴. کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۴۳۱
۵. بحار الأنوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، باب ۲۱

«قبل قیام القاتر خمس علامات حتمیات: الصبیحة، و خروج السفیانی، و الحسف بالبیداء، و قتل النفس الزکیة، و خروج الیمانی»
(الغیبة، نعمانی، ص ۲۵۲)

ب) نشانه‌های غیر حتمی:

این نشانه‌ها به صورت مطلق در روایات نیامده که حتمی‌اند، بلکه ممکن است اتفاق بیفتند یا نه. بیشتر این‌ها هشداردهنده‌اند و مربوط به فضای

اجتماعی و سیاسی پیش از ظهور هستند.

برخی از نشانه‌های غیر حتمی^{۲۰}:

افزایش ظلم و فساد جهانی

خروج دجال

جنگ‌های جهانی یا منطقه‌ای

شیوع بیماری‌ها و قحطی

^{۲۰} منابع نشانه‌های غیر حتمی:

الغیبة، شیخ طوسی

الغیبة، نعمانی

بحار الأنوار، ج ۵۲ الی ۵۳

ارشاد، شیخ مفید

کمال الدین، شیخ صدوق

الإمام المهدي، کاظم مدیر شانه‌چی

علام الظهور، سید محمد صدر

اختلاف شدید بین امت اسلام
افزایش ترس و ناامنی
افزایش مرگ‌های ناگهانی
از میان رفتن عدالت و حاکمان فاسد
رواج بی‌عدالتی و تبعیض
ظهور مدعیان دروغین مهدویت
افزایش بلاهای طبیعی و جنگ‌ها

۶. حکومت امام مهدی علیه السلام پس از ظهور

پس از ظهور، امام زمان علیه السلام حکومت جهانی عدل را برپا خواهند کرد.
برخی ویژگی‌های حکومت ایشان عبارتند از:
عدالت فراگیر: امام زمان علیه السلام زمین را از عدل و داد پر خواهند کرد،
همان‌گونه که از ظلم و جور پر شده است.
برچیده شدن ظلم و فساد: طاغوت‌ها و ظالمان سرنگون می‌شوند.
گسترش علم و معرفت: علوم الهی گسترش می‌یابد و دانش بشر به اوج
می‌رسد.

حکومت جهانی واحد: مرزهای جغرافیایی برداشته می‌شود و همه انسان‌ها
در زیر پرچم عدالت زندگی خواهند کرد.

۷. وظایف منتظران در دوران غیبت

خودسازی و تقوا: انتظار واقعی با عمل به واجبات، ترک محرمات و تلاش برای اصلاح نفس همراه است.

دعای فرج: دعای برای تعجیل در فرج امام زمان عجل الله فرجه از وظایف منتظران است.

حمایت از حق و عدالت: یاری حق و مخالفت با ظلم از وظایف منتظران است.

پیروی از فقیه عادل و آگاه: در دوران غیبت، رجوع به فقیهان عادل، راه ارتباط با ولایت الهی است.

منابع معتبر درباره زندگی امام زمان عجل الله فرجه

۱. کمال‌الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق
۲. الغیبه - شیخ طوسی
۳. النجم الثاقب - میرزا حسین نوری
۴. بحارالانوار - علامه مجلسی (جلد ۵۱ تا ۵۳)
۵. مکیال المکارم - سید محمد تقی موسوی اصفهانی

رجعت در زمان ظهور امام زمان علیه السلام

۱. معنای رجعت

رجعت در لغت به معنای «بازگشت» است و در اصطلاح کلامی و اعتقادی شیعه، به بازگشت گروهی از انسان‌های مؤمن و کافر به این دنیا پیش از قیامت، پس از ظهور امام زمان علیه السلام گفته می‌شود. این مفهوم مبتنی بر آیات قرآن، روایات معتبر و اعتقاد به قدرت الهی بر زنده کردن مردگان است.

۲. رجعت در قرآن

رجعت ریشه قرآنی دارد و در آیاتی به زنده شدن گروهی از انسان‌ها در همین دنیا اشاره شده است. برخی از این آیات عبارتند از:

الف. زنده شدن قوم حضرت موسی علیه السلام:

«فَرُبَّمَا كَرَّمْنَا مَنْ بَعْدَ مَوْتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ»^{۲۱}

«سپس شما را پس از مرگتان برانگیختیم، باشد که شکر گزار باشید.»

ب. زنده شدن عزیر علیه السلام:

«فَأَمَّا نَحْنُ اللَّهُ مِائَةً أَوْ فَرْبَعَةً...»^{۲۲}

«پس خداوند او را صد سال میراند، سپس او را زنده کرد...»

^{۲۱} سوره مبارکه بقره آیه شریفه ۵۶

^{۲۲} سوره مبارکه بقره آیه شریفه ۲۵۹

ج. زنده شدن اصحاب کهف:

«وَكَذَلِكَ بَعَثْنَا هُمُورَ لَيْسَاءَ لَوَائِبِهِمْ...»^{۳۳}

«و بدین گونه آنان را برانگیختیم تا از یکدیگر پرسش کنند...»

این آیات نشان می‌دهد که بازگشت به دنیا (رجعت) با قدرت الهی ممکن است و در امت‌های پیشین نیز رخ داده است.

۳. رجعت در روایات

روایات اسلامی، به ویژه در منابع شیعی، به روشنی بر وقوع رجعت پس از ظهور امام مهدی علیه السلام دلالت دارند.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«هنگامی که قائم علیه السلام قیام کند، مؤمنان از قبرهای خود بیرون می‌آیند و به یاری او می‌شتابند.»^{۳۴}

امام باقر علیه السلام فرمودند:

«رجعت عمومی نیست، بلکه ویژه کسانی است که ایمان خالص یا شرک خالص داشته‌اند.»^{۳۵}

آمین
رجعت: زنده شدن و ظهور امام زمان

^{۳۳} سوره مبارکه کهف آیه شریفه ۱۹

^{۳۴} کتاب الغیبه، شیخ طوسی

^{۳۵} بحار الانوار، ج ۳، ص ۳۹

۴. هدف و فلسفه رجعت

رجعت با اهداف متعالی الهی و تحقق وعده‌های الهی همراه است. مهم‌ترین اهداف رجعت عبارتند از:

الف. نصرت امام مهدی علیه السلام

بسیاری از مؤمنان خالص و یاران خاص اهل بیت علیهم السلام که در طول تاریخ مظلومانه شهید شده‌اند، بازخواهند گشت تا در رکاب حضرت مهدی علیه السلام بچنگند.

ب. انتقام از ظالمان:

کافران و ظالمانی که در طول تاریخ به اهل بیت علیهم السلام ظلم کرده‌اند، به این دنیا بازگردانده می‌شوند تا مجازات شوند.

ج. اقامه عدل کامل:

رجعت مرحله‌ای از تحقق عدالت مطلق است که با ظهور حضرت مهدی علیه السلام آغاز می‌شود.

۵. افرادی که در رجعت بازمی‌گردند

بر اساس روایات، در دوران رجعت، برخی از مؤمنان خالص و برخی از کافران و ستمگران به این دنیا بازخواهند گشت.

الف) مؤمنان و صالحان:

۱. پیامبران الهی: مانند حضرت موسی علیه السلام، حضرت عیسی علیه السلام و حضرت خضر علیه السلام.

۲. امامان معصوم علیهم السلام امام حسین علیه السلام و برخی دیگر از امامان.

۳. یاران خاص: اصحاب خاص پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام مانند: مالک اشتر، مقداد بن اسود کندی، سلمان فارسی، ابوذر غفاری، حجر بن عدی
 ب) ظالمان و کافران:

۱. یزید بن معاویه: قاتل امام حسین علیه السلام.

۲. ابن ملجم مرادی: قاتل امام علی علیه السلام.

۳. عمر بن سعد: فرمانده لشکر در واقعه کربلا.

۴. حرملة بن کاهل: قاتل حضرت علی اصغر علیه السلام.

۵. معاویه بن ابی سفیان: از دشمنان سرسخت امیرالمؤمنین علیه السلام.

این افراد برای مجازات و رسوایی در پیشگاه عدل الهی بازمی گردند.

۶. دوران رجعت و حکومت امام زمان علیه السلام

در دوران رجعت، امام زمان علیه السلام بر جهان حکومت خواهد کرد.
 ویژگی‌های این دوران عبارتند از:

الف) عدالت فراگیر: ظلم و ستم به کلی ریشه کن خواهد شد.

ب) احیای حقوق اهل بیت علیهم السلام: امام حسین علیه السلام و برخی دیگر از معصومان باز خواهند گشت و انتقام خون‌های به ناحق ریخته شده را خواهند گرفت.

ج) گسترش علم و معرفت: دانش بشری به اوج خود خواهد رسید و علوم پنهان آشکار خواهند شد.

د) صلح جهانی: امنیت و آرامش فراگیر می‌شود و بشر از نعمت عدالت بهره‌مند خواهد شد.

۷. تفاوت رجعت با معاد

رجعت با معاد تفاوت دارد:

رجعت: بازگشت گروهی از افراد به دنیا قبل از قیامت است.

معاد: بازگشت همه انسان‌ها در روز قیامت برای حسابرسی نهایی است.

رجعت برای تحقق عدالت در همین دنیا است، اما معاد برای حسابرسی نهایی و ورود به بهشت یا دوزخ است.

۸. منابع معتبر درباره رجعت

۱. الغیة - شیخ طوسی

۲. بحارالانوار - علامه مجلسی (جلد ۵۳)

۳. الايقاظ من ההجعة بالبرهان علی الرجعة - شیخ حر عاملی

۴. مختصر البصائر - حسن بن سلیمان حلی

۵. المهدی المنتظر (عج) - سید محمد صدر

نتیجه‌گیری

رجعت یکی از باورهای اصیل شیعه است که نشان‌دهنده قدرت الهی بر احیای مردگان و تحقق عدالت در همین دنیا است. در این دوران، مؤمنان

خالص به یاری امام زمان علیه السلام می‌شتابند و ظالمان به سزای اعمالشان
می‌رسند.

آیات قرآنی درباره امام زمان علیه السلام

۱. آیات مرتبط با وجود و ظهور حضرت مهدی علیه السلام

هرچند در قرآن کریم نام صریح حضرت مهدی علیه السلام ذکر نشده است، اما آیات بسیاری به طور ضمنی و تأویلی به وجود، غیبت و ظهور ایشان اشاره دارند. این آیات بر اساس روایات اهل بیت علیهم السلام و تفاسیر معتبر شیعه، به امام مهدی علیه السلام تطبیق داده شده‌اند.

الف) آیات درباره وعده الهی برای برپایی حکومت عدل

۱. آیهی استخلاف و حکومت صالحان: ^{۲۶}

آیه استخلاف یکی از آیات کلیدی در مبحث حکومت جهانی صالحان و ظهور امام مهدی علیه السلام است. این آیه شریفه در سوره مبارکه نور، آیه شریفه ۵۵ آمده:

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ...»

«خداوند به کسانی که شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند، وعده داده است که آنان را در زمین جانشین (خلیفه) قرار دهد؛ همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند، جانشین ساخت...»

روایاتی که آیه را به ظهور امام مهدی علیه السلام تفسیر کرده‌اند:

۱. تفسیر علی بن ابراهیم قمی
در تفسیر این آیه آمده است: «هر القاهر وأصحابه»^{۲۷}
یعنی این آیه درباره امام قائم علیه السلام و یاران او نازل شده است.
۲. تفسیر نور الثقلین
شیخ خویزی از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند: «هر أصحاب القاهر علیه السلام فی آخر الزمان»^{۲۸}
۳. بحار الأنوار، علامه مجلسی
در بخش علائم ظهور، این آیه به عنوان وعده الهی برای حکومت جهانی
صالحان به دست امام مهدی علیه السلام ذکر شده است.^{۲۹}
۴. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق
در این کتاب، شیخ صدوق این آیه را مؤید بر حکومت امام زمان علیه السلام دانسته
است و احادیثی از امام باقر و امام صادق علیه السلام در همین زمینه نقل شده است.^{۳۰}
۵. الاحتجاج، طبرسی

^{۲۷} تفسیر القمی، ج ۲، ص ۱۰۰

^{۲۸} نور الثقلین، ج ۳، ص ۵۸۳، حدیث ۱۰۱

^{۲۹} بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۵۹ و ج ۵۳، ص ۳۲۱

^{۳۰} کمال الدین، ج ۱، ص ۲۸۸

در مناظره‌ها و احتجاجات با اهل سنت و مخالفین، این آیه به عنوان شاهد قرآنی بر ظهور و حکومت حضرت مهدی علیه السلام مورد استفاده قرار گرفته است.^{۳۱}

خلاصه نکات تفسیری:

مضمون آیه تفسیر روایی شیعه

وعده خلافت بر زمین درباره امام مهدی علیه السلام و یارانش است

استخلاف همانند گذشتگان اشاره به حکومت پیامبران گذشته مانند

حضرت داوود، سلیمان و نهایتاً حکومت جهانی حضرت حجت

امنیت پس از ترس از ویژگی‌های حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام

بر اساس روایات شیعه، این آیه درباره ظهور امام مهدی علیه السلام است که با قیام خود، حکومت عدل جهانی را برقرار کرده و مؤمنان را وارث زمین می‌کند.

۲. آیه‌ی وراثت صالحان بر زمین:

یکی از مهم‌ترین آیات قرآنی در اثبات وعده وراثت صالحان و یکی از مبانی قرآنی در بحث ظهور حضرت ولی عصر علیه السلام است. در منابع روایی و

تفسیری شیعه، این آیه نیز همچون آیه استخلاف، بر ظهور امام زمان علیه السلام تطبیق داده شده است.

^{۳۱} الاحتجاج، ج ۲، ص ۲۸۳

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»^{۳۲}

«و ما در زبور پس از ذکر (تورات) نوشتیم که بندگان شایسته‌ام وارث زمین خواهند شد.»

منابع روایی و تفسیری شیعه در تطبیق این آیه با ظهور امام زمان علیه السلام:
 ۱. تفسیر نورالثقلین:

روایاتی از اهل بیت علیهم السلام در ذیل این آیه آمده که بیان می‌کند این آیه درباره حضرت مهدی علیه السلام و یاران اوست که وارثان زمین‌اند.

عن الإمام الباقر علیه السلام: «هم أصحاب المهدی فی آخر الزمان»^{۳۳}

۲. تفسیر علی بن ابراهیم قمی:

عن أبي جعفر علیه السلام: «هُمُ الْقَائِمُ وَأَصْحَابُهُ، هُمُ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ فَيَمْلُؤُونَهَا قِسْطًا وَعَدْلًا»^{۳۴}

۳. کمال‌الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق:

عن الإمام الصادق علیه السلام: «إِنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا الْقَائِمُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابُهُ، لَا يَبْقَى مَوْضِعٌ مِنَ الْأَرْضِ إِلَّا نُودِيَ فِيهِ بِالْأَذَانِ وَشَاعَ فِيهِ الْعَدْلُ»^{۳۵}

۴. بحار الأنوار - علامه مجلسی:

^{۳۲} سوره مبارکه انبیاء، آیه شریفه ۱۰۵

^{۳۳} نور الثقلین، ج ۳، ص ۳۹۷

^{۳۴} تفسیر القمی، ج ۲، ص ۷۶

^{۳۵} کمال‌الدین، ج ۲، ص ۳۷۷

در بیان تطبیق آیه ۱۰۵ انبیاء بر حضرت حجت علیه السلام، آمده است:

«وَفِي قَوْلِهِ: (أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ)، هُوَ الْقَائِمُ وَأَصْحَابُهُ»^{۳۶}

۵. تفسیر البرهان - سید هاشم بحرانی:

عن أبي عبد الله عليه السلام: «العباد الصالحون الذين يرثون الأرض هم أصحاب المهدي عليه السلام في آخر الزمان»^{۳۷}

جمع بندی:

◆ آیه شریفه ۱۰۵ سوره مبارکه انبیاء، یکی از محکم ترین آیاتی است که

در روایات شیعه بر دولت جهانی امام مهدی علیه السلام تطبیق شده است.

◆ این وراثت به معنی برپایی عدل جهانی، از میان رفتن ظلم و فساد، و استقرار دولت صالحان است.

در تفاسیر شیعه، این آیه به حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام و پیروزی مؤمنان صالح اشاره دارد.

۳. آیه ی ظهور حق و نابودی باطل:

از آیات بسیار مهم در بیان وعده الهی برای برپایی حکومت حق و نابودی

باطل است. این آیه به صراحت وعده می دهد که مستضعفان، یعنی بندگان

صالح خدا، به امامت و وراثت زمین خواهند رسید. در روایات شیعه، این

آیه به ظهور حضرت مهدی علیه السلام تطبیق داده شده است.

^{۳۶} بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۶۵ / ج ۵۲، ص ۱۹۰

^{۳۷} البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۳، ص ۲۵۳

«وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»^{۳۸}

«و ما اراده کردیم بر کسانی که در زمین به ضعف و ناتوانی کشیده شده بودند، منت نهمیم و آنان را پیشوایان (زمین) قرار دهیم و وارثان (زمین) گردانیم.»

منابع تفسیری و روایی شیعه درباره تطبیق این آیه با حضرت ولی عصر علیه السلام:
۱. تفسیر نور الثقلین:

در روایتی از امام صادق علیه السلام در تفسیر این آیه آمده است: «هُرُ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَصْحَابُهُ، يَطْهَرُونَ بَعْدَمَا يُسْتَضْعَفُونَ»^{۳۹}

۲. تفسیر علی بن ابراهیم قمی:

عن الإمام الباقر علیه السلام: «الآية في القائم عليه السلام وأصحابه، يَسْتَضْعَفُهُمُ النَّاسُ ثُمَّ يَطْهَرُهُمُ اللَّهُ وَيَجْعَلُهُمُ أَئِمَّةَ الْأَرْضِ»^{۴۰}

۳. بحار الأنوار - علامه مجلسی:

در جلد مربوط به مهدویت، آیه مزبور بارها در شأن امام مهدی علیه السلام نقل شده است.

^{۳۸} سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۵

^{۳۹} نور الثقلین، ج ۴، ص ۱۰۷

^{۴۰} تفسیر القمی، ج ۲، ص ۹۴

«هذه الآية نزلت في القائم وأصحابه، يُستضعفون ثم يملكون الأرض»^{۴۱}

۴. کمال‌الدین و تمام النعمة - شیخ صدوق:

«سَيَأْتِي زَمَانٌ يُسْتَضْعَفُ فِيهِ الْمُؤْمِنُونَ، لَكِنَّ اللَّهَ يَظْهَرُهُمْ وَيَجْعَلُهُمْ أُمَّةَ الْأَرْضِ...»^{۴۲}

۵. البرهان فی تفسیر القرآن - سید هاشم بحرانی:

عن أبي عبد الله عليه السلام: «المستضعفون هم آل محمد، يظهرهم الله في آخر الزمان، ويجعلهم أئمة الأرض»^{۴۳}

نتیجه گیری:

❖ این آیه شریفه، یکی از دلایل قرآنی قطعی در اثبات تحقق وعده الهی برای حاکمیت صالحان و ظهور امام زمان علیه السلام است.

❖ روایات معتبر شیعه این آیه را بر ظهور نهایی حق به دست امام مهدی علیه السلام و سقوط ظلم و باطل تطبیق داده‌اند.

بر اساس روایات تفسیری، این آیه به ظهور حضرت مهدی علیه السلام و برپایی حکومت صالحان اشاره دارد.

ب) آیات درباره غیبت و انتظار

۱. آیه‌ی غیبت و امتحان مؤمنان:

^{۴۱} بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۵۹/ج ۱۳، ص ۱۲

^{۴۲} کمال‌الدین، ج ۲، ص ۳۷۷

^{۴۳} البرهان، ج ۳، ص ۲۶۰

«وَلْتَبْلَوْنَكُمْ بِنَفْسٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ

وَالثَّمَرَاتِ...»^{۴۴}

«و قطعاً شما را به چیزی از ترس، گرسنگی و کاهش اموال، جان‌ها و ثمرات

می‌آزماییم...»

این آیه در روایات، به دوران غیبت امام مهدی علیه السلام و امتحان سخت مؤمنان در دوران انتظار تفسیر شده است.

۲. آیه‌ی امتحان در دوران غیبت:

«أَفَرِحْتُمْ بِأَن تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مِّثْلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ...»^{۴۵}

«آیا گمان کردید که به بهشت وارد می‌شوید، در حالی که هنوز مانند آنچه بر پیشینیان شما گذشت، بر شما نیامده است؟...»

این آیه بر اساس روایات، به امتحانات و سختی‌های دوران غیبت و انتظار ظهور امام مهدی علیه السلام اشاره دارد.

(ج) آیات درباره یاران امام زمان علیه السلام

۱. آیه‌ی انصار دین خدا:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ، كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ...»^{۴۶}

^{۴۴} سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۱۵۵

^{۴۵} سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۲۱۴

^{۴۶} سوره مبارکه صف، آیه شریفه ۱۴

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! یاوران خدا باشید، همان‌گونه که عیسی بن مریم به حواریون گفت: چه کسانی یاوران من به‌سوی خدا هستند؟ حواریون گفتند: ما یاوران خداایم...»

تطبیق با حضرت مهدی علیه السلام در منابع شیعه:
این آیه در تفاسیر و روایات شیعی، به عنوان دعوتی برای نصرت و یاوری حضرت حجت علیه السلام در زمان ظهور و حتی پیش از ظهور (در عصر غیبت) تفسیر شده است:

منابع و روایات تطبیقی:

۱. تفسیر نورالثقلین (علامه حویزی):

در ذیل این آیه آمده است:

«مصدق کامل یاوران خدا در امت اسلام، یاران حضرت قائم علیه السلام هستند، که در زمان ظهور، او را یاری می‌کنند همان‌گونه که حواریون، حضرت عیسی علیه السلام را یاری کردند.»^{۴۷}

۲. بحار الأنوار (علامه مجلسی):

علامه مجلسی پس از نقل این آیه، در مبحث یاران امام زمان علیه السلام می‌فرماید:

«یاوران حضرت مهدی علیه السلام همان انصارالله‌اند که خداوند در آیه شریفه ۱۴

سوره مبارکه که صف به آن دستور داده است.»^{۴۸}

^{۴۷} نور الثقلین، ج ۵، ص ۱۵۷

^{۴۸} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸ و ۳۶۶

۳. تفسیر البرهان (سید هاشم بحرانی):

در این تفسیر نیز آیه مذکور به ظهور حضرت حجت (عج) تطبیق داده شده و آمده است:

«یاوران امام مهدی (عج)، تأویل حقیقی آیه "كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ" هستند.»^{۴۹}

۴. کتاب مکیال المکارم (سید محمد تقی موسوی اصفهانی):

در این کتاب که یکی از منابع مهم وظایف منتظران امام عصر (عج)، آمده: «یکی از وظایف شیعیان، تحقق بخشیدن به فرمان "كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ" در زمان غیبت و هنگام ظهور است.»^{۵۰}

نتیجه:

✦ این آیه، دعوتی همیشگی به مؤمنان برای پیوستن به جبهه حق و یاری حجت خداست.

✦ در عصر غیبت، با انتظار فعال، دعا، آمادگی، و نشر معارف اهل بیت (ع) می توان از یاوران حقیقی حضرت بود.

✦ در هنگام ظهور، این آیه مستقیماً به یاری عملی حضرت مهدی (عج) تحقق می یابد.

طبق تفاسیر شیعه، این آیه به یاران امام مهدی (عج) اشاره دارد که در دوران ظهور، یاوران ایشان خواهند بود.

^{۴۹} تفسیر البرهان، ج ۴، ص ۳۷۷

^{۵۰} مکیال المکارم، ج ۲، ص ۵۸ و ۱۰۲

۲. آیهی حزب خدا:

منابع روایی و تفسیری شیعه درباره تطبیق آیهی «إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ»^{۵۱}

با یاران حضرت ولی عصر علیه السلام:

«فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ»

«بدانید که حزب خدا همان پیروشدگان هستند.»

تطبیق آیه با یاران امام زمان علیه السلام

این آیه در روایات اهل بیت علیهم السلام به یاران حضرت قائم علیه السلام و شیعیان راستین که در رکاب آن حضرت قیام می کنند و پیروز می شوند، تطبیق داده شده است.

منابع معتبر شیعی:

۱. تفسیر نور الثقلین - علامه حویزی:

در تفسیر این آیه آمده است: عن الإمام الصادق علیه السلام: «حزب الله هم القائم

وأصحابه في آخر الزمان، يظهرون على أهل الأرض.»^{۵۲}

امام صادق علیه السلام فرمودند: «حزب خدا همان قائم و یاران او در آخر الزمان اند

که بر اهل زمین پیروز می شوند.»

۲. تفسیر البرهان - سید هاشم بحرانی:

^{۵۱} سوره مبارکه مائده، آیه شریفه ۵۶

^{۵۲} نور الثقلین، ج ۱، ص ۶۳۳

در ذیل همین آیه، روایتی از امام باقر علیه السلام نقل شده است: «القائم علیه السلام هورأس حزب الله، وهما الغالبون فی دولتهم»^{۵۳}
 «حضرت قائم علیه السلام رهبر حزب خداست، و آنان در دولت خود پیروز هستند.»

۳. بحار الأنوار - علامه مجلسی:

در مباحث مربوط به ظهور و اصحاب حضرت مهدی علیه السلام، علامه مجلسی این آیه را تطبیق داده و می نویسد: «هم أصحاب القائم علیه السلام الذین ينصرهم الله ويجعلهم الغالبين فی الأرض»^{۵۴}
 «آنان یاران قائم اند که خداوند به وسیله ایشان، زمین را فتح و دشمنان را مغلوب می سازد.»

۴. کتاب مکیال المکارم - سید محمد تقی موسوی اصفهانی:

در بخش وظایف منتظران، نویسنده از این آیه به عنوان اشاره ای به نصرت قطعی یاران امام زمان یاد کرده و آن را دلیلی بر پیروزی جبهه حق در آینده دانسته است.^{۵۵}
 جمع بندی:

^{۵۳} تفسیر البرهان، ج ۲، ص ۳۴۵

^{۵۴} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸

^{۵۵} مکیال المکارم، ج ۲، ص ۱۱۲

حزب الله در این آیه، طبق روایات شیعه، یاران حضرت حجت علیه السلام در عصر ظهور هستند.

این وعده الهی، نوید پیروزی نهایی جبهه ایمان و عدالت بر ظلم و نفاق است.

شیعیان راستین با آمادگی قلبی و عملی، می‌توانند در زمره این گروه پیروز قرار گیرند.

در روایات شیعه، این آیه به یاران امام زمان علیه السلام و پیروزی نهایی آن حضرت بر ستمگران اشاره دارد.

د) آیات درباره پیروزی نهایی دین خدا

۱. آیه‌ی پیروزی دین خدا:

از مهم‌ترین آیاتی است که در منابع تفسیری و روایی شیعه به ظهور حضرت ولی عصر علیه السلام و پیروزی نهایی دین حق در زمان قیام ایشان تفسیر و تطبیق شده است.

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»^{۵۶}

«او کسی است که پیامبر خود را با هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر تمام ادیان پیروز گرداند، هر چند مشرکان خوش نداشته باشند.»

^{۵۶} سوره مبارکه توبه، آیه شریفه ۳۳ و همچنین سوره مبارکه صف، آیه شریفه ۹ و سوره مبارکه فتح، آیه

شریفه ۲۸

تطبیق با ظهور امام زمان علیه السلام در منابع شیعی:

در منابع روایی و تفسیری شیعه، این آیه را به‌طور مکرر در مورد ظهور جهانی امام مهدی علیه السلام دانسته‌اند، که در آن دوران، دین اسلام حقیقی بر همه ادیان غلبه پیدا خواهد کرد.

منابع معتبر شیعی:

۱. تفسیر نور الثقلین - علامه حویزی:

عن الإمام الباقر عليه السلام: «هو القائم من آل محمد عليه السلام، إذا خرج نصره الله بالملائكة، فيدعوا إلى الإسلام، فيؤمن به الناس، ويخضعون له، ويظهر الله به دين الحق على الدين كله»^{۵۷}

۲. تفسیر البرهان - سید هاشم بحرانی:

عن الإمام الصادق عليه السلام: «لا يكون ذلك إلا على يد القائم من آل محمد عليه السلام»^{۵۸}

۳. کمال الدین و تمام النعمة - شیخ صدوق:

امام باقر عليه السلام درباره این آیه فرمود: «والله! ما نزل تأويلها بعد، ولا ينزل تأويلها حتى يخرج القائم، فإذا خرج القائم لم يبق كافر بالله العظيم ولا مشرك إلا إمام إلا كره خروجه، حتى لو كان كافر أو مشرك في جوف صخرة، لقالت: يا مؤمن في جوف كافر فأكسرنى واقتلنه»^{۵۹}

^{۵۷} نور الثقلین، ج ۲، ص ۲۵۲

^{۵۸} تفسیر البرهان، ج ۲، ص ۳۹۲

^{۵۹} کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۲۵۳

۴. بحار الأنوار - علامه مجلسی:

«فی تأویل قوله تعالى: "ليظهره على الدين كله"، هو القاهر من آل محمد يملأ الأرض قسطاً وعدلاً»^{۶۰}

۵. الاحتجاج - شیخ طبرسی:

از امام حسن عسکری علیه السلام نقل شده: «إن القاهر هو الذي يظهر الله به دينه على الدين كله، ويملاً الأرض قسطاً وعدلاً»^{۶۱}
نتیجه گیری:

آیه «ليظهره على الدين كله» از نشانه‌های قطعی وعده‌ی الهی درباره ظهور امام زمان علیه السلام و غلبه دین اسلام حقیقی بر تمام ادیان و مکاتب باطل است. مطابق روایات اهل بیت علیهم السلام، تحقق نهایی این آیه، در زمان قیام حضرت قائم علیه السلام خواهد بود.

در تفاسیر شیعه، این آیه به ظهور امام زمان علیه السلام و غلبه کامل دین اسلام بر تمام ادیان اشاره دارد.

منابع و تفاسیر شیعه درباره آیات مهدویت

۱. تفسیر المیزان - علامه طباطبائی

۲. الغیبه - شیخ طوسی

۳. کمال الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق

^{۶۰} بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۸۰

^{۶۱} الاحتجاج، ج ۲، ص ۴۸۵

۴. بحارالانوار - علامه مجلسی (جلد ۵۱ تا ۵۳)

۵. الملاحم و الفتن - ابن طاووس

نتیجه گیری

قرآن کریم با بیان آیات متعدد، به صورت رمزگونه و تأویلی، به وجود و ظهور امام زمان علیه السلام اشاره دارد. این آیات در تفاسیر شیعه به دوران غیبت، ظهور، قیام و حکومت عدل جهانی ایشان تطبیق داده شده‌اند.

تفسیر روایی آیات مرتبط با امام زمان علیه السلام

۱. آیه استخلاف و حکومت صالحان

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ...»^{۶۲}

«خداوند به کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، وعده

داده است که آنان را در زمین جانشین قرار دهد...»

آیه‌ای که درباره ابتلاء و آزمایش مؤمنان بیان شده، در سوره مبارکه بقره

آیه شریفه ۱۵۵ آمده و به عنوان یکی از نشانه‌های مهم دوران غیبت حضرت

مهدی علیه السلام در روایات شیعه تفسیر شده است:

^{۶۲} سوره مبارکه نور، آیه شریفه ۵۵

«وَلَتَبْلُوكُنَّ بُنَىٰ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ»^{۶۳}
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

«والبته شما را به چیزی از ترس و گرسنگی و کاهش در اموال و جان‌ها و ثمرات، امتحان خواهیم کرد؛ و بشارت ده به شکیبایان.»
در تفسیر علی بن ابراهیم قمی آمده است که این آیه درباره حضرت قائم علیه السلام است و می‌فرماید:

«این آیه درباره قائم علیه السلام است، پیش از قیام او، مؤمنان دچار ترس از قتل، گرسنگی از قحطی، و کاهش اموال می‌شوند... و این، امتحان خدا در دوران غیبت اوست.»^{۶۴}

علامه مجلسی نیز در بحار الأنوار به این آیه پرداخته و آن را مربوط به سختی‌ها و غربال مؤمنان در دوران غیبت کبری دانسته و می‌فرماید:
«این بلاها در زمان غیبت است، برای جدا کردن خالصان از شکاکان.»^{۶۵}
در کتاب الغیبة اثر شیخ نعمانی نیز پس از نقل این آیه، حدیثی از امام صادق علیه السلام آورده شده که در آن آمده است:
«مردم حتماً امتحان می‌شوند و غربال می‌گردند، تا جز کسی که دینش خالص است باقی نماند.»^{۶۶}

^{۶۳} تفسیر القمی، ج ۱، ص ۵۴

^{۶۴} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۱۳ و ۱۱۵

^{۶۵} الغیبة، نعمانی، ص ۲۰۹ و ۲۱۰

در کتاب کمال‌الدین شیخ صدوق نیز در ضمن احادیث مربوط به غیبت آمده است:

«غیبت، فتنه‌ای است از جانب خداوند که با آن، دل‌های مؤمنان آزموده می‌شود.»^{۶۶}

ابن طاووس نیز در کتاب الإیقاظ من الهجعة به این آیه اشاره کرده و آن را ناظر به دوران غیبت امام زمان علیه السلام دانسته است.

بر اساس این تفاسیر و روایات، ترس در آیه اشاره به ترس مؤمنان از دشمنان و فتنه‌ها، گرسنگی به قحطی و فقر معنوی و مادی، نقصان اموال به از بین رفتن دارایی‌ها بر اثر ظلم و فساد، نقصان جان‌ها به شهادت و مرگ مؤمنان و یاران حق، و نقصان ثمرات به نابودی تلاش‌ها و نسل‌های صالح در این دوران اشاره دارد.

این تفسیرها نشان می‌دهد که دوران غیبت، دوران آزمایش و تمحیص مؤمنان است تا خالصان از دیگران جدا شوند، و تنها آنان که صبر و ایمان دارند در این آزمون الهی موفق خواهند بود.

تفسیر روایی:

امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه فرمودند: «این آیه درباره قائم علیه السلام و اصحاب او نازل شده است.»^{۶۷}

^{۶۶} کمال‌الدین، ج ۲، ص ۳۴۸

^{۶۷} تفسیر نور الثقلین، ج ۳، ص ۵۸۹

امام صادق علیه السلام فرمودند: «این آیه درباره مهدی علیه السلام و یاران او نازل شده است. آنان هستند که شرق و غرب عالم را تصرف می کنند.»^{۶۸}

نتیجه:

این آیه بر اساس روایات شیعه، به حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام اشاره دارد. ایشان زمین را از عدل و داد پر خواهند کرد و مؤمنان وارث زمین خواهند شد.

۲. آیه وراثت صالحان بر زمین

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»^{۶۹}

«و در زبور، پس از ذکر (تورات)، نوشتیم که زمین را بندگان صالح من به ارث خواهند برد.»

تفسیر روایی:

امام باقر علیه السلام فرمودند: «منظور از بندگان صالح در این آیه، اصحاب مهدی علیه السلام در آخرالزمان هستند.»^{۷۰}

^{۶۸} بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۶

^{۶۹} سوره مبارکه انبیاء، آیه شریفه ۱۰۵

^{۷۰} تفسیر نور الثقلین، ج ۳، ص ۴۱۸

امام صادق علیه السلام فرمودند: «زمین را اهل ایمان و پیروان اهل بیت علیهم السلام به ارث خواهند برد. این وعده خداوند در زمان قائم آل محمد علیه السلام تحقق می‌یابد.»^{۷۱}

نتیجه:

این آیه بر اساس روایات، به حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام و پیروزی نهایی مؤمنان صالح اشاره دارد.

۳. آیه ظهور حق و نابودی باطل

«وَرِيدُ أَنْ تَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَتَجْعَلَهُمْ الْوَارِثِينَ»^{۷۲}

«و ما اراده کردیم بر کسانی که در زمین به ضعف کشیده شده‌اند، منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم.»

تفسیر روایی:

امام علی علیه السلام در تفسیر این آیه فرمودند: «مقصود از مستضعفان، آل محمد علیهم السلام هستند که خداوند آنان را پس از سختی‌ها و مظلومیت، به حکومت خواهد رساند. این وعده در زمان ظهور قائم ما تحقق می‌یابد.»^{۷۳}

^{۷۱} بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۴

^{۷۲} سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۵

^{۷۳} نفس بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۳، زیر قمری، ج ۲، ص ۱۲۸

امام صادق علیه السلام فرمودند: «این آیه درباره قائم علیه السلام و یاران اوست. خداوند آنان را بر شرق و غرب عالم حاکم می گرداند.»^{۷۴}

نتیجه:

طبق روایات، این آیه به ظهور امام مهدی علیه السلام و حکومت جهانی او بر مستضعفان اشاره دارد.

۴. آیه غلبه دین حق بر همه ادیان

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ...»^{۷۵}

«او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه ادیان غالب گرداند...»

تفسیر روایی:

امام باقر علیه السلام فرمودند: «این آیه در شأن قائم آل محمد علیه السلام است. وقتی او قیام کند، هیچ دین و مذهبی جز دین اسلام باقی نمی ماند.»^{۷۶}

امام صادق علیه السلام فرمودند: «هنگامی که قائم علیه السلام قیام کند، هیچ خانه‌ای در روی زمین باقی نمی ماند مگر اینکه بانگ شهادت به توحید در آن بلند می شود.»^{۷۷}

نتیجه:

۷۴

۷۵ سوره مبارکه توبه، آیه شریفه ۳۳

۷۶ کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۶۷۰

۷۷ بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۴۰

این آیه بر اساس روایات شیعه، به پیروزی دین اسلام در سراسر جهان پس از ظهور امام مهدی علیه السلام اشاره دارد.

۵. آیه انتظار و امتحان مؤمنان

«وَلَتَبْلُوكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ...»^{۷۸}

«و قطعاً شما را با چیزی از ترس و گرسنگی و کاهش اموال و جان‌ها و ثمرات، می‌آزماییم...»

تفسیر روایی:

امام صادق علیه السلام فرمودند: «این آیه درباره مؤمنانی است که در دوران غیبت قائم علیه السلام امتحان می‌شوند.»^{۷۹}

امام باقر علیه السلام فرمودند: «پیش از ظهور قائم علیه السلام، بلاها و فتنه‌ها شیعیان را در بر می‌گیرد تا آنان از امتحان سربلند بیرون آیند.»^{۸۰}

نتیجه:

این آیه بر اساس روایات، به آزمایش مؤمنان در دوران غیبت امام زمان علیه السلام اشاره دارد.

منابع روایی و تفسیری شیعه درباره امام زمان علیه السلام

۱. بحارالانوار - علامه مجلسی (جلد ۵۱ تا ۵۳)

^{۷۸} سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۱۵۵

^{۷۹} تفسیر نورالتقلین، ج ۱، ص ۱۵۷

^{۸۰} بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۱۱۳

۲. کمال‌الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق

۳. الغیبه - شیخ طوسی

۴. تفسیر نورالثقلین - عبدعلی حویزی

۵. تفسیر قمی - علی بن ابراهیم قمی

نتیجه‌گیری

آیات قرآن کریم در پرتو روایات اهل بیت علیهم‌السلام به روشنی بر وجود، غیبت، ظهور و حکومت جهانی امام زمان علیه‌السلام دلالت دارند. روایات تفسیری شیعه این آیات را به قیام جهانی امام مهدی علیه‌السلام و پیروزی نهایی حق بر باطل تطبیق می‌دهند.

افرادی که با امام زمان علیه السلام ملاقات کرده‌اند

۱. دیدارکنندگان در دوران غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هـ.ق)

در دوران غیبت صغری، امام مهدی علیه السلام از طریق نواب خاص (نواب اربعه) با مردم ارتباط داشت. در این دوران، برخی از شیعیان توفیق دیدار حضرت را داشتند.

الف) نمایندگان خاص (نواب اربعه)

این چهار نفر به عنوان نمایندگان رسمی امام زمان علیه السلام با شیعیان در ارتباط بودند و مردم از طریق آنان، مسائل دینی و اجتماعی خود را به حضرت عرضه می‌کردند:

۱. عثمان بن سعید عمری (نائب اول)

۲. محمد بن عثمان عمری (نائب دوم)

۳. حسین بن روح نوبختی (نائب سوم)

۴. علی بن محمد سمري (نائب چهارم)

این چهار نفر بارها با امام مهدی علیه السلام دیدار کرده‌اند و نامه‌ها و توقیعاتی (نامه‌های صادره از امام) از حضرت دریافت می‌کردند.

ب) برخی از شیعیان خاص در دوران غیبت صغری

۱. ابو سهل نوبختی: از علمای بزرگ شیعه که امام مهدی علیه السلام را دیده بود.

۲. احمد بن اسحاق قمی: یکی از باران امام حسن عسکری علیه السلام که با امام

مهدی علیه السلام ملاقات کرد.

او می گوید: «امام حسن عسکری علیه السلام فرزندش را به من نشان داد و فرمود: این صاحب الامر شماست.»^{۸۱}

۳. ابوالادیان: او نامه های امام حسن عسکری علیه السلام را به مناطق مختلف می برد. پس از شهادت امام حسن عسکری علیه السلام، هنگام بازگشت به سامرا، امام زمان علیه السلام را در خانه پدرش دید.

وی ماجرای حضور امام مهدی علیه السلام در مراسم غسل و نماز بر پیکر امام حسن عسکری علیه السلام را نقل کرده است.^{۸۲}

۲. دیدارکنندگان در دوران غیبت کبری (۳۲۹ هـ ق تا کنون)

در دوران غیبت کبری، امام مهدی علیه السلام دیگر نماینده خاصی ندارد، اما افراد صالح، عارف و مؤمن، گاه به دیدار ایشان شرفیاب می شوند. علمای بزرگ و صلحا:

الف) شیخ مفید (۳۳۶-۴۱۳ هـ ق):

امام زمان علیه السلام چندین نامه به شیخ مفید نوشتند. در یکی از نامه ها آمده است: «ما از اوضاع شما آگاهیم و در رعایت حال شما کوتاهی نمی کنیم.»^{۸۳}
(ب) سید بحر العلوم (۱۱۵۵-۱۲۱۲ هـ ق):

^{۸۱} کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۴۳۵

^{۸۲} کمال الدین، ج ۲، ص ۴۷۵

^{۸۳} بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۴

نقل است که او در مسیر زیارت کربلا، امام زمان علیه السلام را ملاقات کرد و آن حضرت او را راهنمایی فرمود.^{۸۴}

(ج) مقدس اردبیلی (۹۹۳ هـ.ق):

شبانۀ به حرم امیرالمؤمنین علیه السلام می‌رفت. فردی نورانی را می‌دید که وارد حرم می‌شد. پس از مدتی دریافت که او امام مهدی علیه السلام بوده است.^{۸۵}

(د) شیخ حسن علی اصفهانی (نخودکی):

وی عارف بزرگی بود که بارها امام زمان علیه السلام را در عالم مکاشفه و بیداری ملاقات کرده بود.

(هـ) علامه سید محمد حسین طباطبایی (صاحب تفسیر المیزان):

از شاگردان علامه نقل است که ایشان مکرراً به دیدار امام زمان علیه السلام شرفیاب شده‌اند.

۳. افراد عادی که به دیدار امام زمان علیه السلام شرفیاب شدند

برخی از افراد عادی نیز در شرایط خاص (مانند مشکلات و گرفتاری‌های شدید) با امام زمان علیه السلام دیدار کرده‌اند. این ملاقات‌ها معمولاً با عنایت خاص الهی همراه بوده است:

(الف) داستان حاج علی بغدادی:

^{۸۴} عبقری الحسان، ج ۲، ص ۷۴

^{۸۵} روضات الجنات، ج ۶، ص ۱۳۵

حاج علی بغدادی یکی از شیعیان مؤمن بود. او نقل کرده که در مسجد سهله (در کوفه) به زیارت امام زمان علیه السلام نائل شد. حضرت در آن دیدار، احوال شیعیان را جویا شدند و او را نصیحت کردند.

این داستان در کتاب نجم الثاقب نوشته محدث نوری نقل شده است.

ب) داستان سید احمد رشتی:

سید احمد از علمای رشت بود. او در سفر به مکه، در بیابان گم شد و به شدت تشنه شد. امام زمان علیه السلام به یاری او آمدند و او را نجات دادند.

این ماجرا در کتاب بحار الانوار نقل شده است.

ج) داستان سید هاشم حداد:

سید هاشم حداد، از عرفای بزرگ شیعه، بارها امام زمان علیه السلام را در حالت مکاشفه دیده بود. او می گوید: «یکبار در مسجد کوفه به نماز ایستاده بودم که امام زمان علیه السلام در صف جلو نماز می خواندند.»

۴. آثار و پیام های دیدار با امام زمان علیه السلام

کسانی که به دیدار امام زمان علیه السلام شرفیاب شده اند، اغلب این ویژگی ها را گزارش کرده اند:

الف) نورانیت چهره حضرت: ایشان را جوانی زیبا، خوش سیما و با هیبتی خاص توصیف کرده اند.

ب) کلام نافذ: سخنان ایشان بسیار نافذ و پر از حکمت و معرفت بوده است.

(ج) راهنمایی و هدایت: امام زمان علیه السلام اغلب دیدارکنندگان را به تقوا، تقویت ایمان و کمک به نیازمندان سفارش کرده‌اند.

(د) حل مشکلات: در مواردی امام زمان علیه السلام گره از مشکلات و گرفتاری‌های افراد گشوده‌اند.

منابع معتبر درباره ملاقات با امام زمان علیه السلام

۱. نجم الثاقب - محدث نوری
 ۲. بحارالانوار - علامه مجلسی (جلد ۵۲ و ۵۳)
 ۳. کمال‌الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق
 ۴. عبقری الحسان - شیخ علی اکبر نهاوندی
 ۵. منتخب الأثر - آیت‌الله صافی گلپایگانی
- نتیجه‌گیری:

دیدار با امام زمان علیه السلام در دوران غیبت، فیضی است که نصب برخی از شیعیان خالص، علما و صلحا شده‌است. این دیدارها نشان‌دهنده حضور مستمر حضرت در میان مردم و عنایت ویژه ایشان به شیعیان است.

ادعیه پیرامون امام زمان علیه السلام

ادعیه پیرامون امام زمان علیه السلام از جایگاه ویژه‌ای در منابع روایی و ادعیه شیعه برخوردارند. این دعاها عمدتاً شامل درخواست تعجیل در فرج، سلامتی حضرت، یاری ایشان، و دعا برای مؤمنان در دوران غیبت هستند. در ادامه، برخی از دعاهای معروف و معتبر در این زمینه ذکر می‌شود:

۱. دعای فرج (الهی عظم البلاء)^{۸۶}

این دعا از مشهورترین دعاها برای تعجیل در ظهور حضرت ولی عصر علیه السلام است. در این دعا، وضعیت دشوار شیعیان در دوران غیبت بیان شده و از خداوند درخواست فرج می‌شود:

«إِلَهِي عَظُمَ الْبَلَاءُ وَبَرِحَ الْخَقَاءُ وَانْكَشَفَ الْغَطَاءُ وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ وَصَابَتْ الْأَرْضُ وَمُنِعَتِ السَّمَاءُ وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَإِلَيْكَ الْمُسْتَكِي وَعَلَيْكَ الْمُعَوَّلُ فِي الشَّدَّةِ وَالرَّخَاءِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أُولَى الْأَمْرِ الَّذِينَ قَرَضْتَ عَلَيْنَا طَاعَتَهُمْ وَعَرَفْتَنَا بِذَلِكَ مَنْزِلَتَهُمْ فَفَرِّجْ عَنَّا بِحَقِّهِمْ فَرَجًا عَاجِلًا قَرِيبًا كَلِّمْهُمُ الْبَصِيرَ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ يَا مُحَمَّدُ يَا عَلِيُّ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ الْكَيْبَانِي فَإِنْ كُنَّا كَافِرِينَ وَانْصَرْنَا فَإِنْ كُنَّا نَاصِرِينَ يَا مَوْلَانَا يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ الْقَوْتُ الْقَوْتُ الْقَوْتُ أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي السَّاعَةَ السَّاعَةَ السَّاعَةَ الْعَجَلُ الْعَجَلُ الْعَجَلُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ»

^{۸۶} مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی

«خدایا بلا و مصایب ما عظیم و سخت گردید و بیچارگی ما بسی آشکار است و پرده از روی کار ما بر افتاد و زمین وسیع بر ما تنگ شد و آسمان رحمتش را از ما منع کرد و تنها درگاه لطف تو مرجع شکایت ماست و تویی یاور و معین ما و اعتماد ما در هر سختی و آسانی به کرم توست. خدایا پس درود فرست بر محمد و آل محمد که بر ما اطاعتشان را واجب فرمودی و به واسطه این مطاع بودن ما را عارف به مقامشان کردی تا به امامت آن‌ها را شناختیم، پس به حق قدر و منزلت آن‌ها که به ما فرج و گشایش زود و نزدیک مانند چشم بهم زدن یا زودتر عطا فرما. ای محمد و ای علی ای علی و ای محمد شما امور مرا کفایت کنید که شما کافی هستید و مرا یاری کنید که شما یاران من هستید. ای مولای من ای صاحب الزمان به فریادم رس به فریادم رس به فریادم رس مرا دریاب مرا دریاب مرا دریاب»

۲. دعای عهد^{۸۷}

دعای عهد از دیگر دعا‌های مهم است که سفارش شده شیعیان هر روز صبح آن را بخوانند. این دعا تجدید بیعت با امام زمان علیه السلام است: از حضرت صادق علیه السلام روایت شده: هر که چهل صبحگاه این عهد را بخواند، از یاوران قائم ما باشد و اگر پیش از ظهور آن حضرت از دنیا برود، خدا او را از قبر بیرون آورد که در خدمت آن حضرت باشد و حق تعالی بر

^{۸۷} مفاتیح الجنان

هر کلمه هزار حسنه به او کرامت فرماید و هزار گناه از او محو سازد و آن عهد این است:

«اللَّهُمَّ رَبَّ الثُّورِ الْعَظِيمِ، وَرَبَّ الْكَرْسِيِّ الرَّفِيعِ، وَرَبَّ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ، وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ، وَرَبَّ الطَّلِّ وَالْحُرُورِ، وَمُنْزِلَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَرَبَّ أَمَلَايَكُمُ الْمُقَرَّبِينَ وَالْأَنْبِيَاءَ وَالْمُرْسَلِينَ.»

«خدایا! ای پروردگار نور بزرگ و پروردگار کرسی بلند و پروردگار دریای جوشان و فرو فرستنده تورات و انجیل و زبور و پروردگار سایه و حرارت خورشید و نازل کننده قرآن بزرگ و پروردگار فرشتگان مقرب و پیامبران و رسولان.»

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَبُيُوتِ وَجْهِكَ الْمُنِيرِ وَمُلْكِكَ الْقَدِيمِ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي يَصْلُحُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ، يَا حَيُّ يَا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، وَيَا حَيُّ يَا بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ، يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ؛»

«خدایا از تو می خواهم به ذات بزرگوارت و به نور روی نوربخشت و فرمانروایی دیرینه ات، ای زنده و پا برجای دائم، از تو می خواهم به حق نامت که به آن آسمان ها و زمین ها روشن شد و به حق نامت که پیشینیان و پسینیان به آن شایسته می شوند، ای زنده پیش از هر زنده، ای زنده پس از هر زنده، ای زنده در آن وقتی که زنده ای نبود، ای زنده کننده مردگان و میراننده زندگان، ای زنده، معبودی جز تو نیست»

«اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَانَا الْإِمَامَ الْهَادِيَ الْمُهْدِيَّ الْقَائِمَ بِأَمْرِكَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ الطَّاهِرِينَ عَنْ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، سَهْلِهَا وَجَبَلِهَا، وَبَرِّهَا وَبَحْرِهَا، وَعَنِّي وَعَنْ وَالِدَتِي مِنَ الصَّلَوَاتِ زِنَةَ عَرْشِ اللَّهِ، وَمَدَادَ كَلِمَاتِهِ، وَمَا أَحْصَاهُ عِلْمُهُ، وَأَحَاطَ بِهِ كِتَابُهُ.»

«خدایا برسان به مولای ما امام راهنمای راه یافته، قیام کننده به فرمانت که درودهای خدا بر او و پدران پاکش، از سوی همه مردان و زنان مؤمن، در مشرق‌های زمین و مغرب‌هایش، همواری‌ها و کوه‌هایش، خشکی‌ها و دریاهایش و از طرف من و پدر و مادرم، از درودها به وزن عرش خدا و امتداد کلماتش و آنچه دانشش برشمرده و کتابش به آن احاطه یافته»

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُجَدِّدُكَ فِي صَبِيحَةِ يَوْمِي هَذَا وَمَا عَشْتُ مِنْ آبَائِي عَهْدًا وَعَقْدًا وَبَيْعَةً لَهُ فِي عُنُقِي لَا أَحُولُ عَنْهَا وَلَا أَزُولُ أَبَدًا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ، وَالذَّابِّينَ عَنْهُ، وَالْمُسَارِعِينَ إِلَيْهِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِهِ، وَالْمُمْتَلِينَ لِأَوَامِرِهِ، وَالْمُحَامِلِينَ عَنْهُ، وَالسَّائِقِينَ إِلَى إِرَادَتِهِ، وَالْمُسْتَسْهَدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ؛»

«خدایا در صبح این روز و تا زندگی کنم از روزهایم، برای آن حضرت بر عهده‌ام، عهد و پیمان و بیعت تجدید می‌کنم که از آن، رو نگردانم و هیچ‌گاه دست برندارم. خدایا مرا، از یاران و مددکاران و دفاع‌کنندگان از او قرار ده و از شتابندگان به سویش، در برآوردن خواسته‌هایش و اطاعت‌کنندگان اوامرش و مدافعان حضرتش و پیش‌گیرندگان به سوی خواسته‌اش و کشته‌شدگان در پیشگاهش؟»

«اللَّهُمَّ إِنِّ حَالِي يَبْنِي وَيَبْنِي الْمَوْتُ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَى عِبَادِكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا فَأَخْرِجْنِي مِنْ قَبْرِ مُؤْتَرَّا كَهْنِي، شَاهِرًا سِنِّي، مُجَرَّدًا قَنَانِي، مُلَبِّيًا دَعْوَةَ الدَّاعِي فِي الْحَاضِرِ وَالْبَادِي. اللَّهُمَّ ارْنِي الظَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ، وَالْعَرَّةَ الْحَمِيدَةَ، وَاكْحَلْ نَظْرِي بِنَظْرَةِ مَنِّي إِلَيْهِ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُ، وَسَهِّلْ فَرَجَهُ، وَأَوْسِعْ مِنْهُجَهُ، وَأَسْلِكْ بِي مَحَجَّتَهُ، وَأَفِئْذْ أَقَرَّهُ، وَاشْدُدْ أَرْزَهُ.»

«خدایا اگر بین من و او مرگی که بر بندگانت حتم و قطعی ساختی حائل شد، کفن پوشیده از قبر مرا بیرون آور، با شمشیر از نیام برکشیده و نیزه برهنه، پاسخگو به دعوت آن دعوت کننده، در میان شهرنشین و بادیه نشین. خدایا آن جمال با رشادت و بیشانی ستوده را به من بنمایان و با نگاهی از من به او، دیده ام را سرمه بنه و در گشایش امرش شتاب کن و راه آمدنش را آسان گردان و شیوه و روشش را وسعت بخش و مرا به راهش در آور و فرمانش را نافذ کن و پشتش را محکم گردان.»

«وَأَعْمُرِ اللَّهُمَّ رِيَّاهُ بِإِلَادِكَ، وَأَخِي بِهِ عِبَادَكَ، فَإِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ: (ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ يَمَّا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ)، فَأَظْهِرِ اللَّهُمَّ لَنَا وَلِئِكَ وَأَيْنَ نَبِيِّكَ الْمُسَمَّى بِإِسْمِ رَسُولِكَ، حَتَّى لَا يَظْفَرِ بَنِي مِنْ الْبَاطِلِ إِلَّا مَرْقَهُ، وَيُحِقَّ الْحَقُّ وَيُحَقِّقَهُ؛»

«خدایا به دست او کشورهايت را آباد کن و بندگانت را به وسیله او زنده فرما، به درستی که تو فرمودی و گفته ات حق است که: «در خشکی و دریا به سبب آنچه [از اعمال زشت] که مردم به دست خود مرتکب شدند تباهی و فتنه آشکار شده است»، خدایا ولی ات و فرزند دختر پیامبرت که به نام

رسولت نامیده شده، برای ما آشکار کن تا به چیزی از باطل دست نیابد، مگر آن را از هم پیاشد و حق را پابرجا و ثابت نماید»

«وَجْعَلَهُ اللَّهُ مَقَرًّا عَالَمًا لِّلْمُطَلِّعِينَ عِبَادِكَ، وَنَاصِرًا لِّلْمَن لَّا يَجِدُ لَهُ نَاصِرًا غَيْرَكَ، وَمُجَدِّدًا لِّمَا عَظِلَّ مِنْ أَحْكَامِ كِتَابِكَ، وَمُسَيِّدًا لِّمَا وَرَدَ مِنْ أَعْلَامِ دِينِكَ وَسُنَنِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَاجْعَلَهُ اللَّهُ مِمَّنْ حَصَّنَتْهُ مِنْ بَأْسِ الْمُعْتَدِينَ»

«خدایا او را قرار ده پناهگاهی برای ستمدیدگان از بندگان و یاور برای کسی که یاری برای خود جز تو نمی یابد و تجدیدکننده آنچه از احکام کتابت تعطیل شده و محکم کننده آنچه از نشانه های دینت و روش های پیامبرت (درود خدا بر او و خاندانش) رسیده است و او را قرار ده، خدایا، از آنان که از حمله متجاوزان، نگاهش داری،»

«اللَّهُمَّ وَسِّرْ نَبِيَّكَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِرُؤْيَيْهِ وَمَنْ تَبِعَهُ عَلَى دَعْوَتِهِ، وَارْحَمْ أَسْتِكَائَنَا بَعْدَهُ. اللَّهُمَّ اكْشِفْ هَذِهِ الْغَمَّةَ عَنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِحُضُورِهِ، وَعَجِّلْ لَنَا ظُهُورَهُ، إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَتَرَاهُ قَرِيبًا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»

«خدایا پیامبرت محمد (درود خدا بر او و خاندانش) را به دیدار او و کسانی که بر پایه دعوتش از او پیروی کردند شاد کن و پس از او به درماندگی ما رحم فرما، خدایا این اندوه را از این امت به حضور آن حضرت برطرف

کن و در ظهورش برای ما شتاب فرما که دیگران ظهورش را دور می‌بینند و ما نزدیک می‌بینیم، به مهربانی‌ات ای مهربان‌ترین مهربانان.»
 آنگاه «سه بار» بران خود دست می‌زنی و در هر مرتبه می‌گویی: «اَعْجَلِ الْعَجَلَ يَا مُؤَلَّي يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ»

۳. دعای ندبه^{۸۸}

دعای ندبه از دعا‌های بسیار معروف است که شیعیان در اعیاد و مناسبت‌ها می‌خوانند و بیانگر شوق دیدار امام زمان عجل الله تعالی فرجه است:
 دعای ندبه مستحب است در چهار عید، یعنی عید فطر و قربان و غدیر و روز جمعه بخوانند و آن دعا این است:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا»
 «ستایش و سپاس مخصوص خداست که آفریننده جهان است و درود و تحیت کامل بر سید ما و پیغمبر خدا حضرت محمد مصطفی و آل اطهارش باد»
 «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا جَرَى بِهِ قَضَاؤُكَ فِي أَوَّلِنَاكَ الَّذِينَ اسْتَخْلَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ وَدِينِكَ»

«پرودگارا تو را ستایش می‌کنم برای هر چه که در قضا و قدر تقدیر کردی بر خاصان و محبانت یعنی بر آنان که وجودشان را برای حضرتت خالص و برای دینت مخصوص گردانیدی»

^{۸۸} مفاتیح الجنان

«إِذَا حُزِرَتْ لَهُمْ جَزِيلٌ مَّا عِنْدَكَ مِنَ التَّعْيِيرِ الْمُقِيمِ الَّذِي لَا زَوْلَ لَهُ وَلَا
اضْمِحَالٍ»

«چون بزرگ نعيم باقى و بى زوال ابدى را كه نزد توست بر آنان اختيار
كردى»

«بَعْدَ أَنْ شَرَطْتَ عَلَيْهِمُ الزُّهْدَ فِي دَرَجَاتِ هَذِهِ الدُّنْيَا الدِّينِيَّةِ وَزُخْرُفِهَا وَ
زِينَتِهَا فَشَرَطْتَ لَكَ ذَلِكَ»

«بعد از آنكه زهد در مقامات و لذات و زيب و زيور دنياى دون را بر آنها
شرط فرمودى آنها هم بر اين شرط متعهد شدند.»

«وَعَلِمْتَ مِنْهُمْ الْوَفَاءَ بِهِ فَقَبِلْتَهُمْ وَقَرَّبْتَهُمْ وَقَدَّمْتَ لَهُمُ الذِّكْرَ الْعَلِيَّ وَ
الثَّنَاءَ الْجَلِيَّ»

«و تو هم مى دانستى كه به عهد خود وفا خواهند كرد پس آنان را مقبول و
مقرب در گاه خود فرمودى و علو ذكر يعنى قرآن با بلندى نام و ثنائى خاص
و عام بر آنها از پيش عطا كردى»

«وَأَهْبَطْتَ عَلَيْهِمْ مَلَائِكَتَكَ وَكَرَّمْتَهُمْ بِوَحْيِكَ وَرَفَدْتَهُمْ بِعِلْمِكَ وَ
جَعَلْتَهُمُ الدَّرَجَةَ الدَّرَائِعَ إِلَيْكَ وَالْوَسِيلَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ»

«و آنها را واسطه (هدايت خلق به توحيد و معرفت) و وسيله دخول بهشت
رضوان و رحمت خود گردانيدى»

«فَبَعْضُ أَكْسَكْتَهُ جَنَّتِكَ إِلَى أَنْ أَخْرَجْتَهُ مِنْهَا»

«پس بعضی از آن‌ها را در بهشت منزل دادی تا هنگامی که او را از بهشت بیرون کردی»

«وَبَعْضُ حَمَلَتُهُ فِي فُلِكِكَ وَتَجَبَّتُهُ وَ (مَعَ) مَنْ آمَنَ مَعَهُ مِنَ الْهَلَكَةِ بِرَحْمَتِكَ»

«و برخی را در کشتی نشاندی و با هر کس ایمان آورده و در کشتی با او درآمده بود همه را از هلاکت به رحمت خود نجات دادی»

«وَبَعْضُ اتَّخَذَتْهُ لِنَفْسِكَ خَلِيلًا وَسَاَلَكَ لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ فَأَجَبْتَهُ»
«و بعضی را به مقام خلت خود برگزیدی و درخواستش را که وی لسان صدق در اتم آخر باشد اجابت کردی»

«وَجَعَلْتَ ذَلِكَ عَلِيًّا وَبَعْضُ كَاثَمَتْهُ مِنْ شَجَرٍ وَتَكَلَّمَا وَجَعَلْتَ لَهُ مِنْ آخِرِهِ رِذَاءً أَوْ وَزِيرًا»

«و به مقام بلند رسانیدی و بعضی را از شجره طور با وی تکلم کردی و برادرش را وزیر و معین وی گردانیدی»

«وَبَعْضُ أَوْلَدَتْهُ مِنْ غَيْرِ آبٍ وَآتَيْتُهُ الْبَنَاتِ وَأَيَّدْتَهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ»

«و بعضی را به غیر پدر تنها از مادر ایجاد کردی و به او معجزات عطا

فرمودی و او را به روح قدس الهی مؤید داشتی»

«وَكُلُّ وَكُلٍّ سَرَعَتْ لَهُ شَرِيعَةٌ وَنَهَجَتْ لَهُ مِنْهَا جَا وَتَخَيَّرَتْ لَهُ أَوْصِيَاءَ»
«(وَأَوْصِيَاءَ مَ)»

«و همه آن پیمبران را شریعت و طریقه و آیینی عطا کردی و برای آنان وصی و جانشینی»

«مُسْتَحْفِظًا بَعْدَ مُسْتَحْفِظٍ» (مُسْتَحْفِظًا بَعْدَ مُسْتَحْفِظٍ) مِنْ مُدَّةٍ إِلَى مُدَّةٍ
إِقَامَةً لِدِينِكَ وَحُجَّةً عَلَى عِبَادِكَ»

«برای آنکه یکی بعد از دیگری از مدتی تا مدت معین مستحفظ دین و نگهبان آیین و شریعت و حجت بر بندگان تو باشد قرار دادی»

«وَلَا يَزُولُ الْحَقُّ عَنْ مَقَرِّهِ وَيُغْلِبُ الْبَاطِلُ عَلَى أَهْلِهِ»

«تا آنکه دین حق از قرارگاه خود خارج نشده و اهل باطل غلبه نکنند»

«وَلَا يَقُولُ أَحَدٌ لَوْ لَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا مُنْذِرًا وَأَقَمْتَ لَنَا عِلْمًا هَادِيًا»

«و تا کسی نتواند گفت که ای خدا چرا رسول بسوی ما نفرستادی که ما را از جانب تو به نصیحت ارشاد کند و چرا پیشوا نگماشتی»

«فَتَتَّبِعْ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنُخْزَى»

«که ما از آیات و رسولانت پیروی کنیم پیش از آنکه به گمراهی و ذلت و خذلان در افتیم»

«إِلَى أَنْ أَنْتَهَيْتَ بِالْأَمْرِ إِلَى حَبِيبِكَ وَنَحْبِيكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ»

«لذا در هر دوری رسول فرستادی تا آنکه امر رسالت به حبیب گرامیت محمد صلی الله علیه و آله منتهی گردید»

«فَكَانَ كَمَا اتَّجَبْتُهُ سَيِّدَ مَنْ خَلَقْتَهُ وَصَفَوْهُ مِنْ اصْطَفَيْتُهُ وَأَفْضَلَ مِنْ

اجْتَبَيْتُهُ وَأَكْرَمَ مَنْ اعْتَمَدْتُهُ»

«و او چنانکه تو‌آش برسالت برگزیدی سید و بزرگ خلایق بود و خاصه پیمبرانی که برسالت انتخاب فرمودی و افضل از هر کس که برگزیده توست و گرامی‌تر از تمام رسی که معتمد تو بودند»

«قَدَمْتُهُ عَلَى أَيْيَاتِكَ وَبَعَثْتُهُ إِلَى الثَّقَلَيْنِ مِنْ عِبَادِكَ وَأَوْطَأْتُهُ مَشَارِقَكَ وَ

مَغَارِبَكَ»

«بدین جهت او را بر همه رسولان مقدم داشتی و بر تمام بندگان از جن و انس مبعوث گردانیدی و شرق و غرب عالمت را زیر قدم فرمان رسانتش گستردی»

«وَسَخَّرْتَ لَهُ الْبَرَقَ وَعَرَّجْتَ بِرُوحِهِ ﴿١٠﴾ إِلَى سَمَائِكَ وَأَوْدَعْتُهُ

عِلْمَ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ إِلَى انْقِضَاءِ خَلْقِكَ»

«و برق را مسخر او فرمودی و روح پاک وی را بسوی آسمان خود بمعراج بردی و علم گذشته و آینده تا انقضاء خلقت را به او به ودیعت سپردی»

«فَرَّ نَصْرَتُهُ بِالرَّغَبِ وَ حَقَّقَتْهُ بِجَبْرِئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ الْمُسَوِّمِينَ مِنْ

مَلَائِكَتِكَ»

«و آنگاه او را بواسطه رعب و ترس دشمن از او بر دشمنان مظفر و منصور گردانیدی و جبرئیل و میکائیل و دیگر فرشتگان با اسم و رسم و مقام را گرداگردش فرستادی»

«و وَعَدْتُهُ أَنْ تَطْهَرَهُ دِيْنَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ بَوَّأْتَهُ مُبَوَّأً صِدْقٍ مِنْ أَهْلِهِ»

«و به او فیروزی دینش را بر تمام ادیان عالم برغم مشرکان وعده فرمودی و این ظفر پس از آن بود که رسول اکرم صلی الله علیه و آله را باز تو او را با فتح و ظفر به خانه کعبه مکان صدق اهل بیت باز گردانیدی»

«وَجَعَلْتُ لَهُ وَلَهْمَ أَوَّلَ بَيْتٍ وَضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي يَكُنَّ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ»

«و برای او و اهل بیتش آن خانه مکه را اول بیت و نخستین خانه برای عبادت بندگان مقرر فرمودی و وسیله هدایت عالمیان گردانیدی»

«فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا»

«که آن خانه آیات و نشانه ای آشکار ایمان و مقام ابراهیم خلیل بود و محل امن و امان بر هر کس که در آن داخل می شد»

«وَقُلْتُ إِنَّمَا يَرِيْدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»

«و درباره خاندان رسول فرمودی البته خدا از شما اهل بیت رسول هر رجس و ناپاکی را دور می سازد و کاملاً پاک و مبرا می گرداند»

«ثُمَّ جَعَلْتُ أَجْرَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ وَالْهِمَّةَ مَوَدَّةً بَيْنِي وَبَيْنَكَ»

«آنگاه تو ای پروردگار در قرآنت اجر و مزد رسالت پیغمبرت صلی الله علیه

و آله را محبت و دوستی امت نسبت به اهل بیت قرار دادی»

«فَقُلْتُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَقُلْتُ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ

أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ»

«آنجا که فرمودی بگو ای رسول ما که من از شما امت اجر رسالتی

جز محبت اقارب و خویشاوندانم نمی خواهم و باز فرمودی همان اجر

رسالتی را که خواستم باز بنفع شما خواستم»

«وَقُلْتُ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا»

«و باز فرمودی بگو ای رسول ما من از شما امت اجر رسالتی نمی خواهم

جز آنکه شما راه خدا را پیش گیرید»

«فَكَانُوا هُمُ السَّبِيلَ إِلَيْكَ وَالْمَسْلَكُ إِلَىٰ رِضْوَانِكَ»

«پس اهل بیت رسول طریق و رهبر به سوی تو هستند و راه بهشت رضوان تو

هستند»

«فَلَمَّا انْقَضَتْ أَيَّامُهُ أَقَامَهُ وَلِيُّهُ عَلَىٰ بَنِي أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا

هَادِيًا»

«و هنگامی که دوران عمر پیغمبرت سپری گشت وصی و جانشین خود علی

بن ابی طالب صلوات الله علیهما و آلهما را به هدایت امت برگماشت»

«إِذْ كَانَ هُوَ الْمُنْذِرَ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ فَقَالَ وَالْمَلَأُ أَمَامَهُ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٍّ مَوْلَاهُ»

«و چون او منذر و برای هر قوم هادی امت بود پس رسول اکرم ﷺ در حالی که امت همه در پیش بودند فرمود هر کس که من پیشوا و دوست و ولی او بودم پس از من علی مولای او خواهد بود»

«اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَانْصِرْ مَنْ نَصَرَهُ وَاخْذِلْ مَنْ خَذَلَهُ»

«بارالها دوست بدار هر که علی را دوست بدارد و دشمن بدار هر که علی را دشمن بدارد و یاری کن هر که علی را یاری کند و خوار ساز هر که علی را خوار سازد»

«وَقَالَ مَنْ كُنْتُ أَنَا نَبِيُّهُ فَعَلِيٌّ أَمِيرُهُ وَقَالَ أَنَا وَعَلِيٌّ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ وَسَائِرُ النَّاسِ مِنْ شَجَرَتَيْنِ»

«و باز فرمود هر کس من پیغمبر او هستم علی ﷺ امیر و فرماندار اوست و باز فرمود من و علی هر دو شاخه‌های یک درختیم و سایرین از درختهای مختلفند»

«وَأَحَلَّهُمُ حَلَّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَقَالَ لَهُ أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي»

«و پیغمبر ﷺ علی ﷺ را نسبت به خود به مقام هارون نسبت به موسی نشانید جز آنکه فرمود پس از من پیغمبری نیست»

«وَرَوْجُهُ ابْنَتُهُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَأَحَلَّ لَهُ مِنْ مَسْجِدِهِ مَا حَلَّ لَهُ وَسَدَّ
الْأَبْوَابَ إِلَيْهَا»

«و باز رسول اکرم ﷺ دختر گرامیش که سیده زنان عالم است به علی تزویج
فرمود و باز حلال کرد بر علی آنچه بر خود پیغمبر حلال بود و باز تمام
درهای منازل اصحاب را که به مسجد رسول باز بود به حکم خدا بست غیر
در خانه علی»

«فُرُؤُودَعَاهُ عِلْمُهُ وَحُكْمَتُهُ فَقَالَ أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْمَدِينَةَ وَ
الْحُكْمَةَ فَلْيَأْتِهَا مِنْ بَابِهَا»

«آنگاه رسول اسرار علم و حکمتش را نزد علی ودیعه گذاشت که فرمود
من شهر علمم و علی در آن شهر علم است پس هر که بخواهد در این مدینه
علم و حکمت وارد شود از درگاهش باید وارد گردد»

«فُرُقَالَ أَنْتَ أَخِي وَوَصِيِّي وَوَارِثِي لِحَمِّكَ مِنْ حَمِيٍّ وَدَمِّكَ مِنْ دَمِيٍّ»
«آنگاه فرمود تو برادر من و وصی من و وارث من هستی گوشت و خون تو
گوشت و خون من است»

«وَسَائِمُكَ سَلَمِي وَحَرْبُكَ حَرْبِي وَالْإِيمَانُ مُخَالِطُ لِحَمِّكَ وَدَمِّكَ كَمَا
خَالَطَ لِحَمِيٍّ وَدَمِيٍّ»

«صلح و جنگ با تو صلح و جنگ با من است و ایمان (به خدا و حقایق الهیه) چنان با گوشت و خون تو آمیخته شده که با گوشت و خون من آمیخته‌اند»

«وَأَنْتَ عَدَاؤُ عَلَى الْخَوَاصِّ خَلِيقَتِي وَأَنْتَ تَقْضِي دِينِي وَتُجْزِي عِدَاتِي»

«و تو فردا جانشین من برحوض کوثر خواهی بود و پس از من تو اداء قرض من می کنی و وعده هایم را انجام خواهی داد»

«وَشِيعَتُكَ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ مُبَيَّضَةٍ وَجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ وَهُمْ جِيرَانِي»
 «و شیعیان تو در قیامت بر کرسیهای نور با روی سفید در بهشت ابد گرداگرد من قرار گرفته‌اند و آنها در آنجا همسایه من هستند»

«وَلَوْلَا أَنْتَ يَا عَلِيُّ لَمْ يُعْرِفِ الْمُؤْمِنُونَ بَعْدِي»

«اگر تو یا علی بعد از من میان اتمم نبودی اهل ایمان به مقام معرفت نمی رسیدند»

«وَكَانَ بَعْدَهُ هُدًى مِنَ الضَّلَالِ وَنُورٌ مِنَ الْعَمَى وَحَبْلُ اللَّهِ الثَّمِينِ وَصِرَاطُهُ الْمُسْتَقِيمُ»

«و همانا علی بود که بعد از رسول اکرم ﷺ امت را از ضلالت و گمراهی و کفر و نابینایی به مقام هدایت و بصیرت می رسانید او رشته محکم خدا و راه مستقیم حق برای امت است»

«لَا يُسْبِقُ بَقَرَاتِهِ فِي رَجْمٍ وَلَا يَسَاقِبُهُ فِي دِينٍ وَلَا يَلْحَقُ فِي مَنَقَبِهِ مِنْ مَنَاقِبِهِ»

«هیچکس به قرابت با رسول ﷺ بر او سبقت نیافته و در اسلام و ایمان بر او سبقت نگرفته و نه کسی به او در مناقب و اوصاف کمال خواهد رسید»
 «يَخْذُو حَذُوَ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا وَيَقَاتِلُ عَلَى التَّأْوِيلِ وَلَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَّا تَرِي»

«تنها قدم به قدم از پی رسول اکرم ﷺ علی راه پیمود که درود خدا بر هر دو و بر آل اطهارشان باد و علی است که بر تأویل جنگ می کند و در راه رضای خدا از ملامت و سرزنش بدگویان باک ندارد»

«قَدْ وَتَرَفِيهِ صَنَادِيدُ الْعَرَبِ وَقَتْلَ أَبْطَالِهِمْ وَنَاوَشَ نَاهَشَ دُؤَابَهُمْ»
 «و در راه خدا خونهای صنادید عرب و گردنکشان عرب را به خاک ریخت و شجاعان و پهلوانانشان را به قتل رسانید و سرکشان را مطیع و منقاد کرد»
 «فَأَوْدَعَ قُلُوبَهُمْ أَحْقَادًا بَدْرِيَّةَ وَخَيْرِيَّةَ وَحُنَيْنِيَّةَ وَغَيْرَهُنَّ فَأَضَبَّتْ فَأَصْنَتْ فَأَصْنَتْ عَلَى عَدَاوَتِهِ»

«و دل‌هایشان را پر از حقد و کینه از واقعه جنگ بدر و حنین و خیبر و غیره ساخت و در اثر آن کینه پنهانی در دشمن او قیام کردند»

«وَأَكْبَتْ عَلَى مُنَابَذَتِهِ حَتَّى قَتَلَ التَّاكِيَيْنَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ»

«و به مبارزه و جنگ با او هجوم آوردند تا آنکه ناگزیر او هم با عهد شکنان امت و با ظالمان و ستمکاران و با خوارج مرتد از دین در نهروان به قتال برخاست»

«وَلَمَّا أَصَىٰ نُجِبَهُ وَقَتْلَهُ أَشَقَىٰ ۖ لَا أَشَقِيَاءَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۚ الْآخِرِينَ
يَتَّبِعُ أَشَقَىٰ الْأَوَّلِينَ»

«و چون نوبت اجلاس فرا رسید و شقی‌ترین خلق آخر عالم به پیروی
شقی‌ترین خلق اول»

«لَمْ يُمَتِّدْ أَمْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي الْهَادِينَ بَعْدَ الْهَادِينَ»

«فرمان رسول اکرم صلی الله علیه و آله را امتثال نکردند و درباره هادیان
خلق یکی بعد از دیگر»

«وَالْأُمَّمُ مُصِرَّةٌ عَلَىٰ مَقْتِهِ مُجْتَمِعَةٌ عَلَىٰ قَطِيعِهِ رَحِمُوا أَقْصَاءَ وَلَدِهِ إِلَّا الْقَلِيلَ
مِمَّنْ وَفَىٰ لِرِغَائِهِ الْحَقَّ فِيهِمْ»

«و امت همه کمر بر دشمنی آن‌ها بسته و متفق شدند بر قطع رحم پیغمبر ﷺ
و دور کردن اولاد طاهرينش جز قلیلی از مؤمنان حقیقی که حق اولاد رسول
را رعایت کردند»

«فَقُتِلَ مَنْ قُتِلَ وَوُسِي مَنْ وَسِي وَأُقْصِيَ مَنْ أُقْصِيَ»

«تا آنکه به ظلم ستمکاران امت گروهی کشته و جمعی اسیر و فرقه‌ای دور
از وطن شدند»

«وَجَرَى الْقَضَاءُ لَهُمْ بِمَا يُرْجَى لَهُ حُسْنُ الْمُنُوبَةِ إِذْ كَانَتْ الْأَرْضُ لِلَّهِ يُورِثُهَا
مَنْ دَشَاءَ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ»

«و قلم قضا بر آن‌ها جاری شد به چیزی که امید از آن حسن ثواب و پاداش نیکو است چون زمین ملک خداست و هر که از بندگان را بخوهد وارث ملک زمین خواهد کرد عاقبت نیک عالم با اهل تقوی است»

«وَسُبْحَانَ رَبَّنَا إِن كَان وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا وَلَن يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ»

«و پروردگار ما از هر نقص و آرایش پاک و منزّه است و وعده او قطعی و محقق الوقوع است و ابدأ در وعده پروردگار خلاف نیست و در هر کار در کمال اقتدار و علم و حکمت است»

«فَعَلَى الْأَطَائِبِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى صَلَّيَّ اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا فَلْيَبْكِي الْبَاكُونَ»

«پس باید بر پاکان اهل بیت پیغمبر و علی صلی الله علیهما و آله ما گریه کنند»

«وَلِيَايَاهُمْ فَلْيَتَذَبِ النَّادُونَ وَلِمِثْلِهِمْ فَلْيَتَذَرَفِ الدُّمُوعُ وَلْيَضْرُخِ الصَّارِخُونَ وَيَضْحِكِ الضَّاحُونَ وَيَبْكِ الْبَاكُونَ»

«و بر آن مظلومان عالم ندبه و افغان کنند و برای مثل آن بزرگواران اشک از دیدگان بارند و ناله و زاری و ضجه و شیون از دل برکشند»

«أَيُّنَ الْحَسَنِ أَيُّنَ الْحُسَيْنِ أَيُّنَ أَبْنَاءِ الْحُسَيْنِ صَالِحٍ بَعْدَ صَالِحٍ وَصَادِقٍ بَعْدَ صَادِقٍ»

صَادِقٍ»

«که کجاست حسن بن علی کجاست حسین بن علی کجایند فرزندان حسین
آن پاکان عالم که هر یک بعد از دیگری رهبر راه خدا و برگزیده از خلق
خدا بودند»

«أَيْنَ السَّبِيلِ بَعْدَ السَّبِيلِ أَيْنَ الْخَيْرِ بَعْدَ الْخَيْرِ أَيْنَ الشَّمْسُ الطَّالِعَةُ أَيْنَ
الْأَقْمَارِ الْمُنِيرَةِ»

«کجا رفتند تابان خورشیدها و فروزان ماهها کجا رفتند درخشان ستارگان
«أَيْنَ الْأَنْجُمِ الزَّاهِرَةِ أَيْنَ أَعْلَامِ الدِّينِ وَقَوَاعِدِ الْعِلْمِ أَيْنَ بَقِيَّةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تَحُلُو
مِنَ الْعِزِّ وَالْهَادِيَةِ»

«کجا رفتند آن رهنمایان دین و ارکان علم و دانش کجاست حضرت بقیه الله
که عالم خالی از عترت هادی امت نخواهد بود»

«أَيْنَ الْمُعْدِ لِقَطْعِ ذَابِرِ الظَّالِمَةِ أَيْنَ الْمُنتَظَرِ لِقَامَةِ الْأَمْتِ وَالْعَوَجِ»

«کجاست آنکه برای برکندن ریشه ظالمان و ستمگران عالم مهیا گردید
کجاست آنکه منتظریم اختلاف و کج رفتاریها را به راستی اصلاح کند»
«أَيْنَ الْمُرْتَجَى لِإِزَالَةِ الْجَوْرِ وَالْعُدْوَانِ أَيْنَ الْمُدْخَرِ لِتَجْدِيدِ الْفَرَايِضِ وَالسُّنَنِ»
«کجاست آنکه امید داریم اساس ظلم و عدوان را از عالم براندازد و

کجاست آنکه برای تجدید فرایض و سنن ذخیره است»

«أَيْنَ الْمُتَخَيَّرِ الْمُتَّخَذِ لِإِعَادَةِ الْمِلَّةِ وَالشَّرِيعَةِ أَيْنَ الْمُؤَمَّلِ لِإِحْيَاءِ
الْكِتَابِ وَحُدُودِهِ»

«کجاست آنکه برای برگردانیدن ملت و شریعت مقدس اسلام اختیار گردیده کجاست آنکه آرزومندیم کتاب آسمانی قرآن و حدود آن را احیا سازد»

«أَيُّ مُجِبِّ مَعَالِمِ الدِّينِ وَأَهْلِهِ أَيْنَ قَاصِمُ شَوْكَةِ الْمُعْتَدِينَ أَيْنَ هَادِمُ أَسْبِيَةِ الشِّرْكِ وَالنِّفَاقِ»

«کجاست آنکه دین و ایمان و اهل ایمان را زنده گرداند کجاست آنکه شوکت ستمکاران را درهم می شکند کجاست آنکه بنا و سازمان های شرک و نفاق را ویران می کند»

«أَيُّ مُبِيدٍ أَهْلِ الْفُسُوقِ وَالْعِصْيَانِ وَالطُّغْيَانِ أَيْنَ حَاصِدُ فُرُوعِ الْغَىِّ وَالشَّقَاقِ وَالنِّفَاقِ»

«کجاست آنکه اهل فسق و عصیان و ظلم و طغیان را نابود می گرداند کجاست آنکه نهال گمراهی و دشمنی و عناد را از زمین بر می کند»

«أَيُّ طَامِسٍ أَثَارِ الزَّيْغِ وَالْأَهْوَاءِ أَيْنَ قَاطِعُ حَبَائِلِ الْكَذِبِ وَالْكَذِبِ وَالْإِفْتِرَاءِ»

«کجاست آنکه آثار اندیشه باطل و هواهای نفسانی را محو و نابود می سازد کجاست آنکه جبل و دسیسه های دروغ و افتراء را از ریشه قطع خواهد کرد»

«أَيْنَ مُبِيدِ الْعُنَاةِ وَالْمَرْدَةِ أَيْنَ مُسْتَأْصِلِ أَهْلِ الْعِنَادِ وَالْتَّضْلِيلِ وَالْإِلْحَادِ أَيْنَ مُعِزِّ الْأَوْلِيَاءِ وَمُذِلِّ الْأَعْدَاءِ»

«کجاست آنکه متکبران سرکش عالم را هلاک و نابود می گرداند کجاست آنکه مردم ملحد معاند با حق را و گمراه کننده خلق را ریشه کن خواهد کرد کجاست آنکه دوستان خدا را عزیز و دشمنان خدا را ذلیل خواهد کرد»

«أَيْنَ جَامِعِ الْكَلِمَةِ الْكَمِيِّ عَلَى التَّقْوَى أَيْنَ بَابِ اللَّهِ الَّذِي مِنْهُ يُوقَى»

«کجاست آنکه مردم را بر وحدت کلمه تقوی و دین مجتمع می سازد کجاست باب الهی که از آن درگاه وارد می شوند»

«أَيْنَ وَجْهِ اللَّهِ الَّذِي إِلَيْهِ يَتَوَجَّهُ الْأَوْلِيَاءُ أَيْنَ السَّبَبِ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ»

«کجاست آن وجه الهی که دوستان خدا بسوی او روی آورند کجاست آن وسیله حق که بین آسمان و زمین پیوسته است»

«أَيْنَ صَاحِبِ يَوْمِ الْفَتْحِ وَنَاشِرِ رَأْيِهِ الْهُدَى أَيْنَ مُؤَلِّفِ سَمَلِ الصَّلَاحِ وَالرَّضَا»

«کجاست صاحب روز فتح و برافرازنده پرچم هدایت در جهانیان کجاست آنکه پریشانی های خلق را اصلاح و دل ها را خشنود می سازد»

«أَيْنَ الطَّالِبِ يَدْخُولُ الْأَنْبِيَاءُ وَأَبْنَاءُ الْأَنْبِيَاءِ أَيْنَ الطَّالِبِ (الْمُطَالِبِ) يَدُمُ الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ»

«کجاست آنکه از ظلم و ستم امت بر پیغمبران و اولاد پیغمبران دادخواهی می کند کجاست آنکه از خون شهید کربلا انتقام خواهد کشید»

«أَيْنَ الْمَنْصُورِ عَلَى مَنْ اعْتَدَى عَلَيْهِ وَافْتَرَى»

«کجاست آنکه خدا بر متعديان و مفتريان و ستمکارانش او را مظفر و منصور می گرداند»

«أَيْنَ الْمُضْطَرُّ الَّذِي يُجَابُ إِذَا دَعَا أَيْنَ صَدْرُ الْخَلَائِقِ (الْخَلَائِفِ) ذُو الْبِرِّ وَالتَّقْوَى»

«کجاست آنکه دعای خلق پریشان و مضطر را اجابت می کند کجاست امام قائم و صدر نشین عالم دارای نیکوکاری و تقوی»

«أَيْنَ ابْنِ النَّبِيِّ الْمُصْطَفَى وَابْنُ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَابْنُ خَدِيجَةَ الْعَرَاءِ وَابْنُ فَاطِمَةَ الْكُبْرَى»

«کجاست فرزند پیغمبر محمد مصطفی ﷺ و فرزند علی مرتضی و فرزند

خدیجه بلند مقام و فرزند فاطمه زهرا بزرگ ترین زنان عالم»

«يَا بَنِي آنتَ وَأُمِّي وَنَفْسِي لَكَ الْوَفَاءُ وَالْحِمَى يَا ابْنَ السَّادَةِ الْمُقَرَّبِينَ يَا ابْنَ النَّجَبَاءِ الْأَكْرَمِينَ»

«پدر و مادرم فدای تو و جانم نگهدار و حامی ذات پاک تو باد ای فرزند
 بزرگان مقربان خدا ای فرزند اصیل و شریف و بزرگوارترین اهل عالم»
 «يَا ابْنَ الْهَدَاهِ الْمُهْدِيَّينَ» «الْمُهْتَدِيَّينَ» يَا ابْنَ الْخَيْرِ الْمُهْدِيَّينَ يَا ابْنَ الْعَطَارِ فَهَ
 الْأَنْجَبِيَّينَ»

«ای فرزند هادیان هدایت یافته، ای فرزند بهترین مردان مهذب، ای فرزند
 مهتران شرافتمندان خلق»

«يَا ابْنَ الْأَطَائِبِ الْمُطَهَّرِيْنَ» «الْمُسْتَظْهَرِيْنَ» يَا ابْنَ الْخَضَارِ مِمَّا الْمُنتَجَبِيْنَ يَا ابْنَ
 الْقِمَاقِيهِ الْأَكْرَمِيْنَ» «الْأَكْبَرِيْنَ»»

«ای فرزند نیکوترین پاکان عالم، ای فرزند جوانمردان برگزیدگان، ای
 فرزند مهتر گرامی تران»

«يَا ابْنَ الْبُدُورِ الْمُنِيرَةِ يَا ابْنَ السُّرُجِ الْمُضِيئَةِ يَا ابْنَ الشُّهُبِ الثَّاقِبَةِ يَا ابْنَ الْأَنْجُمِ
 الزَّاهِرَةِ»

«ای فرزند تابان ماه ها و فروزان چراغ ها و درخشان ستارگان»
 «يَا ابْنَ السُّبُلِ الْوَاضِحَةِ يَا ابْنَ الْأَعْلَامِ اللَّائِحَةِ يَا ابْنَ الْعُلُومِ الْكَامِلَةِ يَا ابْنَ السُّنَنِ
 الْمَشْهُورَةِ»

«ای فرزند راه های روشن خدا، ای فرزند نشان های آشکار حق، ای فرزند
 علوم کامل الهی، ای فرزند سنن و قوانین معروف آسمانی»

«يَا أَيُّهَا الْعَالَمِ الْأَمُورُ يَا أَيُّهَا الْمُعْجَزَاتِ الْمَوْجُودَةِ يَا أَيُّهَا الدَّلَائِلِ الْمَشْهُودَةِ
 (الْمَشْهُورَةِ)»

«ای فرزند معالم و آثار ایمان که مذکور است، ای فرزند معجزات محقق و
 موجود، ای فرزند راهنمایان محقق و مشهود خلق»

«يَا أَيُّهَا الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ يَا أَيُّهُ النَّبَأُ الْعَظِيمُ يَا أَيُّهُ مَنْ هُوَ فِي أَمْرِ الْكِتَابِ لَدَى اللَّهِ
 عَلَى حَكِيمٍ»

«ای فرزند صراط مستقیم، خدا ای فرزند نبأ عظیم، ای فرزند کسی که در
 ام‌الکتاب نزد خدا علی و حکیم است»

«يَا أَيُّهُ الْآيَاتِ وَالْبَيِّنَاتِ يَا أَيُّهُ الدَّلَائِلِ الظَّاهِرَاتِ يَا أَيُّهُ الْبَرَاهِينِ الْوَاضِحَاتِ
 الْبَاهِرَاتِ»

«ای فرزند آیات مبینات، ای فرزند ادله روشن حق، ای فرزند برهان‌های
 واضح و آشکار خدا»

«يَا أَيُّهُ الْحُجُبِ الْبَالِغَاتِ يَا أَيُّهُ النُّعْمِ السَّابِغَاتِ يَا أَيُّهُ طُهُو الْمُحْكَمَاتِ يَا أَيُّهُ يَسِ
 وَالذَّارِيَاتِ»

«ای فرزند حجت‌های بالغه الهی، ای فرزند نعمت‌های عام الهی، ای فرزند
 طه و محکمات قرآن و یاسین و ذاریات»

«يَا ابْنَ الطُّورِ وَالْعَادِيَاتِ يَا ابْنَ مَنْ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ دُوًّا وَ
أَقْرَبًا مِنْ الْعِلَىٰ أَلَا عَلَىٰ»

«ای فرزند سوره طور و عادیات، ای فرزند مقام ختمی مرتبت ﷺ که نسبت به حضرت علی اعلای الهی مقرب‌ترین مقام است»

«لَبِثَ شَعْرِي أَيْنَ اسْتَقَرَّتْ بِكَ النَّوَىٰ بَلْ أَيْ أَرْضِ ثِقَلُكَ أَوْ تَرَىٰ أَبْرَصَوَىٰ أَوْ
غَيْرَهَا أَمْ ذِي طَوَىٰ»

«کاش می دانستم که کجا دل‌ها به ظهور تو قرار و آرام خواهد یافت، آیا به کدام سرزمین اقامت داری؟ آیا به زمین رضوی یا غیر آن یا به دیار ذو طوی متمکن گردیده‌ای»

«عَزِيزٌ عَلَىٰ أَنْ أَرَىٰ الْخَلْقَ وَلَا تُرَىٰ وَلَا أَسْمَعُ وَلَا أَسْمَعُ لَكَ حَسِيسًا وَلَا
تَجْوَىٰ»

«بسیار سخت است بر من که خلق را همه ببینم و تو را نبینم و هیچ از تو صدایی حتی آهسته هم به گوش من نرسد»

«عَزِيزٌ عَلَىٰ أَنْ تُحِيطَ بِكَ دُونِي لَا تُحِيطُ بِدُونِكَ الْبَلَوَىٰ وَلَا يَتَاكَ مِنِّي
صَحِيبٌ وَلَا شَكْوَىٰ»

«بسیار سخت است بر من به واسطه فراق تو نزدیک من بلوی احاطه کند و ناله زار من به حضرتت نرسد و شکوه به تو نتوانم»

«يَتَقَسَّىٰ أَنْتَ مِنْ مُعَيِّبٍ لَمْ يَخْلُ مِنَّْا يَتَقَسَّىٰ أَنْتَ مِنْ نَازِحٍ مَا نَزَحَ مِنَّْا عَنَّا»

«به جانم قسم که تو آن حقیقت پنهانی که دور از ما نیستی به جانم قسم که تو آن شخص جدا از مایی که ابداً جدا نیستی»

«بِنَفْسِي أَنْتَ أَقْنِيَهُ شَائِقِي يَتَمَنَّى مِنْ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ ذَكَرًا فَخَنَّا بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ عَقِيدٍ عَزَّ لَا يُسَافَى»

«به جانم قسم که تو همان آرزوی قلبی و مشتاق الیه مرد و زن اهل ایمانی که هر دلی از یادت ناله شوق می‌زند به جانم قسم که تو از سرشت عزتی که بر شما هیچ کس برتری نخواهد یافت»

«بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ أَثِيلٍ مَعْجِدٍ لَا يُجَارَى (يُكَادَى) بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ تِلَادٍ نِعَمٍ لَا تُضَاهَى»

«و رکن اصیل مجد و شرافت هستید که هیچ کس همانند شما نخواهد گردید؛ به جانم قسم که تو از آن نعمت‌های خاص خدایی که مثل و مانند نخواهد داشت»

«بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ نَصِيفٍ شَرَفٍ لَا يُسَاوَى إِلَى مَتَى أَحَارُ (أَجَابَ) فَيْكَ يَا مَوْلَايَ»

«به جانم قسم که تو از آن خاندان عدالت و شرفی که احدی برابری با شما نتواند کرد؛ ای مولای من تا کی در شما حیران و سرگردان باشم»

«وَالِي مَتَى وَآئِي خِطَابٍ أَصِفُ فَيْكَ وَآئِي نَجْوَى عَزِيزٍ عَلَى أَنْ أَجَابَ دُونَكَ وَ (أَنَا) أَنَاغِي»

«تا به کی و به چگونه خطابی درباره تو توصیف کنم و چگونه راز دل گویم
ای مولای من بر من بسی سخت است و مشکل که پاسخ از غیر تو یابم»
«عَزِيزُ عَلٰى اَنْ اَبْكِيْكَ وَيَخْذُلَكَ الْوَرَى عَزِيزُ عَلٰى اَنْ يَّجْرِيَ عَلَيْكَ دُوْنُهُمَا
جَرَى»

«سخت و مشکل است بر من که بگریم از تو و خلق تو را واگذارند؛ سخت
و مشکل است بر من که بر تو دون دیگری این جریان پیش آمد»
«هَلْ مِنْ مُّعِينٍ فَأُطِيلَ مَعَهُ الْعَمَلُ وَالْبَكَاءُ هَلْ مِنْ جَزْوِعٍ فَأَسَاعِدَ جَزْعَهُ إِذَا
خَلَا»

«آیا کسی هست که مرا یاری کند تا بسی ناله فراق و فریاد و فغان طولانی
از دل بر کشم کسی هست که جزع و زاری کند؟»
«هَلْ فَذِيْتْ عَيْنٌ فَسَاعِدْنَهَا عَيْنِي عَلَى الْقَذَى هَلْ إِلَيْكَ يَا ابْنَ أَحْمَدَ سَبِيلٌ
فَتُلْقَى»

«آیا چشمی می گرید تا چشم من هم با او مساعدت کند و زار زار بگرید
ای پسر پیغمبر آیا بسوی تو راه ملاقاتی هست؟»

«هَلْ يَبْصِلُ يَوْمَنَا مِنْكَ بَعْدَهُ (يَعْدِي) فَتَحْظَى مَتَى نَرِدُ مِنْهَا هَلِكَ الرَّوِيَّةَ
فَتَرَوَى»

«آیا امروز به فردایی می رسد که به دیدار جمالت محظوظ شویم؟ آیا کی
شود که بر جویبارهای رحمت در آییم و سیراب شویم؟»

«مَتَى سَتَقَعُ مِنْ عَذَابِ مَا نِكَ فَقَدْ طَالَ الصَّدَى مَتَى نُعَادِيكَ وَتُرَاوِحُكَ فَتَقِرَّ

عَيْنَانَا فَتَقِرَّ عُيُونُنَا»

«کی شود که از چشمه آب زلال تو ما بهره‌مند شویم که عطش ما طولانی
گشت، کی شود که ما با تو صبح و شام کنیم تا چشم ما به جمالت روشن
شود»

«مَتَى تَرَانَا (و) تَرَكَ وَقَدْ تَسَرَّتْ لِيَاءِ النَّصْرِ تُرَى»

«کی شود که تو ما را و ما تو را ببینیم هنگامی که پرچم نصرت و فیروزی
در عالم برافراشته‌ای»

«أَتَرَانَا نَحْفُفُ بِكَ وَأَنْتَ تُؤْمِرُ الْمَلَائِقَةَ وَقَدْ مَلَأْتَ الْأَرْضَ عَدْلًا»

«آیا خواهی دید که ما به گرد تو حلقه زده و تو با سپاه تمام روی زمین را
پراز عدل و داد کرده باشی»

«وَأَذَقْتَ أَعْدَاءَكَ هَوَانًا وَعِقَابًا وَأَبْرَتِ الْعَتَاةَ وَجَحَدَةَ الْحَقِّ»

«و دشمنانت را کیفر خواری و عقاب بچشانی و سرکشان و کافران و منکران
خدا را نابود گردانی»

«وَقَطَّعْتَ دَائِرَ الْمُتَكَبِّرِينَ وَاجْتَنَنْتَ أَصُولَ الظَّالِمِينَ وَنَحْنُ نَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ»

«و ریشه متکبران عالم و ستمکاران جهان را از بیخ برکنی و ما با خاطر شاد
به الحمد لله رب العالمین لب برگشاییم»

«اللَّهُمَّ أَنْتَ كَشَّافُ الْكُرْبِ وَالْبَلْوَى وَإِلَيْكَ أَسْتَعْدِي فَعِنْدَكَ الْعُدْوَى وَ
أَنْتَ رَبُّ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى»

«ای خدا تو برطرف کننده غم و اندوه دل‌هایی من از تو داد دل می‌خواهم
که تویی دادخواه و تو خدای دنیا و آخرتی»

«فَأَغْبُ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ عُبَيْدَكَ الْمُتَبَلِّ وَأَرِهْ سَيِّدَةً يَا شَدِيدَ الْقُوَى»
«باری به داد ما برس ای فریادرس فریادخواهان بندگان ضعیف بلا و ستم
رسیده را دریاب و سید او را برای او ظاهر گردان، ای خدای بسیار مقتدر و
توانا»

«وَأَزِلْ عَنْهُ بِهَ الْأَسَى وَالْجَوَى وَبَرِّدْ عَلَيْهِ يَا مَنْ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى وَمَنْ إِلَيْهِ
الرُّجْعَى وَالْمُنْتَهَى»

«لطف کن و ما را به ظهورش از غم و اندوه و سوز دل برهان و حرارت
قلب ما را فرو نشان ای خدایی که بر عرش استقرار ازلی داری و رجوع همه
عالم به سوی توست و منتهی به حضرت توست»

«اللَّهُمَّ وَخِّنْ عِبِيدَكَ التَّائِفُونَ (السَّائِقُونَ) إِلَى وَلِيِّكَ الْمَذْكُورِ»

«ای خدا ما بندگان حقیرت مشتاق ظهور ولی توایم که او یادآور تو»

«وَبَنِيكَ خَلَقْتَهُ لَنَا عَصَمَةً وَمَلَاذًا وَأَقَمْتَهُ لَنَا قَوَامًا وَمَعَادًا وَجَعَلْتَهُ
لِلْمُؤْمِنِينَ مِنَّا إِمَامًا»

«و رسول نوست تو او را آفریده ای برای عصمت و نگاهداری و پناه دین و ایمان ما و او را برانگیخته ای تا قوام و حافظ و پناه خلق باشد و او را برای اهل ایمان از ما بندگان پیشوا قرار دادی»

«قَبْلَهُ مِنَّا نَحْيَةً وَسَلَامًا وَزِدْنَا بِذَلِكَ يَا رَبِّ إِكْرَامًا وَاجْعَلْ مُسْتَقَرَّهُ لَنَا مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا»

«پس تو از ما به آن حضرت سلام و تحیت برسان و بدین واسطه مزید کرامت ما گردان و مقام آن حضرت را مقام و منزل شیعیان قرار ده»

«وَأَتْمَمْ نِعْمَتَكَ بِتَقْدِيمِكَ إِلَيْنَا أَمَامَنَا حَتَّى نُورِدَ دَنَاءَ جَنَانِكَ (جَنَانِكَ) وَ مُرَافَقَةِ الشُّهَدَاءِ مِنْ خُلَصَائِكَ»

«و بواسطه پیشوایی او بر ما نعمت را تمام گردان تا آن بزرگوار به هدایتش ما را در بهشت های تو داخل سازد و با شهیدان راه تو و دوستان خاص تو رفیق گرداند»

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ جَدِّهِ (و) رَسُولِكَ السَّيِّدِ الْأَكْبَرِ»

«ای خدا درود فرست بر محمد و آل محمد و باز هم درود فرست بر محمد جد امام زمان که رسول تو و سید و بزرگ ترین پیغمبران است»

«وَعَلَى (عَلَى) أَبِيهِ السَّيِّدِ الْأَصْغَرِ وَجَدِّهِ الصَّدِّيقِ الْكُبْرَى فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ»

«و بر علی جد دیگرش که سید سلحشور حمله‌ور در راه جهاد نوست و بر

جده او صدیقه کبری فاطمه دختر حضرت محمد ﷺ»

«وَعَلَىٰ مَنِ اصْطَفَيْتَ مِنْ آبَائِهِ الْبَرِّ وَعَلَيْهِ»

«و بر آنان که تو برگزیدی از پدران نیکوکار او بر همه آنان و بر او»

«أَفْضَلُ وَأَكْمَلُ وَأَتَمُّ وَأَذْوَرُّ أَكْثَرُوا وَفَرَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَصْفِيَائِكَ
وَحَيْرِكَ مِنْ خَلْقِكَ»

«بهتر و کامل‌تر و پیوسته و دائمی و بیشتر و وافرترین درود و رحمتی فرست

که بر احدی از برگزیدگان و نیکان خلقت چنین رحمتی کامل عطا کردی»

«وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةَ لَا غَايَةَ لِعَدَدِهَا وَلَا نِهَآيَةَ لِمَدَدِهَا وَلَا تَقَاذِلَ لِمَدِّهَا»

«و باز رحمت و درود فرست بر او رحمتی که شمارش بی حد و انبساطش

بی‌انته باشد و زمانش بی پایان باشد»

«اللَّهُمَّ وَ أَقْرَبِهِ الْحَقُّ وَ أَذْهَبِ بِهِ الْبَاطِلَ وَ أَذِلَّ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ وَ أَذِلَّ بِهِ
أَعْدَاءَكَ»

«ای خدا و به واسطه وجود آن حضرت دین حق را پاینده دار و اهل باطل

را محو و نابود ساز و دوستانت را با آن حضرت هدایت فرما و دشمنانت را

به واسطه او ذلیل و خوار گردان»

«وَصَلِّ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَصَلَةً تُؤَدِّي إِلَى مُرَافَقَةِ سَلَفِهِ»

«و ای خدای منان ما و او را پیوند و اتصالی کامل ده که منتهی شود به رفاقت ما با پدرانش»

«وَأَجْعَلْنَا مِمَّنْ يَأْخُذُ بِحُجْرَتِهِمْ وَيَمْكُثُ فِي ظِلِّهِمْ»

«و ما را از آن کسان قرار ده که چنگ به دامن آن بزرگواران زده است و در سایه آنان زیست می کند»

«وَأَعِنَّا عَلَى تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ وَالْإِجْتِهَادِ فِي طَاعَتِهِ وَاجْتِنَابِ مَعْصِيَتِهِ وَامْنٍ عَلَيْنَا بِرِضَاهُ»

«و ما را بر اداء حقوق آن حضرتش و جهد و کوشش در طاعتش و دوری از عصیانش یاری فرما و بر ما به رضا و خشنودی آن حضرت منت گذار»
«وَهَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ وَرَحْمَتَهُ وَدُعَاءَهُ وَخَيْرَهُ مَا نَتَالِيهِ سَعَةً مِنْ رَحْمَتِكَ وَفَوْزاً عِنْدَكَ»

«و رأفت و مهربانی و دعاء خیر و برکت وجود مقدسش را به ما موهبت فرما تا بدین واسطه ما به رحمت واسعه و فوز سعادت نزد تو نایل شویم»
«وَأَجْعَلْ صَلَاتَنَا بِهِ مَقْبُولَةً وَدُعَاءَنَا بِهِ مُسْتَجَاباً»

«و به واسطه آن حضرت نماز ما را مقبول و گناهان ما را آمرزیده و دعای ما را مستجاب ساز»

«وَأَجْعَلْ أَرْزَاقَنَا بِمَسْوَطَةٍ وَهُمْ وَمَنَابِهِمْ كَفِيَّةً وَحَوَائِجَنَا بِمَقْضِيَّةٍ»

«روزی‌های ما را بواسطه او وسیع و هم و غم ما را برطرف و حاجت‌های ما را برآورده گردان»

«وَأَقْبِلْ إِلَيْنَا بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَقْبَلْ نَفْرَتَنَا إِلَيْكَ»

«و بر ما به وجه کریم اقبال و توجه فرما و تقرب و توسل ما را به سوی خود ببذیر»

«وَانْظُرْ إِلَيْنَا نَظْرَةً رَحِيمَةً تَسْتَكْمِلُ بِهَا الْكَرَامَةَ عِنْدَكَ»

«و بر ما به رحمت و لطف نظر فرما تا ما بدان نظر لطف کرامت نزد تو را به حد کمال رسانیم»

«فُرُّ لَا تَصْرِفْهَا عَنَّا بِجُودِكَ وَاسْقِنَا مِنْ حَوْضِ جَدِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِكَاسِهِ وَيَدِهِ»

«آنگاه دیگر هرگز نظر لطف را از ما به کرمات باز مگیر و ما را از حوض کوثر جدش پیغمبر صلی الله علیه و آله به کاسه او و به دست او سیراب کن»

«رَبِّارَوْيَا هُنِيئًا سَائِعًا لَا ظَمَأَ بَعْدَهُ بَارَازَ حَمْرَ الرَّاحِمِينَ»

«سیرابی کامل گوارایی خوش که بعد از آن سیراب شدن دیگر تشنه نشویم ای مهربان‌ترین مهربانان عالم»

۴. زیارت آل یاسین^{۸۹}

این زیارت از امام زمان علیه السلام نقل شده و از زیارت‌های مستحب و با فضیلت است:

امام زمان علیه السلام می‌فرماید:

هرگاه خواستید به وسیله‌ی ما به خداوند بلند مرتبه توجه کنید و به‌سوی ما روی آورید، همانگونه که خداوند متعال فرموده‌است بگویید: ... سلامُ علی آل یاسین...

زیارت آل یاسین

«سَلَامٌ عَلَى آلِ بَيْتِ السَّلَامِ عَلَيْكَ يَا دَاعِيَ اللَّهِ وَرَبَّائِي آيَاتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ اللَّهِ وَدَيَّانِ دِينِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيقَةَ اللَّهِ وَنَاصِرَ حَقِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَدَلِيلَ إِرَادَتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا تَالِي كِتَابِ اللَّهِ وَتَرْجُمَانَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَنَاءَ لَيْلِكَ وَأَطْرَافِ نَهَارِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مِيثَاقَ اللَّهِ الَّذِي أَخَذَهُ وَوَكَّدَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَعْدَ اللَّهِ الَّذِي ضَمِنَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَلَمُ الْمَنْصُوبُ وَالْعَلَمُ الْمَضْبُوبُ وَالْقَوْتُ وَالرَّحْمَةُ الْوَاسِعَةُ وَعْدَا غَيْرِ مَكْدُوبِ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقُومُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقْعُدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقْرَأُ وَتُبَيِّنُ السَّلَامُ عَلَيْكَ

^{۸۹} نجم الثاقب ، ص ۴۱۱

حِينَ تُصَلِّي وَتَقْنُتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَرْكَعُ وَتَسْجُدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ
تَهْلُلُ وَتَكْبُرُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَحْمَدُ وَتَسْتَغْفِرُ»

«سلام بر خاندان یس، سلام بر تو ای دعوت کننده به سوی خدا و آگاه به آیاتش، سلام بر تو ای باب خدا و سیاستمدار دینش، سلام بر تو ای خلیفه خدا و یاور حقش، سلام بر تو ای حجت خدا، و راهنما به سوی اراده اش، سلام بر تو ای تلاوت کننده کتاب خدا و تفسیر کننده اش، سلام بر تو در تمام ساعات شب و روز، سلام بر تو ای بجا مانده خدا در زمینش، سلام بر تو ای پیمان خدا که آن را برگرفت و محکمش کرد، سلام بر تو ای وعده خدا که آن را ضمانت نمود، سلام بر تو ای پرچم برافراشته و دانش سرریز و فریادرس و رحمت گسترده و وعده بی دروغ، سلام بر تو هنگامی که بر می خیزی، سلام بر تو زمانی که می نشینی، سلام بر تو وقتی که می خوانی و بیان می کنی، سلام بر تو هنگامی که نماز می خوانی و قنوت بجا می آوری، سلام بر تو زمانی که رکوع و سجود می نمایی، سلام بر تو وقتی که تهلیل و تکبیر می گویی سلام بر تو هنگامی که سپاس و استغفار می نمایی،

«السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تُصْبِحُ وَتُمْسِي السَّلَامُ عَلَيْكَ فِي اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى وَ
النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الْمَأْمُونُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
الْمُقَدَّمُ الْمَأْمُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَجْمَعُ السَّلَامُ أَشْهَدُكَ يَا مَوْلَايَ أَنِّي أَشْهَدُ
أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ لَا حَبِيبَ إِلَّا هُوَ

وَأَهْلُهُ وَأَشْهَدُكَ يَا مَوْلَايَ أَنَّ عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ حُجَّتُهُ وَالْحَسَنَ حُجَّتُهُ وَ
 الْحُسَيْنَ حُجَّتُهُ وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ حُجَّتُهُ وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ وَجَعْفَرَ بْنَ
 مُحَمَّدٍ حُجَّتُهُ وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ حُجَّتُهُ وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى حُجَّتُهُ وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ
 حُجَّتُهُ وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ حُجَّتُهُ وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ،»

«سلام بر تو زمانی که صبح و شام می کنی، سلام بر تو در شب هنگامی که
 می بوشاند و در روز وقتی که آشکار می شود، سلام بر تو ای پیشوای امین،
 سلام بر تو ای پیش نهاده آرزو شده، سلام بر تو به همه سلام ها، تو را گواه
 می گیرم ای مولایم، که گواهی می دهم معبودی جز خدا نیست، یگانه است
 و شریکی ندارد و محمد بنده و فرستاده اوست، محبوبی جز او و اهل بیتش
 نیست و تو را گواه می گیرم ای مولایم، بر اینکه علی امیرمؤمنان و حسن و
 حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن
 جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی،
 حجت های خداوند و گواهی می دهم که تو حجت خدایی،»

«أَنْتُمْ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَأَنْ رَجَعْتُمْ حَقٌّ لَا رَيْبَ فِيهَا يَوْمَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
 إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا وَأَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَ
 أَنَّ تَاكِرًا وَتَكْبِيرًا حَقٌّ وَأَشْهَدُ أَنَّ النَّشْرَ حَقٌّ وَالبَعْثَ حَقٌّ وَأَنَّ الصِّرَاطَ حَقٌّ وَ
 الْمِرْصَادَ حَقٌّ وَالْمِيزَانَ حَقٌّ وَالْحَشَرَ حَقٌّ وَالْحِسَابَ حَقٌّ وَالْجَنَّةَ وَالنَّارَ حَقٌّ وَ
 الْوَعْدَ وَالْوَعْدَ بِهِمَا حَقٌّ يَا مَوْلَايَ شَفِيٌّ مَنْ خَالَفَكَ وَسَعِدَ مَنْ أَطَاعَكَ»

فَاشْهَدْ عَلَى مَا أَشْهَدُكَ عَلَيْهِ وَأَنَا وَلِيُّكَ بَرِيءٌ مِنْ عَدُوِّكَ فَالْحَقُّ مَا
رَضِينُمُوهُ وَالْبَاطِلُ مَا أَشْخَطْتُمُوهُ وَالْمَعْرُوفُ مَا أَمَرْتُ بِهِ وَالْمُنْكَرُ مَا
نَهَيْتُمْ عَنْهُ فَتَنَفَّسِي مُؤْمِنَةً بِاللَّهِ وَخَدَّهَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِرَّ سُوْلِهِ وَبِأَمْرِ الْمُؤْمِنِينَ
وَبِكُرْبِيَا مَوْلَايَ أُولَئِكَ وَأَخْرِكُمْ وَنُصْرَتِي مُعَدَّةٌ لَكُمْ وَمَوَدَّتِي خَالِصَةٌ لَكُمْ
آمِينَ آمِينَ»

«سپس بگو:

شما آغاز و انجام هستید، و همانا بازگشت شما حق است، تردیدی در آن
نیست، روزی که کسی را ایمانش سود نبخشد، که پیش از این ایمان نیاورده
بود یا در ایمانش کسب خبری نکرده بود و گواهی می دهم که مرگ، و
ناکر و نکیر و زنده شدن و برانگیختن و صراط و کمینگاه و میزان و
گره آوردن و حساب و بهشت و دوزخ و وعده تهدید به هر دو حق است
ای مولای من، بدبخت شد کسی که با شما مخالفت ورزید و خوشبخت
شد کسی که از شما اطاعت کرد، پس گواه باش بر آنچه تو را بر آن گواه
گرفتم و من دوست تو و بیزار از دشمن توام، پس حق آن است که شما به
آن خشنود شدید و باطل آن است که شما از آن ناخشنود گشتید و معروف
آن است که شما به آن امر فرمودید و منکر آن است که شما از آن نهی
کردید، پس نهاد من مؤمن به خدای یگانه بی شریک و به رسول او و به
امیرمؤمنان و به شماست ای مولای من، به آغاز و انجام شما و یاریام برای

شما آماده و دوستی‌ام نسبت به شما بی‌آلایش است، اجابت فرما، اجابت فرما.»

و پس از آن، این دعا خوانده شود:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَتَرْحِمَنِي وَتَرْحِمَ كُلَّ مُؤْمِنٍ وَأَنْ تَمْلَأَ قَلْبِي
نُورَ الْيَقِينِ وَصَدْرِي نُورَ الْإِيمَانِ وَفَكْرِي نُورَ الْثَنَائَاتِ وَعَزَمِي نُورَ الْعِلْمِ وَقُوَّتِي
نُورَ الْعَمَلِ وَلِسَانِي نُورَ الصِّدْقِ وَدِينِي نُورَ الْبَصَائِرِ مِنْ عِنْدِكَ وَبَصِيرِي نُورَ
الصُّبْحِ وَسَمْعِي نُورَ الْحِكْمَةِ وَمَوَدَّتِي نُورَ الْمَوْلَاةِ لِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ عَلَيْهِمُ
السَّلَامُ حَتَّى أَلْقَاكَ وَقَدْ وَفَيْتَ بَعْدُكَ وَمِثْلَافَكَ فَتُغَشِّيَنِي رَحْمَتَكَ
[رَحْمَتِكَ] يَا وَئِي يَا حَمِيدُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى [مُحَمَّدٍ] حُجَّتِكَ فِي أَرْضِكَ وَ
خَلِيقَتِكَ فِي بِلَادِكَ وَالدَّاعِيَ إِلَى سَبِيلِكَ وَالْقَائِمَ بِقِسْطِكَ وَالثَّائِرَ بِأَمْرِكَ وَئِي
الْمُؤْمِنِينَ وَتَوَارِ الْكَافِرِينَ وَفُجِّلِ الظَّالِمَةَ وَمُنِيرِ الْحَقِّ وَالتَّاطِقِ بِالْحِكْمَةِ وَ
الصِّدْقِ وَكَلِمَتِكَ الثَّامَةِ فِي أَرْضِكَ الْمُرْتَقِبِ الْخَائِفِ وَالْوَلِيَّ النَّاصِحِ،»

و پس از آن، این دعا خوانده شود:

«خدایا من از تو می‌خواهم که بر محمد پیامبر رحمت و کلمه نورت درود
فرستی و پر کنی دلم را با نور یقین و سینه‌ام را با نور ایمان و فکرم را با نور
تصمیم و اراده‌ام را با نور دانش و نیرویم را با نور عمل و زبانم را با نور
راستی و دینم را با نور بینایی از سوی خود و دیده‌ام را با نور روشنایی و
گوشتم را با نور حکمت و مؤدتم را با نور دوستی محمد و خاندانش (درود

بر ایشان) تا دیدارت کنم درحالی که به عهد و پیمانت وفا کرده‌ام، پس فرا بگیرد رحمت مرا ای سرپرست و ای ستوده، خدایا درود فرست بر محمد[نام مبارک امام دوازدهم]، حجت در زمینت، و خلیفه ات در کشورهایت، و دعوت کننده به راهت، و قیام کننده به عدلت، و انقلاب کننده به فرمانت، دوست اهل ایمان و نابود کننده کافران، و زداينده تاریکی و روشنی بخش حق و گویای به حکمت و راستی و کلمه کاملت در زمین، آن منتظر بیمناک و ولی خیرخواه،»

«سَفِيْتَةُ النَّجَاةِ وَعَلِمُ الْهَدْيِ وَنُورُ أَبْصَارِ الْوَرَى وَخَيْرُ مَنْ تَقَمَّصَ وَارْتَدَى وَ
مُجَلِّ الْعَمَى [الْغَمَاءِ] الَّذِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا وَقِسْطًا كَمَا مِلَّتْ ظُلُمًا وَ
جَوْرًا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَابْنِ أَوْلِيَاكَ الَّذِينَ
فَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ وَأَوْجَبْتَ حَقَّهُمْ وَأَذْهَبْتَ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهَرْتَ لَهُمْ
تَطْهِيرَ اللَّهُمَّ انْصُرْهُ وَانْتَصِرْ بِهِ لِدِينِكَ وَانْصُرْ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ وَأَوْلِيَاءَهُ وَشِيعَتَهُ
وَأَنْصَارَهُ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ اللَّهُمَّ اعِزَّهُ مِنْ شَرِّ كُلِّ بَاغٍ وَطَاغٍ وَمِنْ شَرِّ جَمِيعِ
خَلْقِكَ وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَآخِرُ سَعَةِ
أَمْنِهِ مِنْ أَنْ يُوصَلَ إِلَيْهِ بِسُوءٍ وَاحْفَظْ فِيهِ رَسُولَكَ وَآلَ رَسُولِكَ،»

«کشتی نجات و پرچم هدایت و روشنی دیدگان مردم و بهترین کسی که
جامه و ردای خلافت پوشید و زداينده کوردلی، که زمین را پر از عدل و داد
می کند، چنان که از ستم ستمکاران پر شده که تو بر هر چیز توانایی. خدایا

دروود فرست بر ولیّات و فرزند اولیای، آنان که اطاعتشان را لازم نمودی و حقّشان را واجب کردی، و پلیدی را از ایشان زدودی و پاکشان نمودی پاک ساختنی درخور. خدایا او را یاری کن و به وسیله او برای دینت پیروزی آور و اولیایت، و اولیایش و پیروان و یارانش را، به سبب او یاری ده. خدایا پناهش ده از شرّ هر متجاوز و سرکش و از شرّ تمام آفریدگانت و او را محافظت فرما از پیش رو و پشت سرش و از راست و چپ و از او پاسداری کن و از اینکه به او آسیبی رسد نگهداری اش فرما و حفظ کن به وسیله او رسول و خاندان رسولت را،»

«وَأَظْهِرْ بِهِ الْعَدْلَ وَأَيِّدْهُ بِالنَّصْرِ وَأَنْصُرْ تَأْصِرِيهِ وَاخْذُلْ خَاذِلِيهِ وَأَقْصِمِ قَاصِمِيهِ وَأَقْصِمِ بِهِ جَبَابِرَةَ الْكُفْرِ وَأَقْتُلْ بِهِ الْكُفَّارَ وَالْمُتَافِقِينَ وَجَمِيعَ الْمُلْحِدِينَ حَيْثُ كَانُوا مِنْ مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا بَرِّهَا وَبَحْرِهَا وَأَمَلَاءِ الْأَرْضِ عَدْلًا وَأَظْهِرْ بِهِ دِينَ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَشِيعَتِهِ وَأَرِنِي فِي آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مَا يَأْمُلُونَ وَفِي عَدُوِّهِمْ مَا يَحْذَرُونَ إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

«و عدالت را به وسیله او آشکار نما و او را به پیروزی تأیید کن و یاورش را یاری ده و واگذارنده اش را به خواری نشان و شکننده اش را بشکن و به وسیله او گردنکشان کفر را درهم بکوب و کافران را به قتل برسان و

منافقان و همه بی‌دینان را از میان برادر هر کجا که باشند، از مشارق و مغارب زمین و خشکی و دریای کره خاک و به وسیله او زمین را از عدالت پر کن و دین پیامبرت را به او نمایان ساز، خدایا قرار ده مرا از یاوران و کمک‌کاران و پیروان و شیعیانش و به من بنمایان درباره خاندان محمد (درود بر ایشان)، آنچه آنان آرزو دارند و درباره دشمنانشان آنچه از آن پرهیز می‌نمایند ای معبود حق آمین، ای صاحب بزرگی و بزرگواری، ای مهربان‌ترین مهربانان.^{۹۰}

۵. دعای سلامتی امام زمان علیه السلام^{۹۱}

این دعا کوتاه اما بسیار پرفضیلت است که توصیه شده هر روز بخوانیم:

«اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ الْحُجَّةَ بْنَ الْحَسَنِ صَلَواتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ، فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ، وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا حَتَّى تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا.»

«خداایا! برای ولی خود، حجت بن الحسن علیه السلام در این ساعت و در همه ساعات، ولی، حافظ، سرپرست، یاور، راهنما و نگهبان باش، تا او را با آرامش و رغبت مردم در زمین ساکن گردانی و مدت طولانی از او بهره‌مندمان سازی.»

^{۹۰} الاحتجاج، جلد ۲، صفحه ۴۹۲ / بحار الانوار جلد ۵۳، صفحه ۴۴

^{۹۱} مفاتیح‌الجنان

۶. دعای اللهم ارزقنا توفیق الطاعة^{۹۲}

این دعا به امام زمان علیه السلام منسوب است و شامل درخواست توفیق در عبادت، دوری از گناه و یاری امام عصر علیه السلام است:

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الطَّاعَةِ، وَنُعْدَ الْمَعْصِيَةِ، وَصِدْقَ النُّبِيِّ، وَعِزَّ فَنَ الْحُرْمَةِ، وَآكِرْمَنَا بِالْهُدَى وَالْإِسْتِقَامَةِ، وَسَدِّدْ أَلْسِنَتَنَا بِالصَّوَابِ وَالْحِكْمَةِ، وَأَمْلَأْ قُلُوبَنَا بِالْعِلْمِ وَالْمَعْرِفَةِ، وَطَهِّرْ بَطُونَنَا مِنَ الْحَرَامِ وَالشُّبْهَةِ، وَاكْهَفْ أَيْدِيَنَا عَنِ الظُّلْمِ وَالسَّرِقَةِ، وَاعْصُصْ أَبْصَارَنَا عَنِ الْفُجُورِ وَالْخِيَانَةِ، وَاسْدُدْ أَسْمَاعَنَا عَنِ الْمَغْوِ وَالْغَيْبَةِ، وَتَفَضَّلْ عَلَى عُلَمَائِنَا بِالزُّهْدِ وَالنَّصِيحَةِ، وَعَلَى الْمُتَعَامِلِينَ بِالْجُهْدِ وَالرَّغْبَةِ، وَعَلَى الْمُسْتَمِعِينَ بِالِاتِّبَاعِ وَالْمَوْعِظَةِ، وَعَلَى مَرْضَى الْمُسْلِمِينَ بِالشِّفَاءِ وَالرَّاحَةِ، وَعَلَى مَوْتَاهُمْ بِالرَّأْفَةِ وَالرَّحْمَةِ، وَعَلَى مَشَايِخِنَا بِالْوَقَارِ وَالسَّكِينَةِ، وَعَلَى الشَّبَابِ بِالْإِنَابَةِ وَالْقُوَّةِ، وَعَلَى النِّسَاءِ بِالْحَيَاءِ وَالْعَفَّةِ، وَعَلَى الْأَغْنِيَاءِ بِالتَّوَّاضُعِ وَالسَّعَةِ، وَعَلَى الْفُقَرَاءِ بِالصَّبْرِ وَالْقَنَاعَةِ، وَعَلَى الْغُرَاةِ بِالنَّصْرِ وَالْعَلَبَةِ، وَعَلَى الْأَسْرَاءِ بِالْخِلَاصِ وَالرَّاحَةِ، وَعَلَى الْأُمَرَاءِ بِالْعَدْلِ وَالسَّفَقَةِ، وَعَلَى الرَّعِيَّةِ بِالْإِنْصَافِ وَحُسْنِ السَّيْرِ، وَبَارِكْ لِلْحُجَّاجِ وَالزُّوَّارِ فِي الرَّادِ وَالنَّفَقَةِ، وَأَقْضِ مَا أَوْجَبْتَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، بِفَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

^{۹۲} مفاتیح الجنان

«خدایا، توفیق فرمان‌بری و دوری از نافرمانی و درستی نهاد و شناخت واجبات را روزی ما بدار و ما را به هدایت و پایداری گرامی دار و زبانمان را به راستگویی و حکمت استوار ساز و دل‌هایمان را از دانش و بینش پر کن و شکم‌هایمان را از حرام و شبهه پاک فرما و دستانمان را از ستم و دزدی بازدار و دیدگانمان را از ناپاکی و خیانت فرو بند و گوش‌هایمان را از شنیدن بیهوده و غیبت ببند و بر دانشمندانمان زهد و خیرخواهی و بر دانش‌آموزان تلاش و شوق و بر شنوندگان پیروی و پندآموزی و بر بیماران شفا و آرامش و بر مردگان مهر و رحمت و بر پیران متانت و آرامش و بر جوانان بازگشت و توبه و بر زنان حیا و پاکدامنی و بر ثروتمندان فروتنی و گشادگی و بر تنگدستان شکیبایی و قناعت و بر جنگجویان نصر و پیروزی و بر اسیران آزادی و راحتی و بر حاکمان داد‌گستری و دلسوزی و بر زیردستان انصاف و خوشرفتاری تفضل فرما و حاجیان و زیارت‌کنندگان را در زاد و خرجی برکت ده و آنچه را بر ایشان از حج و عمره واجب کردی توفیق اتمام عنایت کن به فضل و رحمت‌ای مهربان‌ترین مهربانان.»

این دعاها علاوه بر اثرات فردی، نوعی بیعت و تجدید عهد با امام زمان علیه السلام محسوب می‌شود. خواندن این دعاها همراه با معرفت و عمل صالح، راه را برای نزدیک شدن به حضرت و تعجیل در فرج ایشان هموار می‌سازد.

منابع معتبر شیعی درباره دعای امام زمان علیه السلام برای شیعیان و همچنین توصیه به دعای شیعیان برای آن حضرت با استناد به احادیث معتبر:

۱. دعای امام زمان برای شیعیان

در روایات متعددی آمده است که حضرت ولی عصر علیه السلام همواره برای شیعیان و دوستان خود دعا می‌کند:

الف. توقیع شریف به شیخ مفید رحمته الله:

در توقیع مبارکی که از ناحیه مقدسه خطاب به شیخ مفید صادر شده، آمده است:

«إِنَّا غَيْرُ مُهْمِلِينَ لِمُرَاعَاةِكُمْ، وَلَا نَاسِيْنَ لِذِكْرِكُمْ، وَلَوْ لَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمْ اللَّأْوَاءُ، وَاصْطَلَمَكُمُ اللَّأْعْدَاءُ»^{۹۳}

«ما در رعایت حال شما کوتاهی نمی‌کنیم، و یاد شما را از خاطر نمی‌بریم، که اگر چنین نبود، گرفتاری‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه کن می‌کردند.»

ب. روایت از امام صادق علیه السلام: «به درستی که قائم ما برای دوستانش دعا می‌کند و برای آنها طلب مغفرت می‌نماید.»^{۹۴}

۲. توصیه به دعای شیعیان برای امام زمان

الف. روایت امام صادق علیه السلام درباره وظیفه منتظران: «هر کس برای قائم ما دعا کند، همچون کسی است که در کنار او با شمشیر جنگیده است.»^{۹۵}

^{۹۳} الاحتجاج، طبرسی، ج ۲، ص ۴۹۷ / بحار الأنوار، ج ۳، ص ۱۷۵

^{۹۴} کمال‌الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۷۸

^{۹۵} کمال‌الدین، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۷۷

ب. دعای معروف برای امام زمان (دعای عهد):

امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس چهل صبح دعای عهد را بخواند، از یاران حضرت قائم علیه السلام خواهد بود.»^{۹۶}

نتیجه:

بر اساس این روایات، امام زمان علیه السلام همواره برای شیعیان دعا می‌کند و آنان را فراموش نمی‌نمایند.

منتظران واقعی نیز وظیفه دارند که هر روز و شب برای سلامتی و فرج آن حضرت دعا کنند، که نشانه ادب، عشق و ولایت‌پذیری است.

^{۹۶} بحار الأنوار، علامه مجلسی، ج ۵۳، ص ۹۵

نحوه خواندن نماز امام زمان علیه السلام، آثار و زمان خواندن آن

امام زمان علیه السلام، دوازدهمین امام شیعیان و منجی وعده داده شده توسط خداوند متعال و پیامبران الهی در آخرالزمان است. منتظران ظهور حضرت، اعمال و دعاهایی را به نیت ظهور ایشان انجام می دهند و به این وسیله هم آداب انتظار را به جای می آورند و هم در تزکیه خود و ارتباط با معبود گام بر می دارند. نماز امام زمان علیه السلام یکی از محبوب ترین و رایج ترین نمازهای مستحبی بین شیعیان می باشد. با این که این نماز عمدتاً در مسجد جمکران خوانده می شود اما معمولاً مسلمانان و شیعیان آن را در خانه و اماکن مذهبی دیگر نیز اقامه می کنند. نماز امام زمان دارای آثار فوق العاده ای مانند برآورده شدن حاجات، رفع مشکل، و گره گشایی و... است. در این مقاله سعی داریم به نحوه خواندن نماز امام زمان علیه السلام، آثار و زمان خواندن آن بپردازیم. با ما همراه باشید.

زمان و مکان مناسب برای اقامه نماز امام زمان علیه السلام

راه های ارتباط با خداوند متعال فراوانند، توسل به اولیا و اوصیای الهی یکی از این راه هاست. اینکه چگونه و از چه راهی، دل و جان را آماده ی اتصال به معبود می کنیم، بستگی به شرایط و حال دل عاشق دارد. این نماز که یکی از راه های توسل به امام زمان علیه السلام و ارتباط با پروردگار است را در هر زمانی می توانید بخوانید، اما در برخی اوقات خاص مثل روز جمعه، شب و نیمه شب جمعه و روز سه شنبه که متعلق به ایشان است، خواندن آن ثواب

بیشتری دارد. مسجد مقدس جمکران، جایی است که خواندن این نماز در آن بسیار توصیه شده است.

علامه مجلسی در کتاب ارزشمند بحارالانوار، خواندن این نماز را در مسجد جمکران، هم‌ردیف با خواندن آن در خانه خدا توصیف کرده است. با این وجود منع و محدودیتی برای خواندن این نماز در سایر مکان‌ها ذکر نشده و همه جا (سایر مساجد و خانه‌ها) می‌شود از برکات خواندن آن بهره‌مند شد.

آمادگی برای اقامه نماز امام زمان علیه السلام

در توضیح بخشی از توقیع ناحیه مقدسه اینگونه آمده است که: «هر کس حاجتی از خداوند می‌خواهد، پیش از نیمه شب جمعه، غسل کرده و با حضور قلب، به نیت توسل به امام زمان علیه السلام، دو رکعت نماز امام زمان علیه السلام بخواند. سپس حاجات خود را با زاری و تضرع به درگاه خداوند بخواند، دعا کرده و نماز را به پایان برد.»

نحوه خواندن نماز امام زمان علیه السلام

این نماز هم مانند بیشتر نمازهای مستحبی دو رکعت است که به نیت نماز امام زمان علیه السلام خوانده می‌شود. با این تفاوت که در هر رکعت، هنگام خواندن سوره مبارکه حمد، آیه شریفه ۵ این سوره (ایاک نعبد و ایاک نستعین) ۱۰۰ مرتبه تکرار خواهد شد و سپس ادامه سوره خوانده می‌شود.

بهرتر است قبل از شروع نماز، ابزار لازم برای شمارش، مانند صلوات شمار یا تسبیح را در دست داشته باشید. باید توجه داشت که در این نماز، هر یک از اذکار رکوع و سجده ۷ مرتبه تکرار خواهد شد. پس از اینکه سلام نماز را گفته و نماز را تمام کردید. ذکرهای ذیل به ترتیب و با تعداد گفته شده خوانده شود:

«لا اله الا الله»: ۱ مرتبه

تسبیحات حضرت زهرا (س): ۱ مرتبه (شامل ۳۴ مرتبه «الله اکبر»، ۳۳ مرتبه

«الحمد لله» و ۳۳ مرتبه «سبحان الله»)

صلوات: ۱۰۰ مرتبه در حالت سجده

سید بن طاووس خواندن دعای امام زمان (عج) «عظم البلاء» را بعد از اتمام نماز سفارش کرده است:

الهی عَظَمَ الْبَلَاءُ وَبَرَّحَ الْخَفَاءُ وَانْكَشَفَ الْغِطَاءُ

بلا و مصائب ما بزرگ شده و بیچارگی ما بسی روشن و پرده از روی کار برداشته شد.

وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ وَضَاقَتِ الْأَرْضُ وَمُنِيعَتِ السَّمَاءُ

و امید ما امید شد و زمین (با همه ی پهناوری اش) بر ما تنگ آمد و رحمتش از ما منع گردید.

وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَالْإِثْمُ الْمُسْتَكِي وَعَلَيْكَ الْمَعْوَلُ

تنها توئی یاور و معین ما و مرجع شکایت ما و یگانه اعتماد ما.

فِي السَّدِّ وَالرَّخَاءِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

در هر سختی و آسانی بر لطف تو است. خدایا پس درود فرست بر محمد و آل محمد.

أُولَى الْأَمْرِ الَّذِينَ قَرَضَتْ عَلَيْنَا طَاعَتَهُمْ وَعَرَفْتَنَا بِذَلِكَ

آن زمامدارانی که پیرویشان را بر ما واجب کردی و بدین سبب مقام

مَنْزِلَتَهُمْ فَقَرَّحْنَا حَقَّهُمْ فَرَجًا عَاجِلًا قَرِيبًا كَمَا مَحَّالٌ بَصَرِ

و منزلشان را به ما شناساندی به حق ایشان به ما گشایشی ده فوری و نزدیک

مانند چشم بر هم زدن

أَوْ هُوَ أَقْرَبُ يَا مُحَمَّدُ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ كَهَيَاثِي

یا نزدیکتر ای محمد ای علی ای محمد مرا کفایت کنید

فَإِنَّكُمَا كَافِيَانِ وَأَنْصُرَانِي فَإِنَّكُمَا نَاصِرَانِ يَا قَوْمُ لَا يَأْصِحَابُ الزَّمَانِ

که شما بید کفایت کننده ام و مرا یاری کنید که شما بید یاور من ای سرور

ما ای صاحب الزمان

الْعَوْتُ الْعَوْتُ الْعَوْتُ أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي

فریاد، فریاد، فریاد، دریاب مرا، دریاب مرا، دریاب مرا

السَّاعَةَ السَّاعَةَ السَّاعَةَ الْعَجَلَ الْعَجَلَ الْعَجَلَ

همین ساعت، همین ساعت، هم اکنون، زود، زود، زود

يَا رَحِمَةَ الرَّاحِمِينَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

ای خدا ای مهربانترین مهربانان به حق محمد و آل پاکیزه‌اش

نماز امام زمان علیه السلام به صورت خلاصه

در تمام اسناد، کیفیت خواندن این نماز به صورت مذکور در بند قبل آمده است. فقط پس از پایان نماز، می‌توانید ذکرها و تسییحات حضرت زهرا علیها السلام را نگویید.

آثار و فضیلت خواندن نماز امام زمان علیه السلام

در کتب معتبری همچون بحارالانوار محمد باقر مجلسی و مفاتیح الجنان سید قمی، بیان شده که اقامه این نماز برای برآورده شدن حاجات بزرگ و رفع مشکلات بسیار موثر است. به عنوان مثال در کتاب ارزشمند مفاتیح الجنان، که سید قمی آن را گردآوری و تدوین کرده‌است این‌طور بیان شده: «هر کس، اعم از مرد و زن، چنانچه این نماز را با خلوص نیت به درگاه خداوند متعال بخواند و از صمیم قلب و با تضرع حاجاتش را عرضه کند، قریب به یقین درهای آسمان برای برآوردن حاجاتش به روی او گشوده خواهد شد». همچنین اقامه این نماز برای خروج از گرفتاری‌ها و مشکلاتی همچون رفع چشم زخم و درمان بودن از شر نیات بد، افراد بدخواه و خرابکار سفارش شده‌است.

سندیت و اعتبار نماز امام مهدی علیه السلام

علامه محمد باقر مجلسی در کتاب بحارالانوار، خواندن این نماز را در مسجد مقدس جمکران همتراز با خواندن نماز در کعبه (خانه خدا) می‌داند و پس از خواندن نماز، سفارش به خواندن دعای «عظم البلاء» می‌نماید. سید بن طاووس در کتاب خود، خواندن این نماز را در مسجد مقدس جمکران توصیه کرده و سند آن را یکی از توقیعات امام زمان علیه السلام ذکر کرده است. قطب الدین راوندی، عاملی کفعمی و شیخ حر عاملی سایر علمای شیعه هستند که اقامه نماز امام زمان با کیفیت نگارش شده را توصیه کرده‌اند.

آیا نماز امام زمان قنوت دارد؟

از آنجایی که قنوت از ارکان نماز نیست و به جا آوردن آن، حتی در نمازهای واجب مستحب است، فلذا اجباری برای ادای آن در نمازهای مستحبی وجود ندارد، اما از آنجایی که نمازگزار، با خضوع و خشوع در برابر کردگار قیام کرده و متوسل به امام زمان علیه السلام شده‌است، زینده است که نمازش را با قنوت که مظهر دعا و نمایه حاجتمندی به درگاه معبود یکتاست، بیاراید و چه زیباست دعای قنوتش، دعا برای سلامتی و ظهور امام زمان علیه السلام باشد.

در روایات متعددی آمده‌است که امام زمان علیه السلام، بسیار برای شیعیانشان دعا می‌کنند. از منتظران واقعی انتظار می‌رود به رسم ادب و عاشقی، برای امام زمان خود دعا کنند.

اشعاری در فراق امام زمان

دویتی از باباطاهر

چه خوش باشد که بعد از انتظارم
 بینم رویِ دلبر در کنارم
 ببوسم دست و پای یار و گویم
 فدای چشمِ مستِ نوبهارم

(بیان شوق و اشتیاق دیدار امام زمان)

غزل از محتشم کاشانی

ای زُلفِ تو سلسله جنبانِ جنون
 هر حلقه ز سلسله، بندی به گمان
 ای چشمِ تو زهرِ غمِ مستی فروش
 وی خنده‌ی تو، بهشتِ جانان نشان
 ای مهدیِ موعود، جهان در غمِ تو

دل‌ها همه خون، خون چکان، خون چکان

(بیان سوز فراق و انتظار عاشقانه برای ظهور حضرت)

سوته دلان

شیم را روشن از نور قمر کن	بیا سوته دلان را یک نظر کن
مرا روشن به رویت با بصر کن	بیا ای یوسف کنعانی من
مرا برگیر و احوالی دگر کن	به گرداب گنه افتاده ام من
به لطف خود به ما جانا اثر کن	بیا ای یوسف بخشندگی کن
گاهی روح خدا بر ما نظر کن	بیا با ما نوای عاشقی کن
از آن نورت دل و جانم ثمر کن	بیا روح ولایت بر دل و جان
بیا از هر بدی ما را بدر کن	تورا میخوانمت هر روز و هر شب

دوای قلب سوزان

خوش ان عاشق که جانانش تو باشی
 دوای قلب سوزانش تو باشی
 خوش ان جانی که بعد از شستشویی
 تو را جا داد و مهمانش تو باشی
 خوش ان راه پر از پیچ و خم عشق
 که پیماییم و پایانش تو باشی
 خوشا قلبی که چون آینه باشد
 ولی زیب گریانش تو باشی
 خوشا جانی که پایند کسی نیست
 تمام عهد و پیمانش تو باشی
 خوشا آن عاشق وارسته از خویش
 که درد و داغ پنهانش تو باشی
 خوش ان شوریده حالی چون حبیب
 که تنها مونس جانش تو باشی
 نمکدان چهرات شیرین لبانت
 نمکدان و شکر پاس تو باشی
 سر شب نیمه شب نام تو گوید
 سحرگه ماه تابانش تو باشی

شمع دل افروز

ای شمع دل افروز کجایی کجایی

ای نور شب و روز کجایی کجایی

عالم شدہ بی تاب ز مہرت

ای شمس نہان سوز کجائی کجائی

چشمم بہ رہت سپید گردید

ای رہبر دلسوز کجایی کجایی

ما منتظران تشنہ و شیدا

ای داور جانسوز کجائی کجائی

جانم بہ غمت گشتہ پریشان

ای ناجی در سوز کجائی کجائی

گشتی بہ کجا غایب و پنهان

ای قائم پر سوز کجائی کجائی

قلبم بہ تپش ز ہجر رویت

ای نور روان سوز کجائی کجائی

عاشق شدہ ام بر رخ ماہت

ای بدر شب افروز کجایی کجایی

با ذکر تو جانم بہ لب آمد

ای ذاکر شب سوز کجایی کجایی

عالم صدف است و گوهری تو

ای صبح دل افروز کجایی کجایی

غمگین شده دل ز دوری تو

ای عشق صد آموز کجایی کجایی

ما در پی دیدار تو ماندیم

ای فیض ره آموز کجایی کجایی

ای کعبه مقصود غریبان

ای صوت خوش آموز کجایی کجایی

ای نو گل گلزار محمد

ای رهبر پیروز کجایی کجایی

شبهات پیرامون امام زمان علیه السلام و پاسخ‌های آن‌ها

۱. شبهه: طول عمر امام زمان غیرعادی و غیرممکن است!

برخی افراد می‌پندارند که عمر طولانی امام زمان علیه السلام با طبیعت انسانی و قوانین زیستی ناسازگار است.

پاسخ:

الف) از دیدگاه علمی: در علم پزشکی، پدیده‌ای به نام «طول عمر نامحدود» به عنوان یک امکان فرضی مطرح است. تحقیقات در زمینه‌ی ژنتیک و سلول‌های بنیادی نشان داده که فرآیند پیری می‌تواند به تعویق بیفتد یا متوقف شود. بنابراین، طول عمر طولانی از نظر علمی غیرممکن نیست.

ب) از دیدگاه قرآنی: در قرآن کریم، داستان حضرت نوح علیه السلام بیانگر طول عمر بسیار زیاد است:

«قَلْبَتْ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا»^{۹۷}

حضرت نوح علیه السلام ۹۵۰ سال در میان قوم خود زندگی و تبلیغ کرد. همچنین حضرت خضر علیه السلام که طبق منابع اسلامی همچنان زنده است، نمونه‌ای دیگر از طول عمر الهی است.

ج) از دیدگاه عقلی: خداوندی که قادر به خلق انسان و زنده کردن مردگان است، قطعاً می‌تواند عمر بنده‌ای را به طور خارق‌العاده طولانی کند.

^{۹۷} سوره مبارکه عنکبوت، آیه شریفه ۱۴

۲. شبهه: چرا امام زمان غایب است؟ چرا مانند سایر امامان ظاهر نیست؟

برخی می پرسند چرا امام زمان عجل الله تعالی فرجه به صورت آشکار در جامعه حضور ندارد.

پاسخ:

الف) حفظ جان امام: امام زمان عجل الله تعالی فرجه به دلیل تهدیدهای دشمنان و حفظ جان خود از گزند ظالمان، به دستور الهی در غیبت به سر می برد.

در قرآن نیز خداوند داستان حضرت موسی علیه السلام را بیان می کند که برای حفظ جانش مدتی از مردم پنهان بود:

«فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ»^{۹۸}

ب) آمادگی جامعه: غیبت امام به معنای آماده سازی جامعه برای پذیرش عدالت جهانی است. مردم باید به بلوغ فکری و آمادگی برسند تا حکومت عدل الهی را بپذیرند.

ج) امتحان و آزمایش انسان ها: در دوران غیبت، مؤمنان از منافقان تمییز داده می شوند.

امام صادق علیه السلام می فرماید: «ناگزیر برای صاحب الامر، غیبتی خواهد بود که اهل باطل در آن شک کنند».^{۹۹}

^{۹۸} سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۲۱

^{۹۹} کمال الدین، ج ۲، ص ۴۸۱

۳. شبهه: چرا امام زمان ظهور نمی‌کند؟ آیا تأخیر در ظهور به دلیل کوتاهی شیعیان است؟

برخی معتقدند که ظهور امام زمان علیه السلام به تعویق افتاده یا محقق نمی‌شود. پاسخ:

الف) ظهور وابسته به آمادگی مردم است: در روایات آمده که ظهور امام زمان علیه السلام زمانی خواهد بود که مردم به سطحی از آمادگی برسند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «اگر شیعیان ما به اندازه‌ای که باید، بر ولایت ما استوار بودند، ظهور تحقق می‌یافت.»^{۱۰۰}

ب) حکمت الهی: ظهور امام زمان تابع حکمت الهی است و هر زمان که خداوند مصلحت بداند، ایشان ظهور خواهند کرد:

«وَرِيدَانِ نَحْنُ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا»^{۱۰۱}

خداوند وعده داده که مستضعفان را وارث زمین می‌کند، اما زمان آن را خود می‌داند.

۴. شبهه: آیا امام زمان ازدواج کرده‌اند؟

برخی می‌پرسند که آیا امام زمان علیه السلام ازدواج کرده‌اند یا خیر.

پاسخ:

^{۱۰۰} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۴۰

^{۱۰۱} سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۵

الف) دیدگاه تاریخی: در منابع معتبر تاریخی اشاره‌ای قطعی به ازدواج امام زمان علیه السلام نشده است. برخی روایات به این موضوع اشاره دارند که امام دارای خانواده و فرزند خواهند بود، اما درباره‌ی وضعیت کنونی ایشان اطلاعات دقیقی وجود ندارد.

ب) دیدگاه روایی: امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «لَهُ ذُرِّيَّةٌ...»^{۱۰۲} این روایت بیانگر آن است که امام در دوران حکومت خود دارای فرزندانی خواهند بود، اما مشخص نمی‌کند که در دوران غیبت ازدواج کرده‌اند یا خیر.

۵. شبهه: آیا ملاقات با امام زمان در دوران غیبت ممکن است؟

برخی می‌پندارند که ملاقات با امام زمان علیه السلام در دوران غیبت غیرممکن است.

پاسخ:

الف) ملاقات ممکن است اما شناسایی دشوار: روایات بیان می‌کنند که امام زمان در دوران غیبت کبری در میان مردم حضور دارند، اما مردم ایشان را نمی‌شناسند.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «او در میان مردم راه می‌رود، در بازارها گام برمی‌دارد... ولی مردم او را نمی‌شناسند.»^{۱۰۳}

^{۱۰۲} بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۲۸

^{۱۰۳} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۵۴

ب) ملاقات برخی افراد خاص: افرادی صالح و با ایمان گاه به اذن الهی به دیدار امام زمان علیه السلام نائل می‌شوند. در کتاب‌های معتبر، ماجرای ملاقات‌هایی مانند دیدار شیخ مفید، سید بحر العلوم، علامه حلی و سید بن طاووس با امام زمان ذکر شده است.

۶. شبهه: آیا رجعت همزمان با ظهور امام زمان اتفاق می‌افتد؟

برخی می‌پرسند آیا رجعت بلافاصله بعد از ظهور اتفاق می‌افتد یا زمان مشخصی دارد.

پاسخ:

الف) رجعت بعد از استقرار حکومت امام: براساس روایات، رجعت برخی مؤمنان و دشمنان سرسخت اهل بیت علیهم السلام پس از استقرار کامل حکومت امام زمان علیه السلام رخ خواهد داد.

ب) آیه‌ای درباره رجعت: «وَيَوْمَ نَخْشُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا»^{۱۰۴}
بر اساس روایات تفسیری، این آیه اشاره به رجعت دارد، نه قیامت.

۷. شبهه: آیا غیبت امام زمان به دلیل گناه شیعیان است؟

برخی می‌پندارند که شیعیان با گناهان خود، عامل تأخیر در ظهور امام زمان علیه السلام هستند.

پاسخ:

^{۱۰۴} سوره مبارکه نمل، آیه شریفه ۸۳

الف) تأثیر اعمال شیعیان بر ظهور: در روایات آمده که دعا و اعمال صالح مؤمنان می‌تواند در تعجیل ظهور مؤثر باشد.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «دعا برای تعجیل فرج، گشایش در کارها را نزدیک می‌کند.»^{۱۰۵}

بنابراین، گناه و کوتاهی شیعیان می‌تواند سبب تأخیر در ظهور شود، اما این به معنای انحصار تأخیر به گناه شیعیان نیست.

ب) حکمت الهی: ظهور امام زمان علیه السلام تابع حکمت و مشیت الهی است. حتی اگر شیعیان به‌طور کامل صالح شوند، زمان ظهور تنها با اراده خداوند تعیین می‌شود.

۸. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور همه مخالفان را قتل عام خواهد کرد؟

برخی تصور می‌کنند که امام زمان علیه السلام پس از ظهور با خشونت و کشتار گسترده‌ای جهان را اصلاح می‌کند.

پاسخ:

الف) عدالت امام، نه خشونت: ظهور امام زمان علیه السلام برای برقراری عدالت است، نه انتقام‌جویی کورکورانه. ایشان تنها با ستمگران و ظالمان می‌جنگند.

^{۱۰۵} کمال‌الدین، ج ۲، ص ۴۸۵

حضرت امیرالمومنین علی علیه السلام می‌فرماید: «او زمین را از عدالت پر می‌کند، همان گونه که از ظلم و ستم پر شده بود.»^{۱۰۶}

(ب) جنگ با ستمگران: در برخی روایات آمده که امام زمان علیه السلام با گروه‌های مستکبر و ظالم می‌جنگد، اما این جنگ برای برقراری عدالت است و شامل همه مردم نمی‌شود.

(ج) دعوت به هدایت پیش از مجازات: در روایات آمده که امام زمان علیه السلام ابتدا مردم را به هدایت و عدالت دعوت می‌کند و تنها ظالمان و سرکشان را مجازات خواهند کرد.

۹. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام شیعیان را در غیبت خود رها کرده است؟

برخی تصور می‌کنند که امام زمان علیه السلام در دوران غیبت، هیچ نقشی در هدایت و راهنمایی شیعیان ندارد.

پاسخ:

(الف) هدایت باطنی: امام زمان علیه السلام اگرچه به ظاهر غایب است، اما در هدایت و یاری مؤمنان نقش دارد.

در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «مانند خورشید پشت ابر است که مردم از نورش بهره می‌برند.»^{۱۰۷}

^{۱۰۶} نهج البلاغه، خطبه ۱۳۸

^{۱۰۷} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۹۲

ب) حفظ دین و هدایت مردم: در دوران غیبت، امام زمان علیه السلام از طریق فقها، علما و رهبران دینی، مؤمنان را راهنمایی می کند.

ج) دعا و شفاعت: امام زمان علیه السلام همواره برای شیعیان دعا می کند و شفاعت ایشان نزد خداوند مقبول است.

۱۰. شبهه: چرا شیعیان امام زمان را امام دوازدهم می دانند، در حالی که در قرآن نامی از ایشان نیامده است؟

برخی ادعا می کنند که چون نام امام زمان علیه السلام در قرآن نیامده، پس اعتقاد به ایشان فاقد پشتوانه قرآنی است.

پاسخ:

الف) اشاره به امام زمان در قرآن: هرچند نام امام زمان علیه السلام به صراحت در قرآن نیامده، اما آیات متعددی به ظهور منجی و حکومت صالحان اشاره دارند:

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»^{۱۰۸}

براساس تفاسیر شیعی، این آیه به حکومت جهانی امام زمان علیه السلام اشاره دارد.

ب) احادیث نبوی درباره امام زمان: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

^{۱۰۸} سوره مبارکه انبیاء، آیه شریفه ۱۰۵

«اگر از دنیا جز یک روز باقی نماند، خدا آن روز را چنان طولانی می‌کند تا مردی از اهل بیت من که نامش نام من است، قیام کند و زمین را پر از عدل و داد نماید.»^{۱۰۹}

۱۱. شبهه: آیا شیعه امام زمان را معصوم می‌داند؟ چرا؟

برخی می‌پرسند چرا شیعیان امام زمان علیه السلام را معصوم می‌دانند، در حالی که معصومیت پیامبران بیشتر مطرح است.

پاسخ:

الف) اعتقاد به عصمت ائمه: شیعه بر اساس آیات قرآن و احادیث پیامبر صلی الله علیه و آله معتقد است که امامان دوازده گانه معصوم‌اند.

آیه تطهیر: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»^{۱۱۰}

طبق تفاسیر معتبر شیعه و حتی منابع اهل سنت، این آیه شامل امام علی، حضرت زهرا، امام حسن، امام حسین و فرزندان ایشان از جمله امام زمان علیه السلام می‌شود.

ب) لزوم عصمت امام: امام، پیشوای دین و الگوی هدایت مردم است. از این رو، باید از هر گونه خطا و گناه مصون باشد تا بتواند هدایتگر بی نقص باشد.

^{۱۰۹} سنن ابی داود، ج ۴، ص ۱۰۷

^{۱۱۰} سوره مبارکه احزاب، آیه شریفه ۳۳

۱۲. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور، حکومت جهانی تشکیل می‌دهند؟

برخی می‌پرسند آیا امام زمان علیه السلام تنها در منطقه‌ای محدود حکومت خواهند کرد یا حکومتی جهانی تشکیل خواهند داد.
پاسخ:

الف) حکومت جهانی امام زمان: براساس روایات شیعی و حتی اهل سنت، حکومت امام زمان علیه السلام جهانی خواهد بود.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: «زمین را از عدل و داد پر می‌کند، همان گونه که از ظلم و جور پر شده بود.»^{۱۱۱}

ب) آیات قرآن درباره حاکمیت صالحان: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»^{۱۱۲}
این آیه به حاکمیت مستضعفان به رهبری امام زمان علیه السلام اشاره دارد.

۱۳. شبهه: آیا قیام امام زمان علیه السلام فقط برای شیعیان است؟

برخی تصور می‌کنند که قیام امام زمان علیه السلام تنها برای یاری شیعیان و انتقام از دشمنان اهل بیت علیهم السلام است.

پاسخ:

^{۱۱۱} مسند احمد، ج ۳، ص ۲۸

^{۱۱۲} سوره مبارکه قصص، آیه شریفه ۵

الف) قیام جهانی برای عدالت: ظهور امام زمان علیه السلام محدود به شیعیان نیست، بلکه ایشان منجی همه انسان‌های مستضعف و عدالت‌خواه خواهد بود.

در روایات آمده است: «یملأ الله به الأرض قسطاً وعدلاً بعد ما ملئت ظلماً وجوراً»^{۱۱۳}

«او زمین را از عدل و داد پر می‌کند، همان‌گونه که از ظلم و جور پر شده بود.»

ب) پیروانی از همه ادیان: در روایات آمده که هنگام ظهور، بسیاری از مسیحیان، یهودیان، زرتشتیان و حتی پیروان ادیان دیگر به امام زمان علیه السلام ایمان می‌آورند.

امام صادق علیه السلام فرمودند: «هنگامی که قائم قیام کند، میان یهود و نصاری و مجوس و دیگر ادیان عدالت را گسترش می‌دهد»^{۱۱۴}

۱۴. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور، قرآن جدیدی می‌آورد؟

برخی معتقدند که امام زمان علیه السلام با کتاب و شریعت جدیدی ظهور می‌کنند.

پاسخ:

^{۱۱۳} مسند احمد، ج ۳، ص ۲۸

^{۱۱۴} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۵۲

الف) تفسیر جدید، نه قرآن جدید: بر اساس روایات، امام زمان علیه السلام قرآن جدیدی نمی آورند، بلکه تفسیر صحیح و اصیل قرآن را ارائه خواهند کرد؛ تفسیری که از تحریف های معنایی و بدفهمی ها پاک باشد.

ب) روایات اهل بیت: امام صادق علیه السلام می فرماید: «هنگامی که قائم ما قیام کند، قرآن را آن چنان که نازل شده است، می خواند و تفسیر می کند».^{۱۱۵}

ج) برقراری احکام اصیل اسلام: امام زمان علیه السلام احکام و دستورات اسلام را از انحراف و بدعت ها پاک کرده و اسلام اصیل را برپا می کنند، اما شریعت جدیدی نخواهند آورد.

۱۵. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام بعد از ظهور، همه مخالفان را قتل عام می کند؟

برخی گمان می کنند که امام زمان علیه السلام پس از ظهور با خشونت با مخالفان برخورد کرده و آنان را قتل عام می کند.

پاسخ:

الف) عدالت، نه انتقام: هدف امام زمان علیه السلام برقراری عدالت جهانی است، نه انتقام گیری کورکورانه. جنگ ایشان تنها با ظالمان و ستمگران خواهد بود.

^{۱۱۵} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۳۶

ب) دعوت به هدایت پیش از مجازات: در روایات آمده که امام زمان علیه السلام ابتدا مردم را به عدالت و ایمان دعوت می‌کند و تنها با سرکشان و ستمگران برخورد می‌کند.

ج) بخشش و رحمت: در برخی روایات، به عفو و بخشش امام زمان علیه السلام اشاره شده است. ایشان بسیاری از مردم گمراه را هدایت کرده و راه نجات را به آنان نشان خواهند داد.

۱۶. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در هنگام ظهور با تکنولوژی پیشرفته می‌آیند؟
برخی می‌پرسند که آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور از ابزارهای تکنولوژیک پیشرفته استفاده می‌کنند.

پاسخ:

الف) ظهور با قدرت الهی: بر اساس روایات، امام زمان علیه السلام با قدرت الهی و امدادهای غیبی قیام می‌کنند. این امدادها ممکن است فراتر از فناوری‌های بشری باشد.

ب) استفاده از علم و فناوری: برخی روایات به وجود ابزارهایی خارق‌العاده در دوران ظهور اشاره دارند. مثلاً در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «هنگامی که قائم ما قیام کند، خداوند به او نیرویی می‌بخشد که می‌تواند از راه دور بر دشمنانش مسلط شود.»^{۱۱۶}

^{۱۱۶} بحارالأنوار، ج ۵۲، ص ۳۷۶

این روایت می‌تواند به استفاده از ابزارهای پیشرفته یا قدرت الهی اشاره داشته باشد.

۱۷. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام تنها برای شیعیان است؟

برخی گمان می‌کنند که امام زمان علیه السلام تنها منجی شیعیان است.
پاسخ:

الف) امام، منجی جهانی: در منابع شیعه و سنی، امام زمان علیه السلام به عنوان منجی کل بشریت معرفی شده‌اند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: «او زمین را از عدل و داد پر می‌کند، همان گونه که از ظلم و جور پر شده بود.»^{۱۱۷}

ب) عدالت برای همه انسان‌ها: قیام امام زمان علیه السلام برای نجات همه مظلومان، از هر دین و آیینی خواهد بود.

۱۸. شبهه: چرا شیعیان امام زمان علیه السلام را فرزند امام حسن عسکری علیه السلام می‌دانند، در حالی که برخی منابع سنی فرزندی برای ایشان قائل نیستند؟
پاسخ:

الف) وجود امام زمان در منابع شیعه و سنی: برخلاف برخی ادعاها، بسیاری از منابع اهل سنت نیز به وجود فرزند امام حسن عسکری علیه السلام اشاره کرده‌اند. ابن صباغ مالکی، عالم سنی، می‌نویسد:

^{۱۱۷} مستند احمد، ج ۳، ص ۲۸

«ابوالقاسم محمد بن حسن، همان مهدی منتظر است که در آخرالزمان ظهور خواهد کرد.»^{۱۱۸}

ب) شهادت خادمان امام عسکری علیه السلام: طبق روایات شیعه، امام حسن عسکری علیه السلام فرزند خود را به برخی از یاران خاص مانند حکیمه خاتون و ابوهاشم جعفری نشان دادند.

۱۹. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام پس از ظهور، همه اهل سنت را دشمن می‌داند؟

برخی تصور می‌کنند که امام زمان علیه السلام تنها برای شیعیان ظهور کرده و با اهل سنت دشمنی خواهند کرد.

پاسخ:

الف) ظهور برای همه عدالت‌خواهان: امام زمان علیه السلام برای برپایی عدالت جهانی قیام می‌کنند و معیار عدالت و حقیقت است.

ب) دعوت به وحدت: در روایات آمده است که امام زمان علیه السلام مردم را به توحید و عدالت دعوت کرده و هیچ فرقی در یاری حق قائل نمی‌شوند. و ملاک و میزان حق است.

۲۰. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در هنگام ظهور با معجزات خارق العاده می آیند؟

برخی می پرسند که آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور، معجزاتی خواهند داشت.

پاسخ:

الف) ظهور با معجزات الهی: در روایات آمده است که امام زمان علیه السلام با نشانه‌ها و معجزات الهی ظهور خواهند کرد.

امام صادق علیه السلام می فرماید: «هنگام ظهور قائم علیه السلام، منادی از آسمان ندا می دهد: حق با علی و شیعیان اوست.»^{۱۱۹}

۲۱. شبهه: آیا مدعیان دروغین مهدویت، نشانه‌ای از عدم وجود امام زمان علیه السلام نیستند؟

برخی افراد می پندارند که ظهور مدعیان دروغین مهدویت، نشانه‌ای از عدم وجود امام زمان علیه السلام یا افسانه بودن این عقیده است.

پاسخ:

الف) پیش‌بینی ظهور مدعیان دروغین: در روایات اسلامی، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام به صراحت ظهور مدعیان دروغین را پیش‌بینی کرده‌اند.

^{۱۱۹} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۳۱

پیامبر ﷺ می‌فرمایند: «در آخر الزمان، دجال‌ها و دروغ‌گویانی می‌آیند که ادعای مهدویت می‌کنند. از آن‌ها بپرهیزید.»^{۱۲۰}

ب) مدعیان دروغین، دلیل بر وجود مهدی واقعی: وجود مدعیان دروغین، خود نشانگر وجود موعود حقیقی است. هیچ جعل و تقلیدی بدون اصل وجود ندارد. همان‌طور که وجود پیامبران دروغین، دلیلی بر نبود پیامبران حقیقی نیست، مدعیان مهدویت نیز مهدی حقیقی را نفی نمی‌کنند.

۲۲. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام به زبان عربی سخن می‌گویند یا زبان‌های دیگر؟

برخی می‌پرسند که آیا امام زمان علیه السلام تنها به زبان عربی سخن خواهند گفت یا به زبان‌های دیگر نیز با مردم ارتباط برقرار می‌کنند.

پاسخ:

الف) زبان عربی، زبان اصلی: براساس روایات، امام زمان علیه السلام در ابتدا به زبان عربی سخن می‌گویند، چرا که این زبان زبان وحی و قرآن است.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «قائم علیه السلام به زبان عربی سخن می‌گوید.»^{۱۲۱}

ب) معجزه فهم زبان‌ها: براساس برخی روایات، امام زمان علیه السلام توانایی سخن گفتن و فهم همه زبان‌های دنیا را دارند. این امر معجزه‌ای الهی است تا بتوانند با همه ملت‌ها ارتباط برقرار کنند.

^{۱۲۰} کمال‌الدین، ج ۲، ص ۳۹۹

^{۱۲۱} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۵۰

امام صادق (ع) می‌فرماید: «قائم ما به زبان‌های مختلف سخن می‌گوید تا حجت بر همه تمام شود.»^{۱۲۲}

۲۳. شبهه: آیا همه مردم در زمان ظهور امام زمان (ع) ایمان می‌آورند؟

برخی تصور می‌کنند که هنگام ظهور، همه انسان‌ها به امام زمان (ع) ایمان می‌آورند.

پاسخ:

الف) ایمان عمومی، نه جهانی: براساس روایات، در آغاز ظهور، بسیاری از مردم به امام زمان (ع) ایمان می‌آورند، اما گروهی از مستکبران و دشمنان حق با ایشان خواهند جنگید.

ب) قیام تدریجی و فراگیر: در برخی روایات آمده که قیام امام زمان (ع) به صورت تدریجی و مرحله‌ای گسترش می‌یابد و به مرور مردم بیشتری به ایشان ایمان می‌آورند.

امام صادق (ع) می‌فرماید: «چون قائم ما قیام کند... خداوند محبت او را در دل‌های مردم قرار می‌دهد.»^{۱۲۳}

^{۱۲۲} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۶۵

^{۱۲۳} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۳۴

۲۴. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام فقط با شمشیر می‌جنگند؟

برخی تصور می‌کنند که امام زمان علیه السلام در دوران ظهور تنها با شمشیر و روش‌های سنتی خواهند جنگید.

پاسخ:

الف) شمشیر، نماد قدرت است: در روایات، اشاره به «شمشیر» کنایه از قدرت و قاطعیت امام زمان علیه السلام در برقراری عدالت است، نه لزوماً سلاح سنتی.

ب) استفاده از قدرت‌های الهی و فناوری: در برخی روایات اشاره شده که امام زمان علیه السلام از قدرت‌های خارق‌العاده و ابزارهای پیشرفته بهره خواهند برد.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «قائم ما نوری دارد که تاریکی را روشن می‌کند و دشمنان را می‌بیند.»^{۱۲۴}

این روایت می‌تواند به ابزارهای پیشرفته یا قدرت الهی اشاره داشته باشد.

۲۵. شبهه: آیا پس از ظهور، امام زمان علیه السلام نیاز به وزرا و یاران خواهند داشت؟

برخی می‌پندارند که امام زمان علیه السلام به دلیل قدرت الهی، نیازی به یاران و وزرا ندارند.

^{۱۲۴} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۹۰

پاسخ:

الف) حکومت با کمک یاران: بر اساس روایات، امام زمان علیه السلام برای اداره حکومت جهانی خود، یارانی برگزیده خواهند داشت. این یاران، افراد صالح و مؤمن از سراسر جهان خواهند بود.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «اصحاب قائم، ۳۱۳ نفر هستند... آنان فرماندهان سپاه حق‌اند.»^{۱۲۵}

ب) رجعت یاران خاص: بر اساس روایات، برخی از مؤمنان برجسته و یاران خاص امامان معصوم علیهم السلام همچون حضرت خضر، سلمان فارسی و مالک اشتر در زمان ظهور رجعت کرده و امام را یاری خواهند کرد.

۲۶. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام هنگام ظهور، کعبه را قبله‌ی جدید قرار می‌دهند؟

برخی گمان می‌کنند که امام زمان علیه السلام قبله‌ی جدیدی تعیین می‌کنند.

پاسخ:

الف) قبله همان کعبه خواهد بود: بر اساس روایات، امام زمان علیه السلام پس از ظهور، به کعبه تکیه خواهند کرد و از آنجا قیام خود را آغاز می‌کنند.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «حضرت قائم علیه السلام پشت به کعبه می‌ایستد و مردم را به حق دعوت می‌کند.»^{۱۲۶}

^{۱۲۵} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۴۵

^{۱۲۶} بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۳۱

ب) نابودی برخی نمادهای باطل: در روایات آمده که امام زمان علیه السلام برخی بناها و نمادهای ظالمان و طاغوت‌ها را ویران می‌کند، اما قبله هرگز تغییر نخواهد کرد.

۲۷. شبهه: آیا امام زمان علیه السلام در زمان ظهور، نظام اقتصادی جدیدی برقرار می‌کنند؟

برخی می‌پرسند که آیا امام زمان علیه السلام نظام اقتصادی تازه‌ای را بنا خواهند کرد.

پاسخ:

الف) عدالت اقتصادی: در حکومت امام زمان علیه السلام، عدالت اقتصادی به طور کامل برقرار می‌شود. فقر و نابرابری از بین می‌رود و ثروت عادلانه توزیع می‌شود.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «هنگامی که قائم قیام کند... ثروت را میان مردم عادلانه تقسیم می‌کند.»^{۱۲۷}

ب) مبارزه با فساد اقتصادی: امام زمان علیه السلام ریشه‌های فساد و تبعیض اقتصادی را از بین خواهند برد.

^{۱۲۷} بحارالأنوار، ج ۵۲، ص ۳۹۰

توقیعات امام زمان علیه السلام

توقیعات، به نامه‌ها، پیام‌ها یا دستورات مکتوبی گفته می‌شود که از طرف امام زمان علیه السلام به شیعیان، یاران خاص یا نواب اربعه صادر شده است. این توقیعات که در دوران غیبت صغری (۲۶۰ تا ۳۲۹ هـ.ق) توسط نواب خاص دریافت می‌شد، شامل پاسخ به سؤالات اعتقادی، مسائل شرعی، ارشاد شیعیان، دلجویی از مؤمنان و گاه بیان حوادث آینده بود.

۱. اهمیت و جایگاه توقیعات

توقیعات امام زمان علیه السلام از جهات مختلفی اهمیت دارند:

۱. اثبات ارتباط امام با شیعیان در دوران غیبت صغری.
۲. هدایت شیعیان در امور دینی و شرعی.
۳. تبیین ولایت فقیه و نقش نایبان خاص.
۴. بشارت و امیدبخشی به شیعیان منتظر.
۵. مقابله با مدعیان دروغین نیابت و امامت.

۲. نواب اربعه و نقش آنان در انتقال توقیعات

در دوران غیبت صغری، امام زمان علیه السلام از طریق چهار نائب خاص با شیعیان در ارتباط بود و توقیعات ایشان توسط این نواب به مردم می‌رسید:

۱. عثمان بن سعید عمری (متوفی ۲۶۵ هـ.ق)
۲. محمد بن عثمان عمری (متوفی ۳۰۵ هـ.ق)

۳. حسین بن روح نوبختی (متوفی ۳۲۶ هـ.ق)

۴. علی بن محمد سمري (متوفی ۳۲۹ هـ.ق)

۳. نمونه‌هایی از توقیعات امام زمان (عج)

الف) توقیع به شیخ مفید (ع)

یکی از مهم‌ترین توقیعات امام زمان (عج) خطاب به شیخ مفید (ع) است که نشان‌دهنده توجه امام به شیعیان و فقها در دوران غیبت کبری است:

«ما شما را رها نمی‌کنیم و یاری شما را ترک نخواهیم کرد؛ ما همواره به شما عنایت داریم و اگر این عنایت نبود، دشمنان شما را نابود می‌کردند.»^{۱۲۸} این توقیع، نشان‌دهنده حضور و عنایت مستمر امام زمان (عج) نسبت به شیعیان در دوران غیبت است.

ب) توقیع در رد مدعیان دروغین نیابت

در دوران غیبت صغری، برخی افراد ادعای نیابت خاص داشتند. امام زمان (عج) در توقیعی خطاب به نایب سوم، حسین بن روح نوبختی، درباره یکی از مدعیان نیابت (محمد بن علی شلمغانی) چنین نوشتند:

«لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم بر کسی که بگوید: ما حسین بن روح را نایب خود قرار نداده‌ایم... ما او را برگزیدیم و از او راضی هستیم.»^{۱۲۹}

^{۱۲۸} بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۴

^{۱۲۹} الغیبة، شیخ طوسی، ص ۳۹۴

این توقیع، بر تأیید نیابت حسین بن روح و رد ادعای مدعیان دروغین دلالت دارد.

ج) توقیع در موضوع خمس و حقوق شرعی

امام زمان علیه السلام در یکی از توقیعات، دستور پرداخت خمس و حقوق شرعی به نایب دوم محمد بن عثمان عمری را صادر فرمودند:

«وَأَمَّا الْخُمْسُ فَقَدْ أُيِّحَ لِشِيعَتِنَا وَجَعَلُوا مَنَّهُ فِي حِلٍّ»^{۱۳۰}

«خمس، در این دوران بر شیعیان ما بخشوده است و آن‌ها در پرداخت خمس آزاد هستند.»

این توقیع، نشان‌دهنده رأفت و آسان‌گیری امام نسبت به شیعیان در دوران سختی است.

د) توقیع درباره وظایف شیعیان در عصر غیبت

امام زمان علیه السلام در توقیعی خطاب به علی بن محمد سمری (نایب چهارم)

فرمودند: «وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَأَرْجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةِ حَدِيثِنَا، فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ»^{۱۳۱}

«در حوادثی که برای شما رخ می‌دهد، به راویان حدیث ما مراجعه کنید، چرا که آنان حجت من بر شما هستند و من حجت خدا بر آنان هستم.»

^{۱۳۰} وسائل الشیعة، ج ۹، ص ۴۸۹

^{۱۳۱} بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۸۱

این توقیع، پایه و اساس راویان عادل و فقهای عادل در عصر غیبت کبری است.

«ها توقیع در مورد ظهور و انتظار فرج

امام زمان علیه السلام در توقیعی خطاب به شیعیان فرمودند: «اَكثُرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ، فَإِنَّ ذَلِكَ قَرَجُكُمْ»^{۱۳۲}

«برای تعجیل در فرج (ظهور) بسیار دعا کنید، چرا که فرج شما در آن است.»

این توقیع، بر اهمیت دعا برای تعجیل در فرج تأکید دارد.

۴. منابع معتبر توقیعات

برای مطالعه بیشتر درباره توقیعات امام زمان علیه السلام، منابع زیر توصیه می‌شود:

۱. کمال‌الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق

۲. الغیبه - شیخ طوسی

۳. بحار الأنوار - علامه مجلسی (جلد ۵۳)

۴. منتخب الأثر - لطف الله صافی گلپایگانی

۵. نجم الثاقب - میرزا حسین نوری

این توقیعات، گنجینه‌ای گران‌بها از سخنان و تعلیم امام زمان علیه السلام در دوران غیبت است.

^{۱۳۲} الغیبه، شیخ طوسی، ص ۲۹۲

منابع معتبر برای کتاب زندگانی امام زمان

در اینجا مجموعه‌ای از مهم‌ترین منابع روایی، تاریخی و تفسیری را معرفی می‌کنم:

۱. منابع حدیثی و روایی

این منابع شامل احادیث و روایات معتبر درباره امام زمان علیه السلام هستند:

۱. کمال الدین و تمام النعمه - شیخ صدوق (متوفی ۳۸۱ ق)

از جامع‌ترین منابع درباره ولادت، غیبت و ظهور امام زمان (عج).

شامل روایات مربوط به غیبت صغری و کبری و توقیعات امام.

ناشر: مؤسسه النشر الاسلامی (قم).

۲. الغیبه - شیخ طوسی (متوفی ۴۶۰ ق)

از مهم‌ترین کتب روایی درباره غیبت امام زمان علیه السلام.

شامل روایات مربوط به امام و نواب اربعه.

ناشر: دارالمفید (بیروت).

۳. الغیبه - نعمانی (متوفی ۳۶۰ ق)

از منابع اصلی درباره غیبت و علائم ظهور.

حاوی روایاتی از ائمه معصومین علیهم السلام درباره امام زمان علیه السلام.

ناشر: دارالکتب الاسلامیه (قم).

۴. بحار الأنوار - علامه محمدباقر مجلسی (متوفی ۱۱۱۰ ق)

جلدهای ۵۱ تا ۵۳ اختصاص به امام زمان علیه السلام دارد.

شامل احادیث درباره ولادت، غیبت، ظهور و حکومت ایشان.

ناشر: دارالاحیاء التراث العربی (بیروت).

۵. اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات - شیخ حر عاملی (متوفی ۱۱۰۴ ق)

شامل احادیث درباره ولایت و امامت حضرت مهدی علیه السلام.

روایات مربوط به نشانه‌های ظهور و رجعت.

ناشر: مؤسسه آل‌البیت علیهم السلام (قم).

۲. منابع تاریخی و سیره‌نگاری

این منابع برای بررسی وقایع تاریخی دوران ولادت، غیبت و علائم ظهور

امام زمان علیه السلام مفید هستند:

۱. الارشاد - شیخ مفید (متوفی ۴۱۳ ق)

شرح حال امام زمان علیه السلام و وقایع دوران غیبت صغری.

معرفی نواب اربعه و ویژگی‌های دوران غیبت.

ناشر: دارالمفید (بیروت).

۲. الملاحم والفتن - ابن طاووس (متوفی ۶۶۴ ق)

شامل روایات و پیشگویی‌های مربوط به علائم ظهور.

تحلیل حوادث آخرالزمان.

ناشر: دارالاسوه (قم).

۳. الفتن - نعیم بن حماد مروزی (متوفی ۲۲۸ ق)

شامل روایات درباره فتنه‌های آخرالزمان و علائم ظهور.

ناشر: دارالکتب العلمیه (بیروت).

۴. الملاحم والفتن - سید ابن طاووس

روایات درباره حوادث قبل از ظهور و نشانه‌های قیام حضرت.

ناشر: دارالمرتضی (قم).

❑ ۳. منابع تفسیری (آیات مرتبط با امام زمان علیه السلام)

برخی آیات قرآن کریم به صورت مستقیم یا غیرمستقیم به امام زمان علیه السلام اشاره دارند. برای تحلیل این آیات، منابع تفسیری زیر توصیه می‌شود:

۱. تفسیر المیزان - علامه طباطبائی رحمه الله

بررسی تفسیری و روایی آیات مرتبط با امام زمان علیه السلام، مانند آیه شریفه ۵

سوره مبارکه قصص و آیه شریفه ۵۵ سوره مبارکه نور.

ناشر: دفتر نشر اسلامی (قم).

۲. تفسیر نمونه - آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی و دیگران

تفسیر روان و قابل فهم آیات مربوط به ظهور و عدالت جهانی.

ناشر: دارالکتب الاسلامیه (قم).

۳. تأویل الآيات الظاهرة فی شأن القائم علیه السلام - سید شرف‌الدین استرآبادی

تفسیر آیاتی که به امام زمان علیه السلام و دوران ظهور اشاره دارند.

ناشر: مؤسسه امام مهدی (قم).

۴. منابع کلامی و اعتقادی

این منابع برای تحلیل اعتقادات شیعه درباره امام زمان علیه السلام و مباحث امامت مفید هستند:

۱. امام المهدی علیه السلام من المهدی الى الظهور - سید محمد کاظم قزوینی
زندگانی امام زمان علیه السلام از ولادت تا ظهور، به صورت مستند و تحلیلی.
ناشر: دارالکتب الاسلامیه (قم).

۲. منتخب الأثر فی الإمام الثانی عشر علیه السلام - آیت الله لطف الله صافی
گلپایگانی

بررسی جامع روایات درباره امام زمان علیه السلام و ظهور.
ناشر: مؤسسه دارالقرآن (قم).

۳. الذریعه إلى تصانیف الشیعه - آقا بزرگ تهرانی
معرفی منابع و آثار مرتبط با امام زمان علیه السلام و کتاب شناسی مهدویت.
ناشر: دارالاضواء (بیروت).

۵. منابع معاصر و پژوهشی

آثار پژوهشی معاصر درباره امام زمان علیه السلام نیز برای نگارش کتاب سودمند هستند:

۱. آفتاب مهر - محمدرضا حکیمی

بررسی ابعاد معرفتی و اجتماعی مهدویت.

ناشر: مؤسسه نشر آثار حکیمی (قم).

۲. دوران ظهور - علی کورانی

بررسی روایات مربوط به علائم ظهور و وقایع آخرالزمان.

ناشر: دارالمنار (بیروت).

۳. موعودنامه - آیت الله لطف الله صافی گلپایگانی

کتاب جامع درباره امام زمان علیه السلام، شامل روایات و تحلیل های تاریخی.

ناشر: مؤسسه فرهنگی دارالهدی (قم).

این منابع، شامل مهم ترین آثار روایی، تاریخی و تفسیری در زمینه مهدویت هستند.